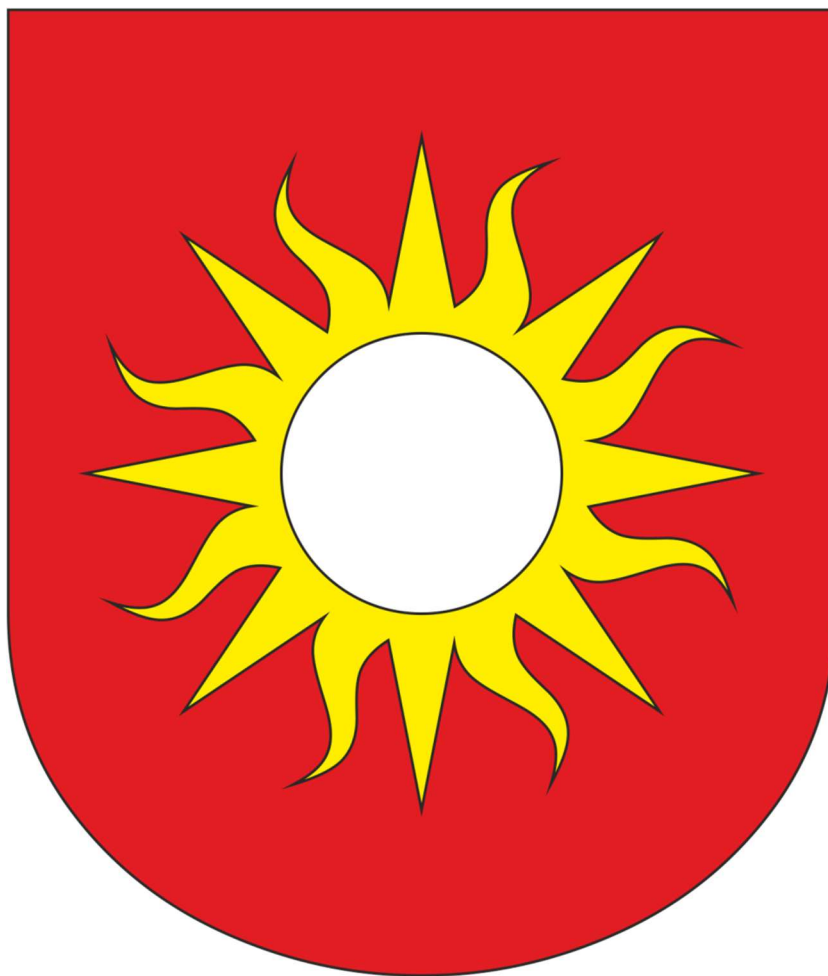

RAPORT
O STANIE GMINY BUSKO-ZDRÓJ
ZA 2024 ROK

BURMISTRZ MIASTA I GMINY BUSKO-ZDRÓJ

Urząd Miasta i Gminy
al. Mickiewicza 10
28-100 Busko-Zdrój
e-mail: urząd@umig.busko.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1. POŁOŻENIE I OBSZAR GMINY	5
1.2. WŁADZE GMINY I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	6
1.3. DEMOGRAFIA.....	9
1.4. PODMIOTY GOSPODARCZE	12
1.5. ROLNICTWO	13
2. STAN FINANSÓW GMINY BUSKO-ZDRÓJ	14
3. STAN MIENIA KOMUNALNEGO.....	21
4. INWESTYCJE, REMONTY I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	23
4.1. REALIZACJA INWESTYCJI	23
4.2. REALIZACJA FUNDUSZU SOŁECKIEGO	35
4.3. BUDŻET OBYWATELSKI	37
4.4. ŁAD PRZESTRZENNY	38
5. GOSPODARKA KOMUNALNA	39
5.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNALNA.....	39
5.2. GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	49
5.3. PRZEDSIĘBIORSTWA REALIZUJĄCE ZADANIA KOMUNALNE	49
6. OŚWIATA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	50
6.1. OŚWIATA I EDUKACJA.....	50
6.2. KULTURA.....	56
6.3. SPORT I REKREACJA	67
6.4. POLITYKA SPOŁECZNA.....	72
6.5. OCHRONA ZDROWIA.....	75
6.6. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	77
7. REALIZACJA STRATEGII, PLANÓW I PROGRAMÓW GMINY	83
7.1. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY BUSKO-ZDRÓJ NA LATA 2015-2025	83
7.2. STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI MIASTA I GMINY BUSKO-ZDRÓJ NA LATA 2021-2025.....	84
7.3. STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU STRATEGICZNEJ INTERWENCJI ŚWIĘTOKRZYSKIE UZDROWISKA NA LATA 2022–2027	89
7.4. STRATEGIA ROZWOJU MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO BUSKO-ZDRÓJ NA LATA 2022– 2030.....	91
7.5. STRATEGIA PONADLOKALNA DLA GMIN: BUSKO-ZDRÓJ, CHMIELNIK, GNOJNO, PIERZCHNICA, RAKÓW, SZYDLÓW I TUCZĘPY DO ROKU 2030	92
7.6. STRATEGIA ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI DLA GMINY BUSKO-ZDRÓJ NA LATA 2019-2039..	93
7.7. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY BUSKO-ZDRÓJ NA LATA 2015–2025.....	93
7.8. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY BUSKO-ZDRÓJ 2030+	95
7.9. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY BUSKO-ZDRÓJ NA 2024 ROK	96
7.10. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	96

7.11. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY BUSKO-ZDRÓJ	98
7.12. PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI.....	99
7.13. PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	100
7.14. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ.....	100
7.15. PLAN ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU DLA MIASTA BUSKO-ZDRÓJ.....	101
7.16. PLAN ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ DLA MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONOWANIA BUSKO-ZDRÓJ (MOF BUSKO-ZDRÓJ).....	102
8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	104
9. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA GMINY	111
10. PODSUMOWANIE.....	113
SPIS ZDJĘĆ, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I MAP.....	114

WSTĘP

Szanowni Państwo,

działając na podstawie art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przedstawiam Państwu Raport o stanie Gminy Busko-Zdrój za 2024 rok. Dokument ten stanowi zestawienie najważniejszych danych o samorządzie gminnym obejmujących podsumowanie działalności Burmistrza Miasta i Gminy a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej i budżetu obywatelskiego.

Raport, który Państwu prezentuję przedstawia najważniejsze informacje na temat sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Busko-Zdrój, dotyczy wielu dziedzin życia i podejmowanych w tym zakresie działań.

Zachęcam Państwa do uważnej lektury oraz dyskusji nad przedmiotowym dokumentem.

Z poważaniem

*Burmistrz Miasta i Gminy
Busko-Zdrój*

Jerzy Szydłowski

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Położenie i obszar gminy

Gmina Busko-Zdrój położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego. Gmina Busko-Zdrój jest gminą miejsko-wiejską. Na terenie gminy Busko-Zdrój funkcjonuje 47 sołectw, których mieszkańcy zajmują się m.in. rolnictwem, ogrodnictwem, sadownictwem i agroturystyką. Miasto Busko-Zdrój posiada status gminy uzdrowskiej. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 235,88 km², w tym miasto Busko-Zdrój położone jest na obszarze 12,28 km².

Mapa 1. Granice Gminy Busko-Zdrój.

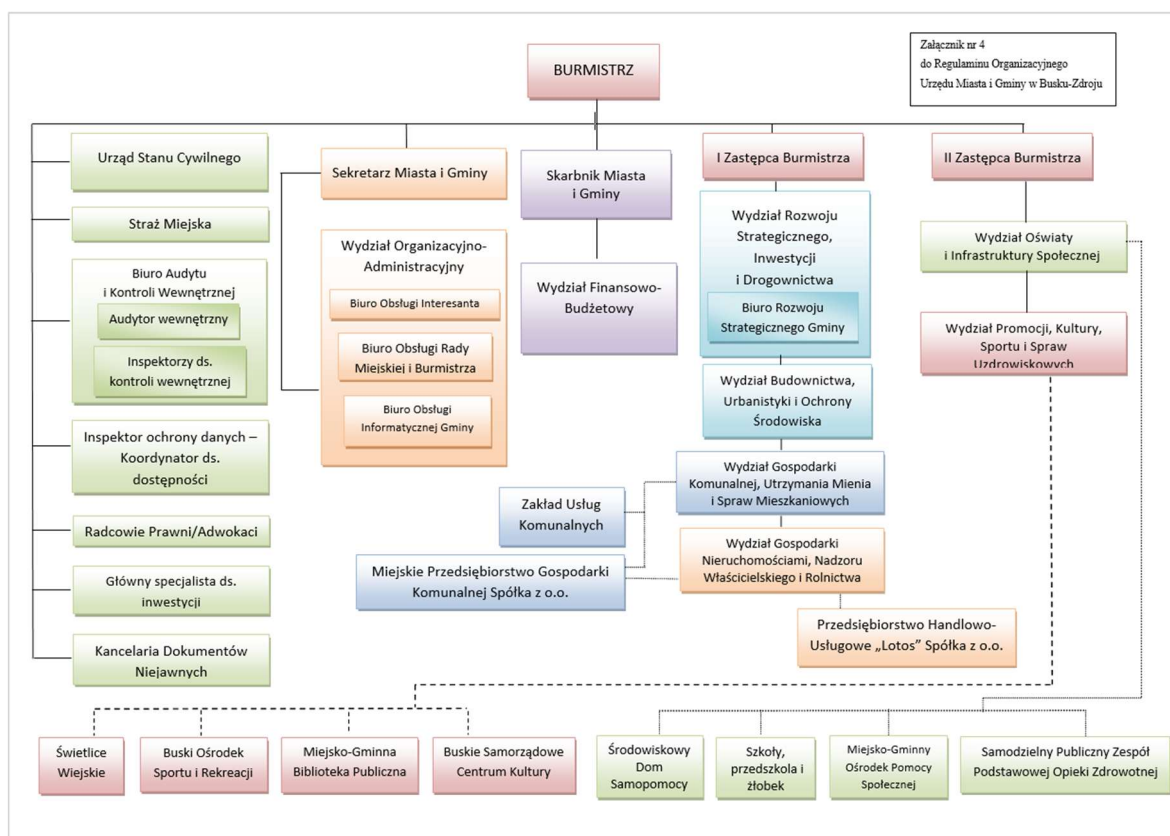

1.2. Władze gminy i jednostki organizacyjne

Organem stanowiącym i kontrolnym Gminy Busko-Zdrój jest Rada Miejska w Busku-Zdroju, a organem wykonawczym Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

Burmistrz wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, jednostek organizacyjnych i jednostek pomocniczych gminy. W wyniku wyborów samorządowych od 7 maja 2024 roku Urząd Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój sprawuje Jerzy Szydłowski. Do 6 maja 2024 funkcję tą pełnił Waldemar Sikora. I Zastępcą Burmistrza jest Mirosław Wieczorek. II Zastępcą Burmistrza jest Piotr Kaczocha.

Schemat 1. Struktura organizacyjna Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju w brzmieniu określonym Zarządzeniem Nr 101/ 2024 Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 28 maja 2024 r

Na koniec 2024 roku w Urzędzie Miasta i Gminy w Busku-Zdroju zatrudnionych było 122 osoby, w tym 109 pracowników administracyjnych, 8 Straży Miejskiej i 5 osób obsługi. W analizowanym okresie z pracy odeszło 7 pracowników. Ogłoszono 12 naborów, z tego rozstrzygnięto 10.

W zakresie realizacji procesu doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji w 2024 roku ze szkoleń skorzystało 119 pracowników Urzędu.

Do Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju w 2024 roku wpłynęło 108 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z obowiązującymi przepisami. Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój wydał 241 zarządzeń i 26 dyspozycji oraz osobiście przyjął 222 interesantów w sprawach skarg i wniosków, a także przeprowadził wiele rozmów telefonicznych podczas, których mieszkańcy zgłaszali głównie tematy związane z infrastrukturą drogową, techniczną, sprawami społecznymi i gospodarką komunalną. W 2024 r. do Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój wpłynęło 7 skarg, które zostały załatwione w ustawowym terminie, a strony skarżące zostały powiadomione o sposobie załatwienia skargi oraz wpłynęła 1 petycja w sprawie oświetlenia na ulicy Morelowej w Busku-Zdroju, na którą udzielona została odpowiedź podmiotowi wnoszącemu petycję.

W 2024 roku Biuro Obsługi Interesanta w Elektronicznym Systemie Dokumentów zarejestrowało **39 008** pism wpływających, które następnie przekazano wg właściwości wydziałów celem realizacji. Wysłano **43 098** listów i przesyłek pocztowych na kwotę **413 715,70 zł**.

W sierpniu 2024 roku zakończono prace związane z przebudową budynku administracyjno-biurowego przy ul. Różanej 2 na potrzeby drugiej siedziby Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju, dostosowując budynek do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. W grudniu 2024 roku do drugiej siedziby Urzędu przeniesiono Wydział Gospodarki Komunalnej, Utrzymania Mienia i Spraw Mieszkaniowych, Wydział Gospodarki Nieruchomościami, Nadzoru Właścicielskiego i Rolnictwa oraz Straż Miejską.

Radę Miejską w Busku-Zdroju tworzy 21 Radnych. W wyniku wyborów samorządowych od 7 maja 2024 r. funkcję Przewodniczącego Rady Miejskiej w Busku-Zdroju pełni Justyna Nurek a Wiceprzewodniczącymi są Witold Gajewski i Jacek Wach.

Rada Miejska w Busku-Zdroju w 2024 roku podjęła 183 uchwały podczas 14 sesji, w tym 5 nadzwyczajnych. Sesje odbyły się zgodnie z uchwałą Nr LXXI/842/2023 Rady Miejskiej

w Busku-Zdroju z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia planu pracy Rady Miejskiej w Busku-Zdroju na 2024 r. oraz uchwałą Nr III/32/2024 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 27 czerwca 2024 r. w zmiany uchwały Nr LXXI/842/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia planu pracy Rady Miejskiej w Busku-Zdroju na 2024 r.

Komisje stałe Rady Miejskiej w Busku-Zdroju pracowały zgodnie z planem pracy komisji stałych Rady Miejskiej na 2024 rok. W roku objętym raportem Rada Miejska w Busku-Zdroju udzieliła wotum zaufania Burmistrzowi Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

W 2024 roku Rada Miejska w Busku-Zdroju rozpatrzyła 10 skarg. Petycji skierowanych do Rady Miejskiej nie było.

Jednostki organizacyjne Gminy Busko-Zdrój oraz ich formy organizacyjno-prawne:

1. Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
4. Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
5. Zakład Usług Komunalnych w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
6. Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku-Zdroju - osoba prawna.
7. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku-Zdroju - osoba prawna.
8. Samodzielny Publiczny Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju - osoba prawna.
9. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Stanisława Staszica w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
10. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku-Zdroju z klasami integracyjnymi - jednostka budżetowa.
11. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Płk. Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka” w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
12. Zespół Placówek Oświatowych w Dobrowodzie - jednostka budżetowa, w skład której wchodzi:
  - a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Dobrowodzie,
  - b) Publiczne Przedszkole w Dobrowodzie.
13. Zespół Placówek Oświatowych w Kołaczkowicach - jednostka budżetowa, w skład której wchodzi:
  - a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Kołaczkowicach,

- b) Publiczne Przedszkole w Kołaczkowicach.
14. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Siesławicach - jednostka budżetowa.
15. Zespół Placówek Oświatowych w Szańcu - jednostka budżetowa, w skład której wchodzi:
- a) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Olrycha Szanieckiego w Szańcu,
- b) Publiczne Przedszkole im. Jana Olrycha Szanieckiego w Szańcu.
16. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zbludowicach - jednostka budżetowa.
17. Publiczne Przedszkole Nr 1 w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
18. Publiczne Przedszkole Nr 2 w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
19. Publiczne Przedszkole Nr 3 w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
20. Szkoła Muzyczna I stopnia im. Krzysztofa Pendereckiego w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
21. Publiczny Żłobek „Malucholandia” w Busku-Zdroju - jednostka budżetowa.
22. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Busku-Zdroju - jednoosobowa spółka gminy.
23. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Lotos” spółka z o. o. w Busku-Zdroju - jednoosobowa spółka gminy.

1.3. Demografia

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 276 osób. Na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiła 29 667 osób, w tym: 15 523 kobiety i 14 144 mężczyzn.

Tabela 1. Ludność wg wieku, płci i miejsca zamieszkania - stan na dzień 31.12.2024 r.

Miejsce zamieszkania	0-6 lat		7-17 lat		18-60/65 lat		60+ /65+		Razem:
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety 18-60	mężczyźni 18-65	kobiety 60+	mężczyźni 65+	
Miasto	212	190	610	700	3 448	3 771	3 119	1 575	1 3625
Gmina	362	372	1 030	1 109	4 428	5 053	2 314	1 374	1 6042
Razem:	574	562	1 640	1 809	7 876	8 824	5 433	2 949	29 667

Tabela 2. Ludność wg miejscowości i płci - stan na dzień 31.12.2024 r.

Lp.	Miejscowość:	Liczba kobiet:	Liczba mężczyzn:	Razem:
1.	Busko-Zdrój	7 389	6 236	1 3625
2.	Baranów	65	59	124
3.	Bilczów	158	175	333
4.	Biniątki	86	89	175
5.	Błoniec	29	41	70
6.	Bronina	226	213	439
7.	Budzyń	61	71	132
8.	Chotelek	171	155	326
9.	Dobrowoda	234	220	454
10.	Elżbiecin	49	52	101
11.	Gadawa	46	48	94
12.	Galów	239	229	468
13.	Janina	196	171	367
14.	Kameduły	86	91	177
15.	Kawczyce	82	79	161
16.	Kołaczkowice	222	223	445
17.	Kostki Duże	137	151	288
18.	Kostki Małe	79	86	165
19.	Kotki	200	186	386
20.	Las Winiarski	85	94	179
21.	Łagiewniki	329	325	654
22.	Mikulowice	517	527	1 044
23.	Młyn	262	257	519
24.	Nowa Wieś	49	38	87
25.	Nowy Folwark	191	183	374
26.	Oleszki	125	101	226
27.	Olganów	145	150	295
28.	Owczary	410	392	802
29.	Palonki	92	101	193
30.	Pęczelice	66	60	126

31.	Podgaje	149	132	281
32.	Radzanów	163	169	332
33.	Ruczynów	93	91	184
34.	Siesławice	455	425	880
35.	Skorzów	110	102	212
36.	Skotniki Duże	171	149	320
37.	Skotniki Małe	94	100	194
38.	Słabkowice	113	107	220
39.	Służów	58	65	123
40.	Szaniec	292	298	590
41.	Szczaworyż	123	119	242
42.	Welecz	314	299	613
43.	Widuchowa	322	295	617
44.	Wolica	120	113	233
45.	Zbludowice	598	559	1 157
46.	Zbrodzice	80	81	161
47.	Zwierzyniec	61	68	129
48.	Żerniki Górne	181	169	350
Razem:		15 523	14 144	29 667

W 2024 roku urodziło się w gminie Busko-Zdrój 132 dzieci, w tym 70 dziewczynek i 62 chłopców, natomiast zmarło 355 osób, w tym: 168 to kobiety i 187 mężczyzn. Wobec tego przyrost naturalny był ujemny i wyniósł: -223 osoby, natomiast współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł: -7,5 %. Najczęstsze przyczyny zgonów to choroby serca i naczyń oraz nowotwory.

Migracje przebiegały w kierunku wsi i związane były z coraz większą ilością budowanych domów jednorodzinnych. Na początku 2024 roku na terenach miejskich zamieszkiwało 13 850 osób, a na terenach wiejskich 16 093 osób. Na koniec 2024 roku dane te przedstawiały się następująco: 13 625 – miasto, natomiast wieś: 16 042.

W ramach Centralnego Rejestru Wyborców w Wyborach Samorządowych I i II tura oraz w Wyborach do Parlamentu Europejskiego sporządzono 126 decyzji o dopisaniu do stałego rejestru wyborców, sporządzono 58 aktów pełnomocnictw do głosowania, wydano 67 zaświadczeń o prawie do głosowania oraz dopisano 417 osób do spisów wyborców.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku w ramach rejestracji stanu cywilnego zrealizowano 3 150 wniosków i wydano 5 261 odpisów aktu stanu cywilnego. Sporządzono 9 542 akty stanu cywilnego, w tym w ramach bieżącej rejestracji: 880, pozostałe 8 662 - to akty historyczne wpisane do rejestru stanu cywilnego.

Wydanych zostało 17 decyzji o zmianie imienia lub nazwiska. Innych czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wykonano około 3 380. Udzielono 55 ślubów cywilnych, w tym 6 poza lokalem USC oraz zarejestrowano 55 ślubów kościelnych.

W zakresie ewidencji ludności i dowodów osobistych wydano 21 decyzji, zameldowano i wymeldowano łącznie 1 202 osoby, wydano 3 744 nowych dowodów osobistych. W związku z konfliktem na Ukrainie nadano 58 nr PESEL obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój, a także nadano 227 nr PESEL innym osobom. Zastrzeżono oraz cofnięto zastrzeżenie nr PESEL łącznie 865 osobom, potwierdzono 418 profili zaufanych, odpowiedziano na 276 wniosków o udostępnienie danych z rejestru PESEL, rejestru mieszkańców oraz rejestru dowodów osobistych. Wydano 701 zaświadczeń o zameldowaniu oraz 199 zaświadczeń o utracie dowodu osobistego.

W 2024 r. wystąpiono z wnioskami o przyznanie odznaczeń do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za długotrwałe pożycie małżeńskie dla 46 par małżeńskich.

1.4. Podmioty gospodarcze

Na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój prowadzonych było 2 349 przedsiębiorstw, w tym 86 spółek cywilnych. W 2024 roku zarejestrowano w gminie 95 nowych przedsiębiorstw, a wyrejestrowano 98.

Najczęstsze rodzaje prowadzonych działalności na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój to działalność:

- handlowa – 549,
- budowlana – 546,
- działalność medyczna – 229.

W 2024 roku przyjęto od przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą łącznie 730 wniosków dotyczących: założenia działalności, wznowienia

działalności, zmiany we wpisie, zawieszenia działalności, zakończenia działalności, które zostały przesłane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

W zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydano w 2024 roku 46 decyzji stałych, 31 decyzji wygaszających, 6 decyzji odmownych, 39 decyzji jednorazowych oraz 2 decyzje na imprezy zamknięte w sprawie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

W zakresie wykonywania transportu drogowego taksówką na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój na koniec 2024 roku dostępne były 24 taksówki, obsługiwane przez 23 przewoźników. W 2024 roku przyznano 5 nowych licencji na wykonywanie transportu drogowego taksówką, a 1 licencję wygaszono.

1.5. Rolnictwo

W ramach realizacji spraw z zakresu rolnictwa w 2024 roku:

- zaopiniowano Roczne plany łowieckie sporządzone przez dzierżawców 7 obwodów łowieckich położonych na terenie gminy Busko-Zdrój na podstawie art. 8a ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie,
- potwierdzono zawarcie 41 umów dzierżawy gruntów rolnych zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników na potrzeby Kasy Rolniczego Ubezpieczenia.

W dniu 24 sierpnia 2024 roku na Stadionie Miejskim w Busku-Zdroju wspólnie z Powiatem Buskim zorganizowano Dożynki Powiatowo - Gminne 2024. Święto plonów rozpoczęło się mszą świętą w kościele pw. św. Brata Alberta Chmielowskiego w Busku-Zdroju. W trakcie imprezy odbyły się konkursy gminne i powiatowe na „Najpiękniejszy winiec dożynkowy” oraz konkurs gminny na „Najlepsze stoisko wystawowe”. Podczas Dożynek Powiatowo - Gminnych Starosta Buski oraz Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój nagrodzili wyróżniające się gospodarstwa rolne. Całą imprezę uświetniły występy kapel i zespołów ludowych. Gwiazdą wieczoru był zespół VIDEO, który przyciągnął tłumy fanów i zapewnił wspaniałą atmosferę. Na zakończenie dożynek odbyła się zabawa taneczna.

2. STAN FINANSÓW GMINY BUSKO-ZDRÓJ

Budżet Gminy Busko-Zdrój został przyjęty Uchwałą Nr LXXI/841/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 28 grudnia 2023 roku. Dochody budżetowe za 2024 rok wykonano na łączną kwotę **234 590 968,60 zł**.

W 2024 roku wydatki budżetowe wyniosły **224 874 734,06 zł**. Wydatki majątkowe stanowiły kwotę **56 162 523,36 zł**, tj. **24,98 %** w stosunku do ogólnych wykonanych wydatków budżetowych.

Budżet Gminy Busko-Zdrój za 2024 rok zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości **9 716 234,54 zł**.

Stan zadłużenia Gminy Busko-Zdrój (bez udzielonych poręczeń) na dzień 31.12.2024 r. wynosi **0,00 zł**.

W 2024 roku Gmina Busko-Zdrój nie zaciągała długoterminowych i krótkoterminowych kredytów i pożyczek.

Struktura procentowa wykonania dochodów budżetowych Gminy Busko-Zdrój na dzień 31 grudnia 2024 roku :

- 1) Dochody własne Gminy Busko-Zdrój stanowiły **24,00 %**.
- 2) Subwencje – **21,32 %**.
- 3) Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa – **17,35 %**.
- 4) Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych – **0,77 %**.
- 5) Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych – **19,46 %**.
- 6) Środki pozyskane ze środków Unii Europejskiej – **1,53 %**.
- 7) Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych – **8,01 %**.
- 8) Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID -19 – **0,33 %**.
- 9) Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy – **1,47 %**.
- 10) Środki pozyskane z innych źródeł – **5,76 %**.

Tabela 3. Wykonanie dochodów budżetowych w 2024 roku.

Lp.	Rodzaj dochodów budżetowych	Plan na dzień 31.12.2024 r.	Wykonanie na dzień 31.12.2024 r.	% (kol. 4 : kol. 3)
1	2	3	4	5
1.	Dochody własne	50 086 215,46	56 295 238,45	112,40
2.	Subwencje	50 023 956,00	50 023 956,00	100,00
3.	Dotacje z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych	2 795 091,00	2 795 091,00	100,00
4.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami	24 415 498,75	24 001 805,19	98,31
5.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	51 119,00	62 660,50	122,58
6.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin	8 794.311,40	8 396 563,69	95,48
7.	Dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego (na wydatki bieżące)	158 000,00	158 000,00	100,00
8.	Dotacje celowe otrzymane z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	60 000,00	69 363,74	115,61
9.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom, związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci	72 500,00	72 500,00	100,00
10.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych	25 915,00	19 125,81	73,80
11.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację	3 104 649,92	4 999 949,92	161,05

	inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin			
12.	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	59 840,00	59 840,00	100,00
13.	Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	0,00	65 757,30	-
14.	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin pozyskane z innych źródeł	12 223 677,00	13 096 695,00	107,14
15.	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	15 996 526,16	18 797 568,38	117,51
16.	Środki (dotacje) otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	1 940 005,34	1 810 599,68	93,33
17.	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	14 361,00	62 541,03	435,49
18.	Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych	45 651 172,00	45 651 172,00	100,00
19.	Środki pozyskane ze środków Unii Europejskiej	5 261 312,49	3 585 715,66	68,15
20.	Środki pozyskane z innych źródeł (wkład własny budżetu państwa do projektów z dofinansowaniem Unii Europejskiej)	330 699,28	291 335,58	88,10
21.	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID – 19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19	138 720,00	79 618,35	57,40
22.	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID – 19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji	1 130 000,00	695 680,00	61,56

	inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19			
23.	Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy	3 678 880,75	3 456 079,37	93,94
24.	Środki Fundusz Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw	46 415,61	44 111,95	95,04
Razem:		226 058 866,16	234 590 968,60	103,77

W 2024 roku wydatki wykonano w **83,67 %**. Wydatkowano kwotę **224 874 734,06 zł**.

w tym:

- 2,61 % przeznaczono na rolnictwo i łowiectwo,
- 0,15 % przeznaczono na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę,
- 16,55 % przeznaczono na transport i łączność,
- 2,58 % przeznaczono na turystykę,
- 1,20 % przeznaczono na gospodarkę mieszkaniową,
- 0,04 % przeznaczono na działalność usługową,
- 0,00 % przeznaczono na informatykę,
- 12,00 % przeznaczono na administrację publiczną,
- 0,38 % przeznaczono na urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa,
- 1,74 % przeznaczono na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową,
- 0,00 % obsługa długu publicznego,
- 0,0003 % różne rozliczenia,
- 33,24 % przeznaczono na oświatę i wychowanie,
- 0,77 % przeznaczono na ochronę zdrowia,
- 5,51 % przeznaczono na pomoc społeczną,
- 0,05 % przeznaczono na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej,
- 0,11 % przeznaczono na edukacyjną opiekę wychowawczą,
- 9,24 % przeznaczono na rodzinę,
- 6,97 % przeznaczono na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska,
- 3,30 % przeznaczono na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego,
- 3,56 % przeznaczono na kulturę fizyczną.

Tabela 4. Wykonanie wydatków budżetowych w 2024 roku.

Lp.	Rodzaj wydatków budżetowych (według działów klasyfikacji budżetowej)	Plan na dzień 31.12.2024 r. w zł	Wykonanie na dzień 31.12.2024 r. w zł	% (kol. 4 : kol. 3)
1	2	3	4	5
1.	Rolnictwo i łowiectwo	6 425 743,75	5 888 096,53	91,63
2.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	370 000,00	337 305,97	91,16
3.	Transport i łączność	48 419 275,06	37 220 173,49	76,87
4.	Turystyka	6 982 376,70	5 798 752,42	83,05
5.	Gospodarka mieszkaniowa	5 622 157,57	2 694 003,76	47,92
6.	Działalność usługowa	191 800,00	93 210,51	48,60
7.	Informatyka	508 000,00	0,00	0,00
8.	Administracja publiczna	29 342 240,35	27 007 184,33	92,04
9.	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	850 537,00	850 196,02	99,96
10.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7 397 301,67	3 907 097,26	52,82
11.	Obsługa długu publicznego	120 500,00	0,00	0,00
12.	Różne rozliczenia	593 118,70	642,50	0,11
13.	Oświata i wychowanie	82 713 288,41	74 741 888,49	90,36
14.	Ochrona zdrowia	2 120 456,98	1 723 630,83	81,29
15.	Pomoc społeczna	13 100 164,29	12 395 441,65	94,62
16.	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	162 146,72	101 821,07	62,80
17.	Edukacyjna opieka wychowawcza	390 598,64	262 172,75	67,12
18.	Rodzina	21 149 071,44	20 771 469,36	98,21
19.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	22 043 857,17	15 669 494,42	71,08
20.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9 356 748,26	7 413 935,80	79,24
21.	Kultura fizyczna	10 901 980,98	7 998 216,90	73,36
RAZEM:		268 761 363,69	224 874 734,06	83,67

Tabela 5. Środki finansowe otrzymane z budżetu Unii Europejskiej w 2024 roku.

Lp.	Klasyfikacja budżetowa (dział, rozdział, paragraf)	Kwota w zł	Dofinansowanie w ramach zadania inwestycyjnego lub bieżącego	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	630-63095-6257	185 631,00	„Wzbogacenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej poprzez przebudowę wewnętrznej instalacji teletechnicznej oraz wykonanie obiektów małej architektury w Kompleksie Tężnia Busko”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020
2.	630-63095-6257	113 453,00	„Zakup i montaż systemu nagłośnienia oraz podestów scenicznych dla Kompleksu Tężnia Busko-Zdrój”	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020
3.	700-70007-2057	2 128,09	„Mieszkania socjalne dla uchodźców na terenie gminy Busko-Zdrój”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020
4.	700-70007-6257	484 256,90	„Mieszkania socjalne dla uchodźców na terenie gminy Busko-Zdrój”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020
5.	720-72095-6257	211 648,83	„Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informacji w ramach projektu Cyberbezpieczny Samorząd”	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021 - 2027
6.	801-80195-2057	1 038 387,32	„Przedszkolni Odkrywcy”, „Kreatywny Przedszkolak”, „Eko(R)ewolucje w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Olrycha Szanieckiego w Szańcu”; „Nowy wymiar edukacji w Publicznej Szkole Podstawowej im. Batalionów Chłopskich w Kołaczkowicach” ; „Przygoda z wiedzą w Publicznej Szkole	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 - 2027

			Podstawowej Nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku-Zdroju”; „Przez doświadczenie do wiedzy w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 im. Płk. Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka” w Busku-Zdroju, „Droga do przyszłości w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Staszica w Busku-Zdroju”, „Przyszłość zaczyna się dziś – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Siesławicach”; „Szkoła badaczy – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Dobrowodzie”, „Akademia przyszłości w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Zbludowicach”	
7.	851-85195-2057	146 632,37	„Wydłużenie aktywności zawodowej pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku - Zdroju”	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 - 2027
8.	852-85295-2057	662 881,97	„Świetlica Środowiskowa szansą na lepszą przyszłość”	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027
9.	852-85295-6257	17 400,66	„Świetlica Środowiskowa szansą na lepszą przyszłość”	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027
10.	855-85516-2057	544 305,25	Projekt pn. „Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”	Program „MALUCH +” (Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2022 - 2029)

11.	900-90001-2057	6 398,42	„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zmniejszenie podatności miasta Busko-Zdrój na niekorzystne zjawiska pogodowe z uwzględnieniem małej retencji”	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021 - 2027
12.	900-90001-6257	159 960,45	„Adaptacja do zmian klimatu poprzez zmniejszenie podatności miasta Busko-Zdrój na niekorzystne zjawiska pogodowe z uwzględnieniem małej retencji”	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021 - 2027
13.	900-90005-6257	12 631,40	„Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Busko-Zdrój – etap III”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

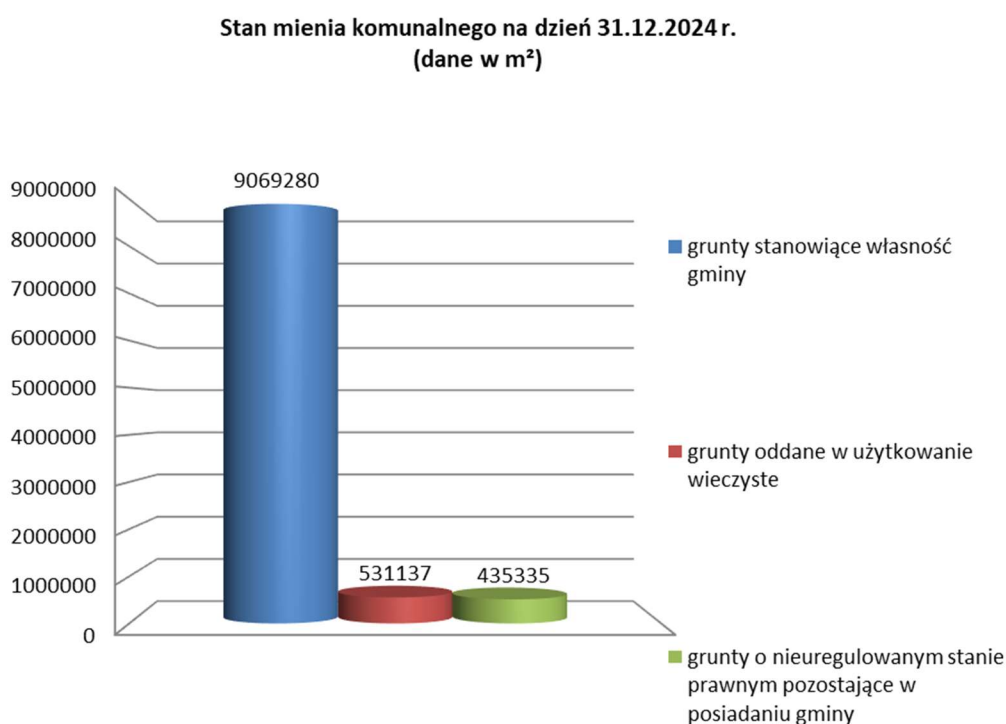
Gmina Busko-Zdrój na dzień 31.12.2024 r. nie posiadała zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, udzielonych poręczeń i gwarancji.

Szczegółowe objaśnienie wykonanych dochodów i wydatków budżetowych zostało przedstawione w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Busko-Zdrój za 2024 rok.

3. STAN MIENIA KOMUNALNEGO

Ogólna powierzchnia gruntów komunalnych według stanu na 31 grudnia 2024 roku wynosiła **1 003 ha 5 752 m²**, w tym:

- **906 ha 9 280 m²** grunty stanowiące własność gminy:
  - 189 ha 5 384 m² na terenie miasta,
  - 717 ha 3 896 m² na terenie wiejskim.
- **53 ha 1 137 m²** grunty gminy oddane w użytkowanie wieczyste:
  - 32 ha 2 432 m² grunty oddane w użytkowanie wieczyste na terenie miasta,
  - 20 ha 8 705 m² grunty oddane w użytkowanie wieczyste na terenie wiejskim.
- **43 ha 5 335 m²** grunty pozostające w posiadaniu o nieuregulowanym stanie prawnym:
  - 9 ha 5 382 m² na terenie miasta,
  - 33 ha 9 953 m² na terenie wiejskim.

Wykres. 1. Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.2024 r.

Informacja o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z zapisami art. 267 ustawy o finansach publicznych została przekazana organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego w ustawowym terminie, tj. do dnia 31 marca 2025 roku. Przedmiotowy dokument został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej: www.umig.busko.pl.

W roku 2024 z zakresu gospodarki nieruchomościami wydano:

- **169 decyzji administracyjnych, w tym:**
  - 51 decyzji ustalających opłatę adiacencką,
  - 4 decyzje o rozgraniczeniu nieruchomości,
  - 108 decyzji zatwierdzających podziały nieruchomości,
  - 1 decyzję o wygaśnięciu decyzji zatwierdzającej podział nieruchomości,
  - 1 decyzję odmawiającą zatwierdzenia podziału nieruchomości,
  - 1 decyzję o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności,
  - 3 decyzje z zakresu trwałego zarządu,

- **141 zaświadczeń i zawiadomień**, w tym:
  - 121 zawiadomień o nadanym numerze porządkowym,
  - 14 zaświadczeń o numerze porządkowym nieruchomości,
  - 6 zawiadomień o zmianie z urzędu numeru porządkowego nieruchomości.

4. INWESTYCJE, REMONTY I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

4.1. Realizacja inwestycji

W 2024 roku Gmina Busko-Zdrój zrealizowała zadania inwestycyjne na łączną kwotę **29 251 272,54 zł**.

Tabela 6. Zestawienie wykonania inwestycji w 2024 r. według kategorii poszczególnych wydatków.

Zadanie:	Poniesione wydatki w 2024 r. w złotych brutto:	Dofinansowanie inwestycji w 2024 r. w złotych brutto:	Wkład własny Gminy w 2024 r. w złotych brutto:
Infrastruktura drogowa (inwestycje, remonty i utrzymanie)	19 416 963,46	11 074 766,80	8 342 196,66
Infrastruktura edukacyjna (inwestycje)	3 674 663,06	3 542 128,24	132 534,82
Ochrona środowiska oraz zaspokajanie potrzeb społecznych (inwestycje)	3 159 496,02	2 497 400,50	662 095,52
Turystyka i rekreacja (inwestycje)	3 000 150,00	2 401 000,00	599 150,00
Razem:	29 251 272,54	19 515 295,54	9 735 977,00

Infrastruktura drogowa

W celu poprawy i rozwoju infrastruktury drogowej oraz układu komunikacyjnego w Gminie Busko-Zdrój w 2024 r. zakończono realizację następujących projektów:

- **Usprawnienie systemu komunikacyjnego poprzez rozbudowę, przebudowę ul. Rokosza i rozbudowę ul. Wypoczynkowej w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

- **Remont ul. Łagiewnickiej nr 314154T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Przebudowa istniejącego ciągu pieszego na ciąg pieszo-rowerowy wraz z budową ciągu pieszego w ul. Starkiewicza nr 314147T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Przebudowa drogi gminnej położonej na działce nr ewid. 1256/2 w miejscowości Bilczów od km 0+000 do km 0+540**, projekt współfinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- **Remont ul. Wojska Polskiego nr 314153T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Remont ul. Wojska Polskiego nr 314153T w Busku-Zdroju od km 0+165 do km 0+630 (deszcz nawalny 10.06.2024 r.)**, projekt współfinansowany ze środków związanych z usuwaniem skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w 2024 r.
- **Remont drogi Szaniec – Mikułowice nr 314019T od km 2+115 do km 3+700**, projekt współfinansowany ze środków związanych z usuwaniem skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w 2024 r.
- **Remont drogi Radzanów - Lasy Hołudzkie nr 314050T od km 0+000 do km 0+**, projekt współfinansowany ze środków związanych z usuwaniem skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w 2024 r.
- **Modernizacja drogi nr ewid. 156 i 323 w miejscowości Szczaworyż**, współfinansowany w ramach programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
- **Droga dz. nr ewid. 813 w miejscowości Kołaczkowice**, współfinansowany w ramach programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Realizacja powyższych zadań w 2024 roku obejmowała:

- jezdnie/ drogi o długości ok. **5 936,5 m**,
- ścieżki rowerowe o długości ok. **1 208,5 m**,
- ciąg pieszo-rowerowy o długości ok. **550 m**,
- przebudowę/budowę chodników o długości ok. **4 370,5 m**,

- kanalizację deszczową o długości ok. **1 708,86 m**,
- montaż **86** opraw oświetlenia ulicznego oraz **18** słupów oświetleniowych.

Łączna wartość wydatków poniesionych w roku 2024 na ww. infrastrukturę drogową wyniosła **16 344 102,78 zł** w tym kwota z budżetu gminy to **5 399 781,62 zł**, pozyskano dofinansowanie ze środków zewnętrznych w kwocie **10 944 321,16 zł**.

W 2024 r. Gmina Busko-Zdrój, wykonywała bieżące remonty dróg gminnych w tym remonty cząstkowe kruszywem naturalnym na terenie Buska-Zdroju oraz w następujących sołectwach: Baranów, Bilczów, Biniątki, Błoniec, Bronina, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Elżbiecin, Gadawa, Galów, Janina, Kameduły, Kawczyce, Kołaczkowice, Kostki Duże, Kostki Małe, Kotki, Las Winiarski, Łagiewniki, Mikułowice, Młyny, Nowa Wieś, Nowy Folwark, Oleszki, Olganów, Owczary, Palonki, Pęczelice, Podgaje, Radzanów, Ruczynów, Siesławice, Skorzów, Skotniki Duże, Skotniki Małe, Słabkowice, Służów, Szaniec, Szczaworyż, Wełecz, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zbrodzice, Zwierzyniec, Żerniki Górne.

Koszt remontów kruszywem wyniósł **204 658,00 zł**. Środki te pochodziły z budżetu Gminy.

Remonty dróg w masie bitumicznej w 2024 r. wykonano w miejscowościach: Pęczelice (370 785,65 zł), Biniątki (411 479,90 zł), Radzanów (157 219,22 zł), Janina (152 144,24 zł), Kołaczkowice (45 046,63 zł), Szczaworyż (307 805,66 zł). Wartość wykonanych robót w masie bitumicznej wyniosła **1 444 481,30 zł**. Wartość remontów cząstkowych nawierzchni bitumicznych wykonanych na terenie miasta Busko-Zdrój wyniosła **229 654,50 zł**.

W 2024 r. wykonywano również roboty związane z utrzymaniem pasa drogowego na terenie Buska-Zdroju oraz w sołectwach: Baranów, Bilczów, Biniątki, Błoniec, Bronina, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Elżbiecin, Gadawa, Galów, Janina, Kameduły, Kawczyce, Kołaczkowice, Kostki Duże, Kostki Małe, Kotki, Las Winiarski, Łagiewniki, Mikułowice, Młyny, Nowa Wieś, Nowy Folwark, Oleszki, Olganów, Owczary, Palonki, Pęczelice, Podgaje, Radzanów, Ruczynów, Siesławice, Skorzów, Skotniki Duże, Skotniki Małe, Słabkowice, Służów, Szaniec, Szczaworyż, Wełecz, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zbrodzice, Zwierzyniec, Żerniki Górne.

Koszt robót związanych z utrzymaniem pasa drogowego wyniósł **262 736,70 zł** i w całości został pokryty ze środków budżetowych.

W 2024 r. wykonano budowę oraz przebudowę oświetlenia na terenie gminy Busko-Zdrój poprzez realizację następujących zadań:

- **Przebudowa oświetlenia parkowego na terenie Placu Zwycięstwa w Busku-Zdroju.**
- **Modernizacja istniejącej infrastruktury oświetleniowej na terenie gminy Busko-Zdrój poprzez wymianę nieenergooszczędnych opraw oświetleniowych współfinansowane w ramach programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - edycja dziewiąta - Rozświetlamy Polskę.**
- **Budowa linii kablowej oświetlenia ulicznego drogi krajowej DK73 na odcinku od km 59+637 do km 60+787 Gmina Busko-Zdrój.**
- Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Busko-Zdrój: **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi nr ewid. 684 obręb 11 w miejscowości Kołaczkowice.**
- Budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Busko-Zdrój: **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr ewid. 796 obręb 20 ul. Pawia w miejscowości Łagiewniki.**

Łącznie w 2024 r. na terenie gminy Busko-Zdrój zamontowano **163** sztuki ledowych opraw oświetleniowych o różnej mocy: 30W, 40W, 60W, a także 80W.

Łączna wartość poniesionych wydatków w roku 2024 na oświetlenie wyniosła **888 526,18 zł**. Środki w wysokości **758 080,54 zł** pochodziły z budżetu Gminy Busko-Zdrój, natomiast **130 445,64 zł** pozyskano z programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Ponadto w 2024 r. opracowano następujące dokumentacje projektowe:

- **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi nr ewid. 864 obręb 11 w miejscowości Kołaczkowice w ramach realizacji zadania budżetowego.**
- **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr ewid. 796 obręb 20 ul. Pawia w miejscowości Łagiewniki w ramach realizacji zadania budżetowego.**

- **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr ewid. 849 obręb 25 w miejscowości Olganów** w ramach realizacji zadania budżetowego.
- **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi powiatowej nr 1032T nr ewid. 85/2 obręb 36 w miejscowości Słabkowice** w ramach realizacji zadania budżetowego.
- **Budowa linii napowietrznej oświetlenia ulicznego drogi gminnej nr ewid. 69/2 obręb 42 w miejscowości Wolica** w ramach realizacji zadania budżetowego.

Łączna wartość poniesionych wydatków w roku 2024 na dokumentację projektową dla oświetlenia wyniosła **42 804,00 zł**. Kwota ta została pokryta ze środków budżetowych.

Łączna wartość wydatków poniesionych w roku 2024 na remonty i utrzymanie dróg, inwestycje drogowe, oświetlenie i odwodnienie dróg oraz dokumentacje techniczne wyniosła **19 416 963,46 zł** w tym kwota z budżetu gminy to **8 342 196,66 zł**. Pozyskano dofinansowanie ze środków zewnętrznych w kwocie: **11 074 766,80 zł**.

W 2024 r. rozpoczęto, jak również kontynuowano realizację zadań wieloletnich, przewidzianych do zakończenia w kolejnych latach, tj. m.in.:

- **Rozbudowa ul. Ogrodowej nr 314097T w Busku-Zdroju wraz z budową i przebudową niezbędnej infrastruktury technicznej**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Przebudowa skrzyżowania ul. Grotta nr 314148T z ulicami Miodowicza i Wyszyńskiego w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Rozbudowa ul. Rehabilitacyjnej nr 314110T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Przebudowa i rozbudowa ulicy Kochanowskiego nr 314141T, ul. Polnej nr 314105T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- **Rozbudowa ulicy Zielonej i ulicy Batalionów Chłopskich nr 314057T w Busku-Zdroju**, projekt współfinansowany w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

Infrastruktura edukacyjna

W 2024 r. Gmina Busko-Zdrój w ramach infrastruktury edukacyjnej zrealizowała zadanie pod nazwą: *Rozbudowa, nadbudowa Publicznego Przedszkola Nr 3 w Busku-Zdroju*

z zagospodarowaniem terenu wokół budynku realizowane w ramach projektu pn. „Rozbudowa infrastruktury przedszkolnej w Busku-Zdroju” współfinansowanego z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych – Edycja 2.

W ramach zadania wykonano m.in.:

- zagospodarowanie terenu działki - formowanie skarp i wykonanie nowych trawników, nowe ciągi komunikacyjne, nowe ogrodzenie, modernizację placu zabaw z doposażeniem,
- dobudowanie zachodniego skrzydła przedszkola o 2 kondygnacjach, nadbudowę i zmianę poddaszy nieużytkowych na pełną kondygnację w 2 częściach istniejącego budynku, budowę łącznika pomiędzy częścią istniejącą i nową, montaż windy osobowej,
- instalacje wewnętrzne wraz z montażem osprzętu i armatury,
- montaż opraw oświetleniowych,
- wyposażenie budynku: łazienek, sal dydaktycznych, pomieszczenia socjalnego i logopedy,
- przebudowę istniejącego przyłącza gazu niskiego ciśnienia,
- przyłącza kanalizacji sanitarnej dla budynku,
- przebudowę przyłącza kanalizacji deszczowej,
- rurarz dla światłowodu na terenie działki,
- oznakowanie znakami ewakuacyjnymi wszystkich dróg i wyjść ewakuacyjnych z budynku wraz z montażem niezbędnej ilości gaśnic przeciwpożarowych.

*Zdjęcie 1. Publiczne Przedszkole nr 3 w Busku-Zdroju
– po realizacji zadania.*

Całkowity koszt projektu to **7 606 994,24 zł**, dofinansowanie to **6 452 347,31 zł**, wkład własny Gminy Busko-Zdrój to **1 154 646,93 zł**. W 2024 r. na realizację zadania wydatkowano środki w wysokości **3 674 663,06 zł**, gdzie dofinansowanie to **3 542 128,24 zł** pochodzące z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, natomiast **132 534,82 zł** pochodziło z budżetu Gminy.

Ochrona środowiska oraz zaspokajanie potrzeb społecznych

W 2024 r. w Gminie Busko-Zdrój zrealizowano następujące przedsięwzięcia, dotyczące ochrony środowiska oraz zaspokajania potrzeb społecznych:

- 1. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Busko-Zdrój – etap I: miejscowości Kawczyce, Olganów** współfinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych – Edycja 2.

W ramach inwestycji wykonano kanalizację sanitarną z przyłączami w miejscowości Kawczyce oraz w miejscowości Olganów dla ok. **300 mieszkańców**. Przedmiot realizacji zadania podzielono na 2 zakresy:

Część nr 1: Budowa kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno-tłocznym wraz z dwoma sieciowymi tłoczniami ścieków w miejscowości Olganów w południowej części Gminy Busko-Zdrój. Zakres wykonanych robót obejmował min.:

- budowę kanałów sanitarnych wraz przykanalikami:
  - kanały sanitarne grawitacyjne Dz 200 lite klasy S. SN8 SDR34 o łącznej długości 2 944,09 m,
  - rurociągi tłoczne Dz 160mm PE100 SDR26 PN10 o łącznej długości 464,36 m,
  - rurociągi tłoczne Dz 110mm PE100 SDR26 PN10 o łącznej długości 1 155,80 m,
  - przykanaliki Dz160 litą klasy S. SN8 SDR34 o łącznej długości 333,92 m,
  - rurociągi ciśnieniowe Dz 50 mm PE100 SDR11 PN10 o łącznej długości 658,79 m,
- tłocznie ścieków - 2 szt.,
- pompownie przydomowe - 9 szt.,
- studzienki kanalizacyjne - 120 szt.

Część nr 2: Budowa kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno-tłocznym wraz z siecią pompownią ścieków w miejscowości Kawczyce w południowej części Gminy Busko-Zdrój. Zakres wykonanych robót obejmował m.in.:

- budowę kanałów sanitarnych wraz przykanalikami:
  - kanały sanitarne grawitacyjne Dz 200 lite klasy S. SN8 SDR34 o łącznej długości 2 726,65 m,
  - przykanaliki Dz160 litą klasy S. SN8 SDR34 o łącznej długości 174,33 m,
  - rurociągi ciśnieniowe DN 50 mm PE100 SDR17 PN10 o łącznej długości 90,26 m,
  - rurociągi tłoczne DN 90 mm PE DN90 SDR17 RC o łącznej długości 540 m,
- sieć pompownię ścieków - 1 szt.,
- pompownie przydomowe - 1 szt.,
- studzienki kanalizacyjne - 95szt.

Koszt realizacji zadania wyniósł **8 784 002,25 zł** w tym dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład **6 678 500,00 zł**, natomiast **2 105 502,25 zł** pochodziło z budżetu gminy. W 2024 r. wydatkowano **6 657 083,54 zł**, w tym dofinansowanie to **4 751 875,47 zł**, natomiast środki z budżetu gminy wyniosły **1 905 208,07 zł**.

Zdjęcie 2. Prace związane z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Gminie Busko-Zdrój – etap I.

2. Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej w Gminie Busko-Zdrój – II edycja - projekt został zrealizowany w ramach Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024 (edycja 2024 r.).

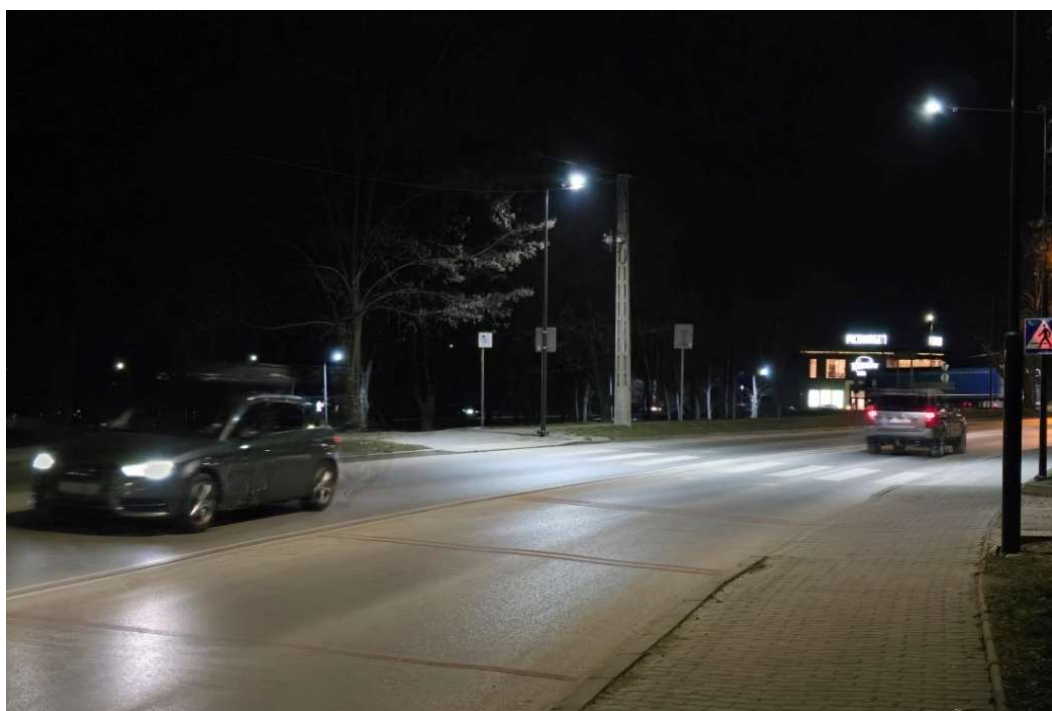
Zakres projektu obejmował:

- modernizację i doświetlenie 3 niebezpiecznych przejść dla pieszych na ul. Bohaterów Warszawy w Busku-Zdroju,
- przeprowadzenie konkursu plastycznego dla uczniów klas I-III „Bezpieczny pieszy” wraz z przyznaniem nagród książkowych 48 laureatom,
- przeprowadzenie Pogadek „Bezpieczny pieszy” we wszystkich klasach I-III publicznych szkół podstawowych z obszaru gminy Busko-Zdrój,
- przeprowadzenie 6 prewencyjnych akcji terenowych „Bezpieczny pieszy”,
- wyposażenie w 6 defibrylatorów uczęszczanych miejsc publicznych w Busku-Zdroju.

Defibrylatory zostały przekazane trzem jednostkom gminnym Gminy Busko-Zdrój, po dwie sztuki trafiły do: Buskiego Samorządowego Centrum Kultury, Buskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zostały one udostępnione na terenie Buska-Zdroju w następujących lokalizacjach:

- Buskie Samorządowe Centrum Kultury, al. Mickiewicza 22 w Busku-Zdroju,
  - Dom Zdrojowy przy Kompleksie Tężni solankowej w Busku-Zdroju, ul. Waryńskiego 28 w Busku-Zdroju,
  - Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Janusza Kusocińskiego 1 w Busku-Zdroju,
  - Pływalnia Miejska, ul. Grotta 3a w Busku-Zdroju,
  - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Kościuszki 2a w Busku-Zdroju,
  - Centrum Aktywizacji Społecznej – Klub Seniora, ul. Boczna 6a w Busku-Zdroju,
- szkolenie kompetencyjne z pierwszej pomocy z modułem AED dla 18 pracowników jednostek gminnych,
  - szkolenia kompetencyjne z pierwszej pomocy z modułem AED dla 160 mieszkańców Gminy Busko-Zdrój.

Koszt realizacji zadania, który został poniesiony w 2024 r. wyniósł **159 346,02 zł** w tym dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego: **96 400,50 zł**, budżet gminy: **62 945,52 zł**.

Zdjęcie 3. Jedno z trzech zmodernizowanych i doświetlonych przejść dla pieszych na ul. Bohaterów Warszawy w Busku-Zdroju.

Zdjęcie 4. Jeden z sześciu defibrylatorów zamontowany w Buskim Samorządowym Centrum Kultury w Busku-Zdroju.

Łączna wartość poniesionych wydatków w roku 2024 na inwestycje i działania w zakresie ochrony środowiska oraz zaspokajania potrzeb społecznych wyniosła **3 159 496,02 zł** w tym kwota z budżetu gminy to **662 095,52 zł**. Pozyskano dofinansowanie w kwocie **2 497 400,50 zł**.

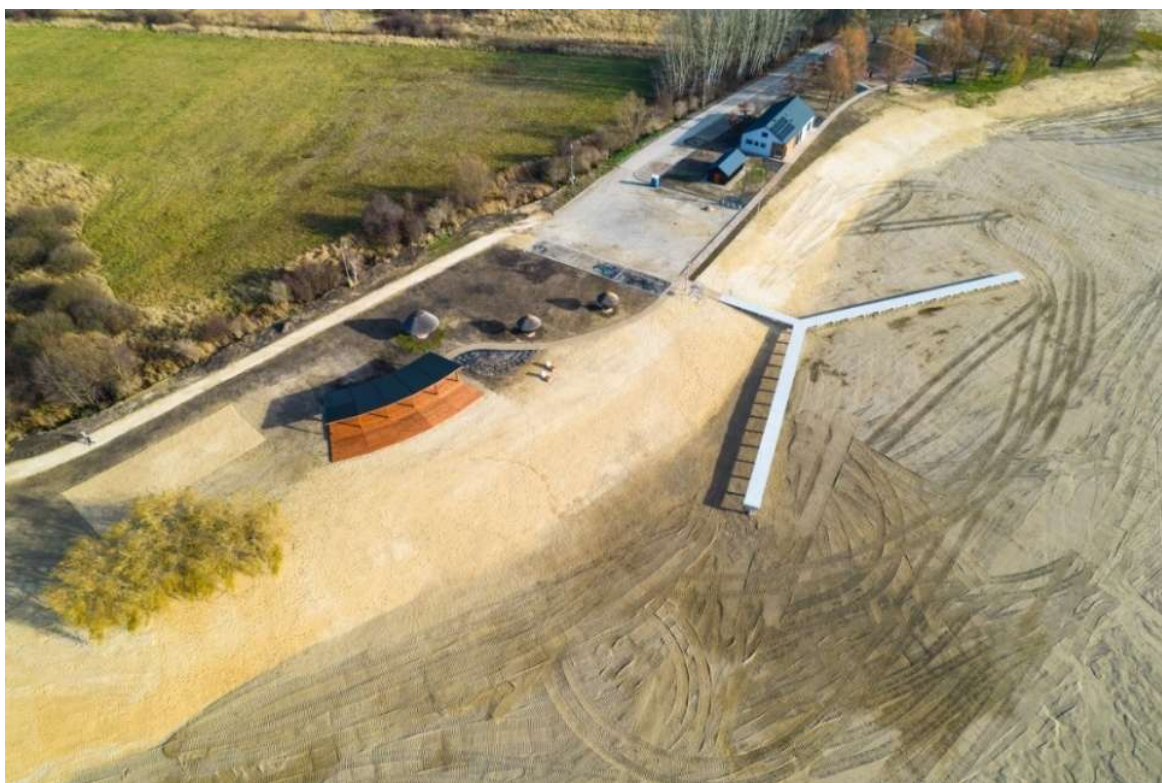
Turystyka, rekreacja

W 2024 r. w zakresie turystyki i rekreacji zrealizowane zostało zadanie inwestycyjne pt. **Rewitalizacja zbiornika wodnego w miejscowości Radzanów, Gmina Busko-Zdrój**, dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.

W ramach realizacji zadania zlecono do wykonania zaprojektowanie i wykonanie następującego zakresu robót budowlanych dotyczących rewitalizacji zbiornika rekreacyjno-retencyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjnego na działce gminnej w Radzanowie:

- przebudowę drogi dojazdowej do zbiornika wraz z miejscami postoju,
- monitoring,
- oświetlenie terenu,

- poprawę funkcjonowania infrastruktury gastronomiczno-sanitarnej z wykonaniem zaplecza do przechowywania sprzętu sportowego i wodnego,
- wykonanie infrastruktury technicznej,
- wykonanie infrastruktury brzegowej,
- wykonanie miejsc dystrybucji energii dla kamperów,
- wykonanie niezbędnych przyłączy wodno-kanalizacyjnych i elektrycznych,
- wykonanie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej,
- wyposażenie rekreacyjne,
- zagospodarowanie terenu przy zbiorniku.

Zdjęcie 5. Rewitalizowany zbiornik rekreacyjno-retencyjny w Radzanowie.

Koszt realizacji zadania, a tym samym łączna wartość poniesionych wydatków w roku 2024 na inwestycje w zakresie sportu, wyniosła **3 000 150,00 zł**. Kwota dofinansowania to **2 401 000,00 zł**, natomiast wkład własny Gminy Busko-Zdrój to **599 150,00 zł**.

Ponadto w 2024 r. kontynuowano realizację zadania wieloletniego pt. **Rewitalizacja zbiornika rekreacyjno-retencyjnego w miejscowości Radzanów Gmina Busko-Zdrój – etap II** współfinansowanego w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

4.2. Realizacja funduszu sołeckiego

W skład Gminy Busko-Zdrój wchodzi 47 jednostek pomocniczych - sołectw. Każde z nich posiada środki finansowe wyodrębnione w budżecie Gminy Busko-Zdrój, tj. fundusz sołecki, zagwarantowany na rzecz realizacji przedsięwzięć służących poprawie warunków życia ich mieszkańców. O przeznaczeniu środków decyduje zebranie wiejskie - mieszkańcy każdego sołectwa. Wydatki związane z realizacją Funduszu Sołeckiego w 2024 roku w Gminie Busko-Zdrój przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela 7. Zestawienie wykonania funduszu sołeckiego w 2024 roku.

Przeznaczenie środków Funduszu Sołeckiego	Kwota wydatkowana na inwestycje ze środków Funduszu Sołeckiego w 2024 roku (zł)	Procent wykorzystania środków Funduszu Sołeckiego w 2024 roku (%)
Remont dróg i poboczy	524 738,38	42,61
Utrzymanie pasa drogowego	73 893,35	6,00
Utrzymanie terenów zielonych	116 595,00	9,47
Prace remontowo-budowlane na świetlicach wiejskich i działkach gminnych na terenie sołectw	211 124,68	17,14
Oświetlenie	250 217,05	20,32
Pozostałe działania	54 840,53	4,45
Razem:	1 231 408,99	100,00%

Remonty dróg i poboczy wykonane kruszywem naturalnym.

Prace wykonano w sołectwach: Baranów, Budzyń, Bilczów, Chotelek, Dobrowoda, Gadawa, Janina, Olganów, Oleszki, Kotki, Kostki Duże, Łagiewniki, Las Winiarski, Mikułowice, Młyny, Nowa Wieś, Pęczelice, Podgaje, Radzanów, Ruczynów, Siesławice, Służów, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Szaniec, Szczaworyż, Wełecz, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zwierzyniec, Żerniki Górne.

W ramach **utrzymania pasa drogowego** zrealizowano:

- umocnienie elementami betonowymi rowu przy drodze gminnej,
- odmulenie rowów,
- wykonanie przepustu przy drodze gminnej,

- wycinkę krzaków,
- montaż lustra drogowego przy drodze gminnej,
- wznowienie pasa drogowego drogi gminnej,
- wykoszenia poboczy dróg gminnych,
- wykonanie odśnieżania chodników.

Zadania zrealizowano w sołectwach: Bilczów, Janina, Kostki Duże, Kostki Małe, Siesławice, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zbrodziej.

W ramach **utrzymania terenów zielonych**, pracami objęto:

- tereny zielone między innymi na placach zabaw, siłowniach zewnętrznych, boiskach sportowych,
- tereny przyległe do budynków świetlic wiejskich.

Zadania zrealizowano w sołectwach: Baranów, Bilczów, Biniątki, Błoniec, Bronina, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Elżbiecin, Gadawa, Janina, Kameduły, Kawczyce, Kołaczkowice, Kostki Duże, Kostki Małe, Kotki, Łagiewniki, Młyny, Mikułowice, Nowy Folwark, Oleszki, Olganów, Owczary, Pęczelice, Podgaje, Palonki, Skotniki Duże, Szaniec, Wełecz, Widuchowa, Zbludowice, Zwierzyniec.

Prace remontowo-budowlane w świetlicach wiejskich i działkach gminnych na terenie sołectw objęły:

- budowę placu zabaw,
- wyposażenie placów zabaw,
- budowę siłowni zewnętrznej i placu zabaw,
- wykonanie zagospodarowania działki gminnej,
- budowę świetlicy wiejskiej,
- wykonanie klimatyzacji w budynku Ochoczej Straż Pożarnej,
- remonty w budynkach świetlic wiejskich,
- wykonanie oświetlenia przy budynku świetlicy wiejskiej,
- wykonanie drzwi w budynku świetlicy wiejskiej,
- wykonanie podłogi drewnianej plenerowej,
- wykonanie remontu ławek,
- montaż zmywarki w budynku świetlicy wiejskiej.

Powyższe zadania realizowane były w sołectwach: Biniątki, Bronina, Błoniec, Chotelek, Dobrowoda, Janina, Kawczyce, Łagiewniki, Mikułowice, Nowy Folwark, Podgaje, Pęczelice, Skorzów, Wełecz, Zbludowice.

W ramach **budowy linii napowietrznego oświetlenia na terenie sołectw** wykonano:

- dokumentację projektową rozbudowy oświetlenia ulicznego na terenie miejscowości Biniątki, Galów, Kołaczkowice, Zbrodzice;
- budowę linii napowietrznej oświetlenia drogowego w miejscowościach: Biniątki, Galów, Elżbiecin, Kameduły, Kołaczkowice, Młyny, Owczary, Olganów, Palonki, Siesławice, Zbrodzice, Łagiewniki.

W ramach **działań pozostałych** zakupiono:

- meble plenerowe,
- tablicę informacyjną,
- sprzęt do utrzymania czystości,
- kosiarkę spalinową dla OSP,
- drzewka ozdobne na działkę gminną,
- krzewy ozdobne na działkę gminną,
- wykonanie nasadzeń zieleni na działce gminnej,
- wyposażenie do świetlicy wiejskiej,
- środki do utrzymania czystości w świetlicach wiejskich i ich otoczeniu oraz na terenach rekreacyjnych.

W ramach tych działań wyposażono następujące sołectwa: Biniątki, Dobrowoda, Galów, Kawczyce, Kostki Małe, Kostki Duże, Młyny, Nowy Folwark, Oleszki, Palonki, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Szaniec, Szczaworyż, Widuchowa, Wełecz, Zbrodzice.

4.3. Budżet obywatelski

Budżet Obywatelski jest specjalną formą konsultacji społecznych w sprawie przeznaczenia części wydatków z budżetu Gminy Busko-Zdrój na wskazane przez mieszkańców propozycje zadań mieszczące się w kompetencjach gminy.

W ramach ogłoszonego Budżetu Obywatelskiego na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój w 2023 roku żaden ze zgłoszonych przez mieszkańców Miasta i Gminy Busko-Zdrój

projektów nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby głosów, uprawniającej do realizacji projektów w 2024 roku.

4.4. Ład przestrzenny

W dniu 7 lipca 2023 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która w dniu 24 lipca 2023 r. została podpisana przez Prezydenta. Ustawa została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym w dniu 24 sierpnia 2023 r., a jej przepisy weszły w życie w dniu 24 września 2023 r. Kluczową zmianą wprowadzaną niniejszą ustawą jest wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego – planu ogólnego gminy, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy (z wyłączeniem terenów zamkniętych), w randze aktu prawa miejscowego, likwidując studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ustalenia zawarte w planie ogólnym będą wiążące zarówno dla planów miejscowych oraz dla decyzji o warunkach zabudowy.

Rada Miejska w Busku-Zdroju podjęła w dniu 8 lutego 2024 r. Uchwałę Nr LXXII/870/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego miasta i gminy Busko-Zdrój. Obecnie trwa procedura sporządzania projektu planu ogólnego miasta i gminy Busko-Zdrój.

Obecnie na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój **obowiązuje 27 miejscowych planów** zagospodarowania przestrzennego, które obejmują powierzchnię około **1 397 ha**. Dla obszaru miasta i gminy Busko-Zdrój obowiązuje również studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój.

Zainteresowani sporządzaniem planu ogólnego oraz planów miejscowych lub ich zmianą składali do tut. Urzędu swoje wnioski i propozycje. W roku 2024 wpłynęło **516 wniosków** w sprawie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Busko-Zdrój.

W roku 2024 wydano łącznie **590 zaświadczeń, wypisów i wyrysów** z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz **98 postanowień** w sprawie zaopiniowania wstępnego projektu podziału nieruchomości w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

W roku 2024 wydanych zostało łącznie **359 decyzji administracyjnych ustalających warunki zabudowy i lokalizacje inwestycji celu publicznego oraz innych decyzji i postanowień z zakresu zagospodarowania przestrzennego.**

W roku 2024 wydanych zostało **15 decyzji i postanowień** w sprawie określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. W ramach działań wynikających z kompetencji zawartych w ustawie Prawo wodne wydano **7 decyzji i postanowień** dotyczących zmiany stanu wody na gruncie. Wydanych zostało **6 postanowień** z zakresu ustawy prawo geologiczne i górnicze.

5. GOSPODARKA KOMUNALNA

5.1. Infrastruktura techniczna i komunalna

Stan infrastruktury wodno-ściekowej w Gminie Busko-Zdrój na koniec 2024 roku przedstawiał się następująco:

- długość sieci wodociągowej – 342,31 km,
- długość sieci kanalizacji sanitarnej – 195,98 km,
- długość sieci kanalizacji deszczowej – 37,47 km.

Ilość punktów poboru:

- dla dostarczania wody – 3 558,
- dla odprowadzenia ścieków – 120,
- dla dostarczania wody i odprowadzania ścieków – 5 434.

Wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane, natomiast kanalizację sanitarną posiada 17 miejscowości.

Na terenie miasta Busko-Zdrój zlokalizowanych jest 7 kotłowni produkujących ciepło i ciepłą wodę użytkową na potrzeby mieszkańców:

- ul. Ciepłownicza 2 - kotłownia osiedlowa (węglowa),
- os. Piłsudskiego 7 - kotłownia „Wola” (węglowa),
- ul. Rehabilitacyjna 3A - kotłownia „Górka” (gazowa),
- os. Andersa 1A - kotłownia (gazowa),
- ul. Różana 2a - kotłownia (gazowa),
- ul. Plac Zwycięstwa 9 - kotłownia (gazowa),

- ul. Waryńskiego 50A - kotłownia (gazowa).

Łączna moc zainstalowanych kotłowni wynosi: 21,007 MW.

Ciepło dystrybuowane jest z wykorzystaniem sieci ciepłowniczych, których łączna długość wynosi 7 393,6 m.

Na terenie miasta Busko-Zdrój, Gmina posiada kanalizację telekomunikacyjną będącą jej własnością. Kanalizacja zlokalizowana jest w rejonie alei Mickiewicza, ulicy Partyzantów, Bohaterów Warszawy, Uchnasta, Młyńskiej, 1 Maja, Placu Zwycięstwa, Parku Zdrojowego, Tężni. Z uwagi na różną konfigurację, kanalizacja zbudowana jest z rur poliuretanowych o średnicy od 40 do 125 mm. Łączna długość kanalizacji telekomunikacyjnej wynosi 9 560 m. Kanalizacja wykorzystywana jest przede wszystkim dla potrzeb własnych, zapewnienia łączności oraz dostępu do usług szerokopasmowych dla Urzędu oraz jednostek organizacyjnych. Kanalizacja jest też udostępniana operatorom telekomunikacyjnym na podstawie zawieranych umów.

Polityka mieszkaniowa

Na dzień 31 grudnia 2024 roku w skład gminnego zasobu mieszkaniowego wchodziły 184 lokale mieszkaniowe. Na koniec 2024 roku nie było osób, oczekujących na lokal socjalny.

Zdjęcie 6. Budynek wielorodzinny przy ul. Boh. Warszawy w Busku-Zdroju.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku zaległości w opłatach za mieszkania będące w zasobie Gminy wynosiły 1,3 mln zł. Zadłużenie powstaje przede wszystkim u osób nie posiadających zatrudnienia, korzystających z pomocy opieki społecznej, posiadających niewielkie dochody. W związku z powyższym komornicy sądowi w większości przypadków ściągają zaległy czynsz nieregularnie i w niewielkich kwotach.

Jednym ze sposobów uniknięcia powstania zaległości w opłatach mieszkaniowych jest pokrywanie ich w części z dodatków, o które mogą ubiegać się najemcy mieszkań. Gmina Busko-Zdrój, za pośrednictwem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju, udziela pomocy finansowej użytkownikom lokali wypłacając im tzw. dodatki mieszkaniowe. W 2024 roku wypłacono 1 490 dodatków mieszkaniowych w łącznej kwocie **485 676,53 zł**.

Transport

Busko-Zdrój posiada stałe połączenia komunikacją kolejową na trasie Kielce – Busko-Zdrój – Kielce. Obecnie wykonywanych jest pięć połączeń do Kielc w tym połączenie przez Kielce do Częstochowy. W celu umożliwienia mieszkańcom, turystom i kuracjuszom korzystania z przewozów kolejowych, została uruchomiona komunikacja z dworca kolejowego do centrum miasta i strefy uzdrowskiej, którą dostosowano do częstotliwości kursowania pociągów.

W 2024 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Busko-Zdrój a Wojewodą Świętokrzyskim, dofinansowano z „Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej” (FRPA), zadanie polegające na uruchomieniu 30 linii komunikacji zbiorowej:

- 1) Busko-Zdrój – Bilczów – Busko-Zdrój przez: Zbludowice, Radzanów, Olganów, Dobrowoda, Baranów, Gadawę, Budzyń, Bilczów, Budzyń, Gadawa, Baranów, Dobrowoda, Olganów, Radzanów, Zbludowice;
- 2) Busko-Zdrój – Kołaczkowice – Busko-Zdrój przez: Mikułowice Kolonia Wschodnia, Elżbiecin, Kozina, Podgaje, Kotki, Janina, Kotki (Budy), Janina, Kołaczkowice (przysiółek Palestyna), Janina, Kotki, Podgaje, Kozina, Elżbiecin, Mikułowice Kolonia Wschodnia;
- 3) Busko-Zdrój – Palonki – Busko-Zdrój przez: Mikułowice, Zwierzyniec, Wygoda Kozińska, Skorzów, Słabkowice, Służów, Palonki, Janina, Kołaczkowice, Janina,

- Kotki, Podgaje, Kozina, Elżbiecin, Mikułowice Kolonia Wschodnia;
- 4) Busko-Zdrój – Palonki – Busko-Zdrój przez: Bronina, Widuchowa, Kotki, Janina, Palonki, Służów, Słabkowice, Skorzów, Wygoda Kosińska, Zwierzyńiec, Mikułowice;
  - 5) Mikułowice – Szanec – Mikułowice przez: Mikułowice Kolonia Zachodnia, Nowy Folwark, Kameduły, Galów, Szanec, Galów, Kameduły, Nowy Folwark, Mikułowice Kolonia Zachodnia;
  - 6) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Łagiewniki, Zbrodźce, Kurzejów;
  - 7) Busko-Zdrój Centrum ul. Poprzeczna – Busko-Zdrój Centrum ul. Poprzeczna przez: ul. Kościuszki, ul. Grotta, ul. Starkiewicza, Szpital Górka, ul. 1 Maja, ul. Grotta, ul. Kościuszki, ul. Poprzeczna, ul. Szaniecka (cmentarz), ul. Kopernika, ul. Waryńskiego MDA, Siesławice Dw. Kol., ul. Boh. Warszawy (Szpital), ul. Poprzeczna, ul. Kościuszki, ul. Grotta, ul. 1 Maja, ul. Starkiewicza, Szpital Górka, ul. Starkiewicza, ul. 1 Maja, ul. Grotta, ul. Kościuszki;
  - 8) Busko-Zdrój – Młyny – Busko-Zdrój przez: Mikułowice, Mikułowice Kolonia Zachodnia, Nowy Folwark, Kameduły, Galów, Szanec, Młyny, Szanec, Galów, Kameduły, Nowy Folwark, Mikułowice Kolonia Zachodnia, Mikułowice;
  - 9) Busko-Zdrój – Kawczyce – Busko-Zdrój przez: Zbludowice, Kawczyce, Zbludowice;
  - 10) Busko-Zdrój – Ruczynów – Busko-Zdrój przez: Bronina, Widuchowa, Stara Grabda, Ruczynów, Stara Grabda, Widuchowa, Bronina;
  - 11) Busko-Zdrój – Kostki Małe – Busko-Zdrój przez: Wełecz, Biniątki, Oleszki, Kostki Duże, Kostki Małe, Kostki Duże, Oleszki, Biniątki, Wełecz;
  - 12) Busko-Zdrój – Skotniki Duże – Busko-Zdrój przez: Owczary, Pęczelice, Szczaworyż, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Skotniki Małe, Szczaworyż, Pęczelice, Owczary;
  - 13) Busko-Zdrój – Błoniec – Busko-Zdrój przez: Broninę, Szczaworyż, Błoniec, Żerniki Górne, Bronina;
  - 14) Busko-Zdrój – Wolica – Busko-Zdrój przez: Siesławice, Chotelek Chorokowa,

- Chotelek, Wolice, Chotelek, Zbludowice;
- 15) Busko-Zdrój – Baranów – Busko-Zdrój przez: Zbludowice, Radzanów, Olganów, Dobrowoda, Gadawa, Baranów, Baranów Chwalikówka, Skotniki Duże, Radzanów, Zbludowice;
  - 16) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Bronina, Szczaworyż, Błoniec, Szczaworyż, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Zbludowice, Radzanów, Kawczyce, Zbludowice;
  - 17) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Wełecz, Oleszki, Kostki Małe, Kostki Duże, Oleszki, Biniątki, Siesławice, Chotelek, Wolica, Siesławice, Zbludowice;
  - 18) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Bronina, Szczaworyż, Pęczelice, Żerniki Górne, Bronina, Owczary, Busko-Zdrój, Zbludowice;
  - 19) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Kurzejów, Zbrodzone, Łagiewniki;
  - 20) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Bronina, Widuchowa, Janina – Grabda, Ruczynów, Kołaczkowice, Janina, Kotki, Widuchowa, Bronina;
  - 21) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Mikułowice, Elżbiecin, Kozina, Podgaje, Kotki, Służów, Palonki, Janina, Kołaczkowice, Janina, Kotki, Podgaje, Kozina, Elżbiecin, Zwierzyniec, Mikułowice;
  - 22) Baranów – Baranów przez Gadawa, Budzyń, Równiny, Bilczów, Olganów, Dobrowoda, Olganów, Bilczów, Równiny, Budzyń, Gadawa;
  - 23) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Wełecz, Biniątki, Wełecz;
  - 24) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Mikułowice Kolonia Wschodnia, Mikułowice, Mikułowice Kolonia Zachodnia, Busko-Zdrój, Mikułowice Kolonia Zachodnia, Mikułowice, Mikułowice Kolonia Wschodnia;
  - 25) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Mikułowice Kolonia Zachodnia, Nowy Folwark, Las Winiarski, Kameduły, Galów, Szaniec, Galów, Kameduły, Las Winiarski, Nowy Folwark, Mikułowice Kolonia Zachodnia Mikułowice;
  - 26) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Mikułowice, Zwierzyniec, Elżbiecin, Kozina, Podgaje, Słabkowice, Skorzów, Zwierzyniec Wieś, Szaniec, Młyny, Szaniec, Zwierzyniec, Młyny, Skorzów, Słabkowice, Podgaje, Kozina, Elżbiecin, Zwierzyniec, Mikułowice;

- 27) Busko-Zdrój – Busko-Zdrój przez: Welecz, Nowy Folwark, Szaniec, Nowy Folwark, Mikułowice Kolonia Zachodnia, Mikułowice, Bronina, Widuchowa, Bronina, Owczary, Busko-Zdrój ul. Grotta;
- 28) Busko-Zdrój ul. Poprzeczna – Busko-Zdrój ul. Poprzeczna przez: ul. Boh. Warszawy, ul. Młyńska, ul. Waryńskiego MDA, ul. Kopernika, Busko-Zdrój ul. Poprzeczna, ul. Boh. Warszawy, Siesławice (szkoła), Zbludowice ul. Świętokrzyska, Busko-Zdrój ul. Starkiewicza, ul. 1 Maja, ul. Sanatoryjna, ul. Grotta, ul. Batorego, ul. Kościuszki, ul. Poprzeczna;
- 29) Busko-Zdrój ul. Poprzeczna - Busko-Zdrój ul. Poprzeczna przez: ul. Partyzantów, ul. Wschodnia, ul. Grotta, ul. Boh. Westerplatte, ul. Armii Krajowej, ul. Parkowa, ul. Grotta, ul. Sanatoryjna, ul. 1 Maja, ul. Starkiewicza, Zbludowice ul. Świętokrzyska, Busko-Zdrój ul. Solankowa, ul. Uzdrowskowa, ul. Lipowa, ul. Waryńskiego, ul. Waryńskiego MDA, ul. Młyńska, ul. Jasna, ul. Boh. Warszawy, ul. Kilińskiego, ul. Poprzeczna;
- 30) Busko-Zdrój – Słabkowice – Busko-Zdrój przez: Mikułowice, Mikułowice Kolonia Wschodnia, Elżbiecin, Kozina, Podgaje, Kotki, Służów, Słabkowice, Skorzów, Słabkowice, Kozina, Elżbiecin, Mikułowice Kolonia Wschodnia.

Kwota wydatkowana w ramach FRPA w 2024 r. wyniosła **1 487 633,59 zł**.

Przewozy wykonywane są na podstawie odrębnych umów zawartych na każdą linię z 5 operatorami. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o publicznym transporcie zbiorowym operatorzy realizują umowę na podstawie wydanych zaświadczeń na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego.

W roku 2024 Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Kielcach obsługiwało 8 połączeń autobusowych relacji Kielce – Busko-Zdrój – Kielce. Świadczeniem usług w zakresie przewozów turystycznych na terenie miasta zajmują się również prywatne firmy transportowe, które przewożą mieszkańców i kuracjuszy pomiędzy uzdrowiskiem, a centrum miasta pojazdami elektrycznymi.

Utrzymanie Mienia Komunalnego

W 2024 roku przeprowadzono przeglądy roczne łącznie w 72 budynkach gminnych, w tym w 16 placówkach oświatowych, w 3 budynkach administracyjno-biurowych i 53 innych budynkach gminnych (świetlice wiejskie, strażnice OSP, obiekty sportowe).

Przeprowadzono przeglądy roczne placów zabaw i siłowni zewnętrznych, łącznie 57 obiektów (plac zabaw przy przedszkolach, szkołach, na terenach wiejskich, osiedlowe). Przeprowadzono przeglądy roczne 5 obiektów hydrotechnicznych. W roku 2024 przeprowadzono legalizację jednego obiektu budowlanego.

Przeprowadzono remonty obiektów użyteczności publicznej m.in. w budynkach OSP oraz świetlic w miejscowościach: Pęczelice, Kostki Duże, Radzanów.

Zdjęcie 7. Świetlica wiejska w Pęczelicach.

W budynku Świetlicy wiejskiej i strażnicy OSP w Skotnikach Małych wymieniono źródło ogrzewania na klimatyzację wraz z ogniwami fotowoltaicznymi na dachu budynku.

Zdjęcie 8. Świetlica wiejska i strażnica OSP w Skotnikach Małych.

W miejscowości Mikułowice została przebudowana strażnica OSP o dodatkowe dwa garaże.

Zdjęcie 9. Strażnica OSP w Mikułowicach.

Na placach zabaw w miejscowościach Młyny, Oleszki oraz Kołaczkowice zamontowano nowe urządzenia zabawowe i siłowe.

Zdjęcie 10. Plac zabaw i siłownia w Kołaczkowicach.

Zieleń miejska

Na terenach zieleni miejskiej, nad którymi nadzór sprawuje Zakład Usług Komunalnych w Busku-Zdroju wykonywano koszenie trawników oraz prace związane z bieżącym ich utrzymaniem. Realizowane były nasadzenia drzew, krzewów, bylin i roślin jednorocznych. W zakresie zachowania funkcji leczniczo-rekreacyjnej na terenie parku zdrojowego podejmowano działania dotyczące ograniczania uciążliwości takich jak hałas i zanieczyszczanie ciągów pieszych i ławek przez gawrony i gołębie grzywacze. W 2024 roku w okresie od 25 marca do 23 kwietnia przeprowadzono płoszenie gawronów i gołębi grzywaczy metodą sokolniczą. Metoda ta okazała się efektywnym działaniem, które spowodowało brak osiedlania się gawronów na terenie parku. Następnie do 30 sierpnia 2024r. kontynuowano płoszenie ww. gatunków ptaków metodą biosoniczną, która dała efekt wspierający.

Zdjęcie 11. Dekoracje w Parku Zdrojowym.

W ramach ukwiecenia miasta ustawiono 18 szt. wież kwiatowych i 69 szt. kwietników kaskadowych zamontowanych na lampach przy Placu Zwycięstwa, ul. Poprzecznej, ul. Rzewuskiego z łącznikiem, ul. 1 Maja, oraz 3 kpl. konstrukcji koszykowych (Park przy Pl. Zwycięstwa i Mały Rynek zdrojowy) a także 6 szt. donic kolorowych – 4 szt. przy wejściu na al. Mickiewicza i 2 szt. przy bramie wejściowej do starego parku zdrojowego.

Zdjęcie 12. Bratki w Parku Zdrojowym.

Zakład Usług Komunalnych dokonał ukwiecenia miasta przez nasadzenie 8 000 szt. roślin jednorocznych - bratków. Następnie w ramach ukwiecenia rabat na terenie całego miasta nasadzonych zostało 17 500 szt. roślin jednorocznych oraz wykonano nasadzenia krzewów i bylin – 400 sztuk.

Zdjęcie 13. Rabaty kwiatowe w Parku Zdrojowym.

5.2. Gospodarka odpadami komunalnymi

System gospodarki odpadami komunalnymi Gminy Busko-Zdrój obejmuje zorganizowanie odbioru i zagospodarowanie odpadów komunalnych w ramach budżetu utworzonego z obligatoryjnych wpłat płaconych przez mieszkańców w wysokości określonej uchwałą Rady Miejskiej w Busku-Zdroju. Wpływy z tego tytułu pokryły koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W obszarze świadczenia usług odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych na terenie gminy Busko-Zdrój funkcjonuje 8 przedsiębiorców. Usługi z zakresu opróżniania i transportu nieczystości ciekłych świadczone były przez 13 przedsiębiorców posiadających wymagane prawem zezwolenia.

5.3. Przedsiębiorstwa realizujące zadania komunalne

Na koniec 2024 roku Gmina Busko-Zdrój była wyłącznym udziałowcem dwóch spółek prawa handlowego: Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku-Zdroju i Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „Lotos” Spółka z o.o. w Busku-Zdroju.

- **Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku-Zdroju**
Podstawowym zadaniem Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Busku-Zdroju jest świadczenie usług komunalnych na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Busko-Zdrój poprzez bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb w zakresie:
  - poboru, uzdatniania i dostarczania wody,
  - odprowadzania i oczyszczania ścieków,
  - zaopatrzenia w ciepło,
  - budowania i eksploatacji sieci wodno-kanalizacyjnych,
  - zbierania odpadów innych niż niebezpieczne,
  - zarządzania nieruchomościami,
  - administrowania cmentarzem komunalnym oraz targowiskami miejskimi.

Kapitał zakładowy spółki wynosi **49 446 000,00 zł** i dzieli się na **98 892** udziałów o wartości **500,00 zł** każdy.

- **Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Lotos” Spółka z o.o. w Busku-Zdroju**
Przedmiotem działalności Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „Lotos” Spółka

z o.o. w Busku-Zdroju jest świadczenie usług w zakresie wynajmowania lokali użytkowych. Kapitał zakładowy Spółki wynosi **620 000,00 zł** i dzieli się na **6 200** równych i niepodzielnych udziałów, o wartości nominalnej **100,00 zł** każdy. Kapitał zapasowy na dzień 31.12.2024 r. wynosi **483 069,73 zł**. W 2024 roku Spółka wynajmowała 564 m² powierzchni handlowej z przeznaczeniem na działalność handlową oraz wynajmowała 148 m² powierzchni biurowej. Według stanu na dzień 31.12.2024 r. Spółka posiadała umowy z 17 najemcami. Przychody z tytułu najmu wynosiły **685 989,16 zł** i stanowiły główne źródło dochodów z działalności Spółki.

6. OŚWIATA I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

6.1. Oświata i edukacja

W Gminie Busko-Zdrój w 2024 r. funkcjonowało (wg stanu na dzień 30 września 2024 r.):

- 8 publicznych szkół podstawowych, dla których Gmina Busko-Zdrój jest organem prowadzącym, z tego 3 na terenie miasta, a 5 na terenach wiejskich, do których uczęszczało łącznie 2 277 uczniów (klasy I-VIII).
- Szkoła Muzyczna I stopnia, kształcąca w dwóch cyklach: sześcioletnim i czteroletnim, do której uczęszczało 150 uczniów.
- 7 oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, do których uczęszczało 113 dzieci.
- 1 niepubliczna szkoła podstawowa na terenie wiejskim, do której uczęszczało 48 uczniów.
- 1 oddział przedszkolny w niepublicznej szkole podstawowej, do którego uczęszczało 20 dzieci.
- 6 przedszkoli publicznych, do których uczęszczało 665 dzieci.
- 4 przedszkola niepubliczne, do których uczęszczało 236 dzieci.
- 1 publiczny żłobek, do którego uczęszczało 73 dzieci.
- 1 niepubliczny żłobek, do którego uczęszczało 18 dzieci.

Z dniem 12 stycznia 2024 r. wykreślono Żłobek „Kraina Uśmiechu” z Rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Z dniem 27 września 2024 r. dokonano wpisu do Rejestru żłobków i klubów dziecięcych prowadzonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój Niepublicznego Żłobka

Montessori w Owczarach, który rozpoczął działalność od 1 października 2024 r. Liczba nowych miejsc opieki wynosi 40.

Z ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonej przez Gminę Busko-Zdrój wykreślono: z dniem 1 lutego 2024 r. Pierwszą Niepubliczną Szkołę Podstawową w Busku-Zdroju oraz z dniem 31 grudnia 2024 r. Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe Wzgórze” w Mikułowicach.

Według stanu na dzień 30 września 2024 r. do publicznych i niepublicznych szkół i przedszkoli na terenie gminy Busko-Zdrój uczęszczało łącznie 79 uczniów z Ukrainy.

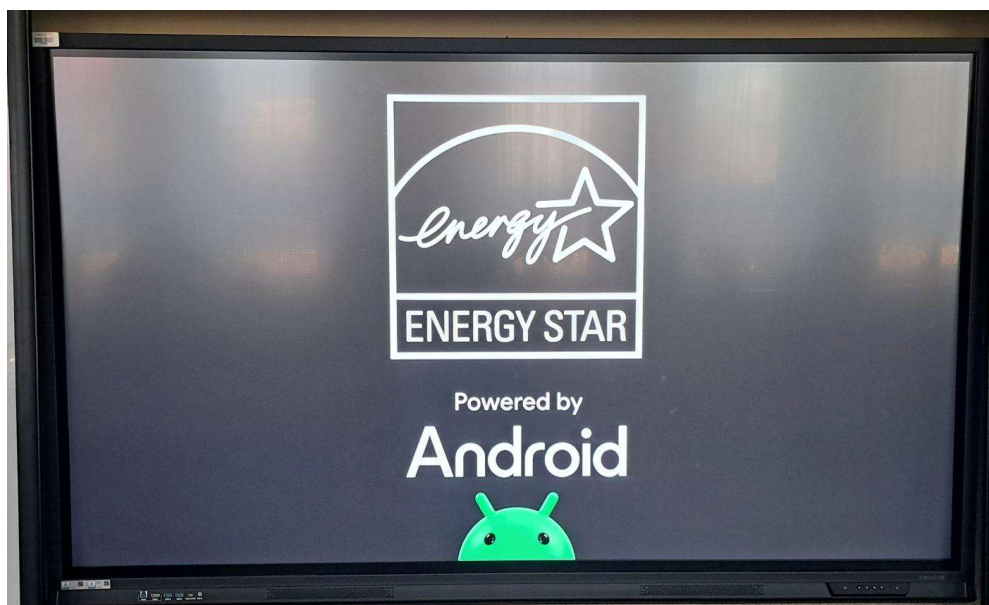
Stan zatrudnienia w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i szkole muzycznej (wg stanu na dzień 30 września 2024 r.) wynosi: 346,36 etatu, w tym: 6,60 etatu nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego nieodbywających przygotowania do zawodu nauczyciela; 65,68 etatu nauczycieli bez stopnia awansu zawodowego (nauczycieli początkujących); 55,04 etatu nauczycieli mianowanych; 219,04 etatu nauczycieli dyplomowanych. W 2024 roku 10 nauczycieli przeszło na emeryturę oraz 4 nauczycieli na świadczenie kompensacyjne.

Gmina Busko-Zdrój realizując ustawowy obowiązek, w 2024 roku zapewniła uczniom szkół podstawowych bezpłatny transport i opiekę w czasie przejazdu do i ze szkół. Dowóz i odwóz uczniów z terenu Gminy Busko-Zdrój odbywał się na podstawie zakupu biletów miesięcznych, w ramach utworzonych linii regularnych. Łącznie z dowozu do szkół miało możliwość skorzystania 518 uczniów.

Refundowany był również dowóz dzieci niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie gminy Busko-Zdrój do jednostek oświatowych. Refundacja obejmowała dowóz do 4 Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych i 1 Niepublicznego Przedszkola Integracyjnego. Refundacja dotyczyła 67 dzieci, z tego 4 dzieci dowożonych było indywidualnie przez rodziców, a 63 w ramach dowozu organizowanego przez placówki.

Gmina Busko-Zdrój zawarła z Wojewodą Świętokrzyskim umowę w sprawie udzielenia w 2024 roku wsparcia finansowego z dotacji celowej budżetu państwa organom prowadzącym szkoły podstawowe na podstawie rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica”. Kwota dotacji w wysokości **35 000,00 zł** została przyznana na zakup monitora interaktywnego 65 cali, laptopa oraz programów multimedialnych dla uczniów z niepełnosprawnościami z Publicznej Szkoły

Podstawowej Nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku-Zdroju. Kwota dotacji w wysokości **35 000,00 zł** została przyznana na zakup monitora interaktywnego 75 cali, laptopa oraz programów multimedialnych dla uczniów z niepełnosprawnościami z Publicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Zbludowicach.

Zdjęcie 14. Monitor interaktywny zakupiony w ramach programu „Aktywna tablica”.

Zdjęcie 15. Oprogramowanie zakupione w ramach programu „Aktywna tablica”.

Gmina Busko-Zdrój uzyskała w 2024 r. wsparcie finansowe z budżetu państwa w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”. Środki przeznaczone zostały na dofinansowanie zadania polegającego na rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, realizowanego w ramach Priorytetu 3 „Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych” (Kierunek interwencji: 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego” oraz 3.2 „Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych”). Wsparcie finansowe otrzymały: Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Busku-Zdroju – w wysokości **12 000,00 zł**, Publiczne Przedszkole Nr 1 w Busku-Zdroju – w wysokości **3 000,00 zł**, oddział przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Zbludowicach – w wysokości **2 500,00 zł**. Całkowity koszt programu wraz z wkładem własnym wyniósł **21 875,00 zł**.

Zdjęcie 16. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.

Gminie Busko-Zdrój na rok 2024 została przyznana kwota **281 828,00 zł** ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w odniesieniu do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 r.

W 2024 roku Burmistrz przyznał pracodawcom dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie gminy Busko-Zdrój, które jest finansowane ze środków Funduszu Pracy. Dofinansowania udzielono 8 pracodawcom, którzy złożyli wnioski i spełnili warunki określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, na łączną kwotę **82 286,80 zł**.

Gmina Busko-Zdrój otrzymała dodatkowe środki z tytułu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Łącznie z Funduszu Pomocy w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. otrzymano **956 732,66 zł**.

Gmina Busko-Zdrój otrzymała w 2024 r. dotację celową w wysokości **326 714,67 zł** udzieloną na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe dla uczniów szkół podstawowych, jak również dotację celową w wysokości **19 125,81 zł** w ramach realizacji Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023-2025.

Publiczny Żłobek „Malucholandia” w Busku-Zdroju został utworzony w 2022 r. i wykonuje zadanie własne gminy, jakim jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb jej mieszkańców, w szczególności zapewnienie opieki dzieciom naszej Gminy od 20 tygodnia do lat 3. Do realizacji celów statutowych Żłobek wykorzystuje budynek położony przy ul. Różanej 2 oraz plac zabaw wydzielony na terenie rekreacyjnym „Glinianki” w Busku-Zdroju. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 6³⁰ - do 16³⁰ przez 10 godzin dziennie i w 2024 roku opieką żłobkową objętych było 73 dzieci (w tym 10 poniżej pierwszego roku życia oraz 2 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością), w 3 grupach wiekowych.

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 października 2024 r. rodzice dzieci ponosili następujące koszty związane z pobytem dziecka w żłobku: opłata stała za pobyt w kwocie

500,00 zł oraz opłata za wyżywienie, która w roku 2024 wynosiła 17,00 zł dziennie. Od 1 listopada 2024 r. wysokość opłaty za pobyt została zwiększona do 1 000,00 zł, jednakże wprowadzony od 1 października 2024 r. program „Aktywy rodzic”, spowodował, że ostatecznie rodzice otrzymują **100% zwrot** wymienionej kwoty.

W 2024 r. w Publicznym Żłobku „Malucholandia” w Busku-Zdroju zatrudnione były 22 osoby na podstawie umowy o pracę (dyrektor, 12 opiekunów, pielęgniarka, pracownicy obsługi i administracji) oraz 1 osoba na umowę zlecenie – logopeda. Kadra, posiada odpowiednie wykształcenie, doświadczenie oraz umiejętności, niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków. Osoby sprawujące opiekę nad dziećmi stale podnoszą swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach o różnorodnej tematyce, jak np.: motywacja u dzieci, gryzienie i agresja wśród najmłodszych i sposoby na ich wyciszenie, dot. rozwoju dzieci poprzez różne metody, m.in. zabawę, muzykobajkę, logorytmikę, motorykę małą, plastykę sensoryczną, itp.

Oprócz codziennej pielęgnacji i opieki sprawowanej nad dziećmi w 2024 r., organizowane były różne, ciekawe wydarzenia, jak np.: Dzień Niepodległości, Święto Flagi, Zabawa Andrzejkowa, Dzień Miłośników Pluszaków, Spotkanie z Mikołajem, Dzień Biblioteki i Bibliotekarzy, czy zorganizowany w czerwcu Festyn z okazji „Dnia Rodziny”, podczas którego dzieci i ich rodzice mogli skorzystać z mnóstwa atrakcji. Każdego dnia odbywały się tematyczne zajęcia edukacyjne organizowane przez opiekunki. Jednocześnie przeprowadzane były zajęcia wspomagające rozwój psychofizyczny dziecka (m.in.: gimnastyczno-ruchowe, techniczne, plastyczne, umuzykalniające, uspołeczniające z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka) oraz zajęcia dodatkowe, takie jak: logopedia, rozwijające zajęcia ruchowe z elementami Weroniki Sherborne. Od października 2024 r. Publiczny Żłobek „Malucholandia” w Busku-Zdroju bierze też udział w kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”, w ramach której nie tylko opiekunki czytają dzieciom książki, lecz także zapraszani goście. W ramach wydarzeń kulturalnych w Żłobku goszczono zaprzyjaźniony teatr dla dzieci „Skrzat” z Krakowa, Agencję Edukacyjną, która przywiozła do Żłobka oceanarium oraz zaprezentowała pokaz polegający na wyświetlaniu projekcji dla dzieci wewnątrz kopuły, a także Format Mali Odkrywcy Zwierząt, która przeprowadziła dla dzieci warsztaty z gekonami.

W bieżącej pracy Żłobka szczególna uwaga zwracana jest na wysoki poziom świadczonych usług opiekuńczych i wychowawczych, precyzyjne i profesjonalne wykonywanie zadań, efektywną realizację założonych celów oraz bezwzględne bezpieczeństwo dzieci.

W związku z tym dnia 29 kwietnia 2024 r. wprowadzony został Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny Publicznego Żłobka „Malucholandia” w Busku-Zdroju, który wprowadza do realizacji nowe standardy opieki nad dziećmi.

Publiczny Żłobek „Malucholandia” w Busku-Zdroju w 2024 r. finansowany był ze środków własnych gminy, a także ze środków:

- 1) FERS na dofinansowanie do funkcjonowania miejsc opieki w ramach „Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022–2029” – w 2024 roku złożono wnioski na łączną kwotę 541 728,00 zł.,
- 2) programu „Dofinansowanie wynagrodzeń w postaci dodatku motywacyjnego oraz kosztów składek od tych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2024 - 2027” – w 2024 roku złożono wniosek na łączną kwotę 124 936,14 zł.

Dla oceny działalności Żłobka w 2024 r. przeprowadzono anonimową ankietę wśród rodziców dzieci, która wskazała, że 100% ankietowanych jest bardzo zadowolona z usług Żłobka, co świadczy o tym, iż posiada pozytywną opinię wśród bezpośrednich odbiorców oraz społeczności lokalnej.

6.2. Kultura

Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku-Zdroju (BSCK)

Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku-Zdroju (BSCK) prowadzi wielokierunkową działalność kulturalną, oświatową i turystyczną. Jednostka podejmuje liczne działania mające na celu inicjowanie, pobudzanie i wspieranie różnorodnej aktywności promując zarówno kulturę lokalną, krajową jak i światową.

Podstawowe zadania skierowane do odbiorców wszystkich grup wiekowych:

- popularyzacja i promocja twórczości artystycznej,
- rozpoznawanie, rozbudzanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych i turystycznych,
- kształtowanie wzorców aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- organizowanie przedsięwzięć propagujących dorobek kulturalny gminy,
- organizowanie zróżnicowanych form edukacji artystycznej, kulturalnej, turystycznej i społecznej.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. jednostka zatrudniała 42 osoby (39,62 etatów). Koszty funkcjonowania jednostki w 2024 r. wyniosły 7 826 667,16 zł. Buskie Samorządowe Centrum Kultury w Busku-Zdroju, zorganizowało w tym czasie prawie **600** różnorodnych wydarzeń kulturalnych, kierowanych do mieszkańców, kuracjuszy i turystów o różnej wrażliwości artystycznej. Łącznie zorganizowano **135** koncertów, **35** wystaw, **65** prelekcji i spotkań autorskich **32** pokazy teatralne oraz ponad **60** warsztatów dla dzieci.

Najważniejsze, cykliczne wydarzenia kulturalne:

- 1) XXX Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz. Na projekt festiwalowy składało się 27 koncertów, 5 Kawiarenek Festiwalowych, odsłonięcie Słoneczka Festiwalowego z odlanym w mosiądzu imieniem i nazwiskiem Jerzego Cygana, oraz trzy wystawy: „Sztuka ulotności” (Warszawskie Stowarzyszenie Plastyków), „Sceniczne kreacje Krystyny Jamroz” oraz „Kobiety - śpiewaczki operowe” (Teatr Wielki Opery Narodowej w Warszawie).
- 2) 16. Ogólnopolski Festiwal Piosenki im. Wojtka Belona „Niechaj zabrzmi Bukowina”. Do udziału w Koncercie Konkursowym Rada Artystyczna zakwalifikowała 13 podmiotów. Oprócz przesłuchań konkursowych odbyły się koncerty zespołu „Nasza Basia Kochana” oraz koncert Miki Urbaniak i Victora Daviesa pt. „The Beatles i nie tylko”, a także wystawa autorska fotografii Grzegorza Figurskiego pn. „Na Ponidziu wiosna”.
- 3) Dni Buska-Zdroju 2024. W ramach wydarzenia odbyły się koncerty zespołów: Sliver, Metradar, Zespół ZEPSUŁ, Bas Tajpan, Grubson, Nadmiar, Farben Lehre oraz Agnieszka Chylińska, ponadto konkurs kulinarny dla KGW Bitwa Regionów, kiermasz, wesołe miasteczko i miasteczko gastronomiczne.
- 4) Dzień Dziecka z BSCK 2024. Zorganizowana została Strefa Kulinarna (Food Trucki) oraz Strefa Zabaw (Wesołe Miasteczko). Zorganizowane zostały Animacje Futbolowe oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży.
- 5) 48. Buskie Spotkania z Folklorem. Celem konkursu była popularyzacja muzyki, śpiewu i tańców ludowych, artystyczna konfrontacja zespołów folklorystycznych

oraz promocja kultury ludowej. W finale oceniano 75 prezentacji wykonawców folkloru ziemi świętokrzyskiej.

- 6) Polskie Kulinaria Busko-Zdrój 2024. Organizatorem wydarzenia była Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego oraz Buskie Samorządowe Centrum Kultury. W ramach wydarzenia odbyły się: Jarmark Norbertański, warsztaty i pokazy kulinarne, Strefa turystyczna Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego z udziałem kapsuły 5D, koncerty, Narodowe Czytanie, spektakl oraz pokazy taneczne.
- 7) Dożynki Powiatowo-Gminne. Program imprezy obejmował: obrzędy dożynkowe, występ ludowej kapeli „Buskowianie”, koncert kapeli „Ciekoty” oraz zespołu „VIDEO”, zabawę taneczną z zespołem „Rytmix”.
- 8) XXXIX Przegląd Plastyki „Ponidzie 2024”. Wernisaż odbył się 18 października w Galerii Antresola. Kuratorem przeglądu była Michalina Kulpa. Udział w Przeglądzie wzięło 65 twórców z regionu Ponidzia. Prezentowano 103 prace wykonywane różnymi technikami plastycznymi m. in.: akwarele, obrazy malowane na płótnie, na desce farbami akrylowymi, olejnymi, grafikę, rysunek, pastele, monotypie, techniki mieszane, rzeźbę, metaloplastykę, kowalstwo artystyczne, ceramikę artystyczną.
- 9) XXVIII Ogólnopolski Przegląd Fotograficzny „Ponidzie 2024”. W ramach Przeglądu prezentowano 5 wystaw: Moja prezentacja, Odkrywamy Ponidzie – konkurs, Portret w czerni i bieli – Konkurs, KIELCE – WŁOSZCZOWA oraz wystawę fotografii Jana Saudka - eksponowaną w Buskiej Galerii Sztuki Willa Polonia. W Przeglądzie udział wzięło 70 fotografików eksponując 254 zdjęcia. Bezpośrednio po wernisażu odbyło się spotkanie z Wojtkiem Grzędzińskim, fotoreporterem, laureatem nagrody World Press Photo.
- 10) XXII Spotkania z Kulturą Żydowską. Współorganizatorem Spotkań było Buskie Stowarzyszenie Kulturalne. W ramach wydarzenia odbyło się 5 koncertów w wykonaniu Magdaleny Lechowskiej, 2 promocje książki - „Żydzi w historii Nowego Korczyna” autorstwa Karoliny Trzeskowskiej-Kubasik oraz „Cmentarze

żydowskie Ponidzia” autorstwa Teresy i Zdzisława Sabatów, a także panel dyskusyjny „Muzyka zbliża ludzi” dotyczący twórczości Leopolda Kozłowskiego z udziałem Jerzego Fedorowicza, Symchy Kellera i Marty Kozłowskiej-Woźniak.

- 11) X Międzynarodowy Festiwal Muzyczny Bella Voce Busko-Zdrój 2024. Współorganizatorem Festiwalu było Stowarzyszenie „Voce”. Przedsięwzięcie skierowane było do uczniów szkół muzycznych i studentów uczelni muzycznych. Profesjonalna opieka autorytetów w dziedzinie muzyki, zasłużonych artystów, doświadczonych wykładowców umożliwiła młodym ludziom rozwój warsztatu wokalnego. Młodzież zdobywała praktykę sceniczną oraz udoskonalała swoje umiejętności techniczne w dziedzinie śpiewu.

W ramach działalności prowadzonej przez BSCK funkcjonuje **Kino Zdrój**, które w 2024 r. wyemitowało 305 seansów filmowych dla ponad 18 tys. widzów.

W ramach działalności **Uniwersytetu Trzeciego Wieku** (UTW) zorganizowane zostały zajęcia fakultatywne, w tym m.in. lektorat z języka angielskiego, gimnastyka, joga, zumba i taniec towarzyski. Słuchacze UTW uczestniczyli ponadto w licznych koncertach, wykładach i spotkaniach organizowanych przez BSCK.

Oprócz UTW przy BSCK działają liczne grupy artystyczne, w tym orkiestra dęta, zespół taneczny Perfekta Master, grupa teatralna „Hades”, zespół wokalny seniorów oraz zespół „Belferek”. BSCK współpracuje również z sołectwami pomagając im w organizacji imprez o charakterze kulturalnym takich jak festyny i pikniki rodzinne, zabawy choinkowe i mikołajkowe dla dzieci, zajęcia dance- aerobiku.

W ramach działalności **Kompleksu #TężniaBusko**, udostępniano dla zwiedzających działającą sezonowo tężnię solankową oraz prowadzono dom zdrojowy z mini tężnią całoroczną. Ofertę uzupełniającą stanowiły liczne wydarzenia kulturalne, w tym koncerty, wystawy, warsztaty, spotkania i prelekcje. W 2024 roku Kompleks #Tężnia Busko odwiedziło **360 111 osób**, co pozycjonowało Kompleks na drugim miejscu najczęściej odwiedzanych atrakcji turystycznych w województwie świętokrzyskim. Kompleks uznany był również przez Polską Organizację Turystyczną oraz przez Regionalną Organizację Turystyczną za wiodący produkt turystyczny regionu.

Obok tężni, BSCK prowadzi **Centrum Informacji Turystycznej (CIT)**, które obsługuje turystów i kuracjuszy, udzielając informacji na temat dostępnej bazy noclegowo-żywnościowej, atrakcji kulturalnych, sportowych i turystycznych. Do innych zadań CIT należy także sprzedaż pamiątek, prowadzenie badań ruchu turystycznego oraz bazy przewodników. W 2024 roku Centrum Informacji Turystycznej zorganizowało 106 wydarzeń o charakterze turystycznym docierając do 6 202 osób.

Buskie Samorządowe Centrum Kultury administruje również **Buską Galerią Sztuki Willa Polonia**, którą w 2024 r. odwiedziło 5 047 osób. Oprócz działalności wystawienniczej w Galerii Sztuki organizowane są spotkania z artystami, koncerty oraz warsztaty artystyczne. W 2024 r. Galeria przygotowała 11 wystaw: 7 artystycznych i 4 historyczne, które obejrzało 3 850 osób. Od 2024 r. Galeria kontynuuje również działalność Muzeum Ziemi Buskiej pod nowym szyldem - Projekt Historia. Jego rdzeniem są wystawy czasowe nawiązujące do historii Buska i okolic, a także lekcje muzealne. W ramach Projektu w 2024 r. zrealizowano również 2 dodatkowe projekty: „Iskry Niepodległej” - mobilne widowisko edukacyjne popularyzujące sylwetki ojców niepodległości, sportowców, podróżników, ludzi kultury, naukowców czy społeczników oraz „Muzeum na kółkach” przybliżające historię żydowskiej społeczności mieszkającej w Polsce przed holocaustem.

Zdjęcie 17. Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz.

Zdjęcie 18. 16 Ogólnopolski Festiwal Piosenki im. Wojtka Belona „Niechaj zabrzmi bukowina”.

Zdjęcie 19. Dni Buska-Zdroju.

Zdjęcie 20. 48 Buskie spotkania z folklorem.

Zdjęcie 21. Dożynki Powiatowo-Gminne, Busko-Zdrój 2024.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku-Zdroju

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku-Zdroju (M-GBP) prowadzi różnorodną działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby czytelnicze, oświatowe, informacyjne i kulturalne mieszkańców Gminy oraz gości przebywających na jej terenie. Pełni także funkcję biblioteki powiatowej.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. jednostka zatrudniała 14 osób na 12 etatach. Koszty jej działalności w 2024 r. wyniosły 1 287 000 zł. Swoje zadania statutowe M-GBP realizowała w Bibliotece Głównej w Busku-Zdroju, w ramach której funkcjonuje wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży, czytelnia oraz czytelnia internetowa „Planeta“, a także w filiach bibliotecznych w miejscowościach Dobrowoda, Kołaczkowice i Szaniec.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku-Zdroju gromadzi zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy, a także beletrystykę dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Księgozbiór biblioteki na koniec 2024 roku wynosił **82 808 woluminów**, co stanowiło 3 woluminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy.

W roku sprawozdawczym w bibliotece udostępniano następujące rodzaje zbiorów: książki, czasopisma, audiobooki, filmy na płytach DVD, gry komputerowe oraz gry planszowe. Łączna liczba zbiorów specjalnych (innych niż książki) wyniosła **2 396 sztuk**. Ponadto prenumerowano 8 tytułów czasopism, w tym dzienniki, tygodniki i miesięczniki. Biblioteka będąc w konsorcjum bibliotek województwa świętokrzyskiego, w roku 2024 udostępniła poprzez platformę LEGIMI oraz przez platformę Empik Go ponad **300 tys.** tytułów książek elektronicznych w formie e-book.

Warto zaznaczyć, że liczba odwiedzin biblioteki jak również liczba wypożyczeń znacznie wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi i wyniosły odpowiednio: **55 039 osób** i **84 582 woluminów**.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Busku-Zdroju zorganizowała w 2024 r. ponad 300 wydarzeń, w których wzięło udział ponad 5 tys. osób. Spośród cyklicznych imprez na szczególną uwagę zasługują: Noc Bibliotek, Kółko Brydżowe oraz Szkołka Brydżowa, Narodowe Czytanie, Tydzień Bibliotek oraz Dyskusyjny Klub Książki wspierany przez WBP w Kielcach, w ramach którego w 2024 r. odbyło się dwanaście spotkań tematycznych. Wśród innych wydarzeń warto wspomnieć 22 Objazdowy Festiwal Filmowy Watch Docs

zorganizowany przy wsparciu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, lekcje biblioteczne, rozgrywki gier planszowych, pokazy multimedialne, happeningi, a także głośne czytanie bajek i lektur dla najmłodszych.

Realizując swoje zadania statutowe biblioteka współpracuje z wieloma podmiotami lokalnymi i krajowymi. W zakresie szkoleń, wsparcia merytorycznego i grantowego są to przede wszystkim Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Sieć LABIB, Instytut Książki, a także Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, biblioteki publiczne w ościennych gminach i wszystkie biblioteki na terenie powiatu buskiego. W ramach współpracy z Instytutem Książki w 2024 r. przeprowadzono akcję pn. „Mała Książka - wielki człowiek” polegającą na wręczaniu wyprawek (książek oraz kart czytelnika) dzieciom do lat 3. Do końca roku przekazano 112 takich wyprawek.

Warto wspomnieć, że M-GBP w Busku-Zdroju funkcjonuje w nieformalnej grupie InicJaTyWy, do której należą dyrektorzy i kierownicy bibliotek z powiatu buskiego, staszowskiego, kazimierskiego, kieleckiego i jędrzejowskiego. Stanowi ona przestrzeń do wymiany wiedzy oraz wspólnego rozwiązywania problemów, jakie napotykają osoby zarządzające instytucjami kultury. W roku 2024 M-GBP uczestniczyła czynnie w organizacji dwóch wydarzeń ogólnopolskich koordynowanych m.in. przez grupę InicJaTyWy, a także przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz Szkołę Liderów: V Forum Dyrektorek i Dyrektorów Bibliotek (czerwiec) oraz Kongres Bibliotek (listopad), w których uczestniczyło odpowiednio 316 oraz 1 150 osób.

Zdjęcie 22. Spotkanie z Januszem Leonem Wiśniewskim.

Zdjęcie 23. Spotkanie członków Dyskusyjnego Klubu Książki przy M-GBP.

Zdjęcie 24. Noc Bibliotek w filii bibliotecznej w Dobrowodzie.

Zdjęcie 25. Wizyta studyjna bibliotekarzy w M-GBP w Busku-Zdroju.

6.3. Sport i rekreacja

W celu realizacji zadań gminy w sferze kultury fizycznej działa **Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Busku-Zdroju** (BOSiR), który funkcjonuje w formie jednostki budżetowej.

Podstawowymi celami i zadaniami BOSiR są:

- popularyzacja, rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- tworzenie optymalnych warunków do rozwoju sportu w gminie Busko-Zdrój,
- umożliwianie mieszkańcom, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży, doskonalenia umiejętności i zainteresowań sportowych, a także aktywnego spędzania czasu wolnego,
- utrzymanie i udostępnianie obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Na dzień 31.12.2024 roku BOSiR zatrudniał 39 pracowników na 37 etatach. Wydatki budżetowe jednostki w 2024 r. wyniosły **6 472 961,72 zł**. W tym czasie BOSiR realizując zadania statutowe, organizował zajęcia sportowo-rekreacyjne, imprezy i zawody sportowe na zarządzanych i administrowanych przez siebie obiektach, w tym Pływalni Miejskiej im. Stefana Komendy, Stadionie Miejskim, Zespole Boisk Wielofunkcyjnych „Orlik 2012”, Parku Linowym „Małpi Gaj” oraz terenach rekreacyjnych (m.in. Skatepark, Karabosy, Glinianki). Zadania te, realizowane były przy współpracy ze szkołami, klubami sportowymi, stowarzyszeniami i podmiotami zewnętrznymi. Do obowiązków BOSiR należało również bieżące utrzymanie mienia, w tym placów zabaw na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój.

Najważniejsze, cykliczne wydarzenia sportowe:

- III Półmaraton Buski (177 uczestników),
- XVII Gminne Biegi Przełajowe (380 uczestników),
- Runmageddon Kids (254 uczestników),
- V Młodzieżowy Festiwal Sportów Miejskich (160 uczestników),
- Buski Dzień Sportu (700 uczestników),
- Zawody w pływaniu w ramach „Dużej i Małej Świętokrzyskiej Ligi Pływackiej” - (udział wzięło 246 zawodników).

Inne ważne wydarzenia sportowe 2024 roku:

- Jednym z najważniejszych wydarzeń sportowych minionego roku był mecz Reprezentacji Polski w Piłce Nożnej U16, która rywalizowała w zmaganiach

piłkarskich z Kadra Województwa Świętokrzyskiego. Mecz odbył się 26 października 2024 r. na Stadionie Miejskim.

- 27 listopada 2024 r. na Stadionie Miejskim jedną z sesji treningowych odbywającego się w Busku-Zdroju obozu młodych talentów wyłonionych w ramach „Turnieju z Orlika na Stadion” poprowadził Michał Probierz, trener Piłkarskiej Reprezentacji Polski.
- Na terenie gminy Busko-Zdrój został zorganizowany przełajowy wyścig kolarski. Busko-Zdrój dołączyło tym samym do ogólnopolskiego cyklu, w którym zawodnicy z całej Polski walczą o punkty do klasyfikacji generalnej. Dyscyplina zyskuje coraz większą popularność i przyczynia się do promocji całego regionu.

Pływalnię Miejską w 2024 r. odwiedziło ok. 21 tys. osób, które uczestniczyły w różnorodnych formach aktywności fizycznej: zajęciach sportowych fitness i aqua aerobics (1 045 osób), zajęciach sportowych w ramach zabezpieczenia czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych (1 470 osób), wodnym torze przeszkód (ok. 1 100 osób), mikołajkowym pływaniu i mikołajkowych zawodach pływackich (160 osób), Buskim Maratonie Pływackim (48 osób) czy pokazowych zajęciach nurkowych dla dzieci (18 osób).

W 2024 r. z basenu korzystały ponadto kluby sportowe UKS „Marlin” i MUKS „UNIA” Busko-Zdrój, strażacy, weterani wojenni i uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej. Były tu także realizowane zajęcia wychowania fizycznego na rzecz uczniów buskich szkół podstawowych.

Ze względu na działania rewitalizacyjne w obrębie obiektu, Pływalnia Miejska w okresie od września do końca roku 2024 r. była nieczynna.

Coraz większą popularnością cieszy się **Stadion Miejski**. Na jego obiektach w 2024 r. realizowano liczne zajęcia sportowe i rozgrywki ligowe w piłce nożnej, prowadzono szkółkę tenisową, treningi podopiecznych lokalnych klubów sportowych tj. Stowarzyszenie AKS 1947 Busko-Zdrój (drużyny juniorskie i seniorskie), Akademia Piłkarska Champions, Football Academy Kopernikus Busko-Zdrój, Rzutowy Wędkarski Klub Sportowy Skish oraz obozy sportowe organizowane przez kluby zewnętrzne z polski i zagranicy.

W okresie od kwietnia do listopada 2024 r. BOSiR bezpłatnie udostępniał również **boiska „Orlik 2012”**, z których skorzystało blisko 9 tys. osób. Zimą jedno z boisk pełniło funkcję **lodowiska „Biały Orlik”**. W ramach bezpłatnego zagospodarowania czasu wolnego dzieci

i młodzieży w czasie ferii zimowych skorzystało z niego 141 osób. Latem organizowano tu m.in. Wakacyjny Turniej Dzikich Drużyn.

Wśród imprez zorganizowanych na terenach rekreacyjnych, w tym głównie na Skateparku warto wyróżnić m.in. Busko Scoot Masters (45 osób), Turnieje Par Mieszanych BOSiR Arena Cup (32 osoby), oraz popularne wśród dzieci i młodzieży: Holi Święto Kolorów, Dzień Balonów, Festiwal Baniek Mydlanych czy Festiwal Dinozaurów (łącznie ponad 670 osób). Warto także wspomnieć o piknikach rodzinnych na sportowo zrealizowanych m.in. na terenie rekreacyjnym Karabosy, w którym uczestniczyło ponad 100 osób oraz w Kołaczkowicach dla ok. 70 osób.

Jednym z ważnych obiektów administrowanych przez BOSiR jest **Park Linowy „Małpi Gaj”**. 1 czerwca 2024 roku z okazji Dnia Dziecka trasy parku linowego odwiedziła bezpłatnie ponad setka dzieci i młodzieży. Park cieszył się niesłabnącym zainteresowaniem przez cały sezon letni zarówno wśród mieszkańców, jak i osób odwiedzających Busko-Zdrój.

Zdjęcie 26. 26 października 2024 r., rozpoczęcie meczu Reprezentacja Polski U16 z Kadrą Województwa Świętokrzyskiego.

Zdjęcie 27. 27 listopada 2024 r. obóz piłkarskich talentów wyłonionych przez skautów PZPN z turnieju „Z Orlika na Stadion” – trening z udziałem selekcjonera Reprezentacji Polski Michała Probierza.

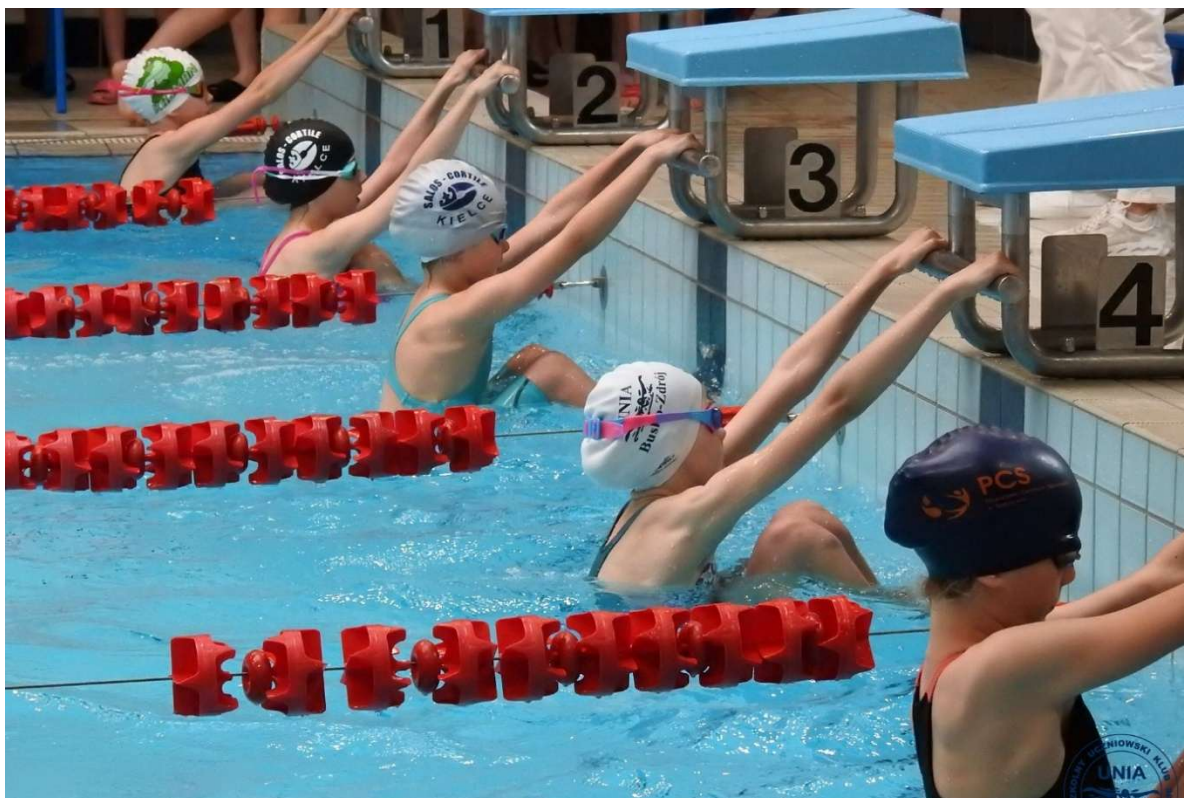

Zdjęcie 28. III Półmaraton Buski.

Zdjęcie 29. I edycja zawodów Scoot Masters Busko-Zdrój 2024.

Zdjęcie 30. Zawody pływackie na Pływalni Miejskiej w Busku-Zdroju.

6.4. Polityka społeczna

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju (M-GOPS) wykonuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Ośrodek w swojej pracy wykorzystuje instrumenty pomocy społecznej w postaci pracy socjalnej, świadczeń pieniężnych oraz świadczeń niepieniężnych. W strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju funkcjonują placówki wsparcia dziennego takie jak: Świetlica Środowiskowa oraz Klub Seniora.

Zdjęcie 31. Rajd zorganizowany dla dzieci uczestniczących w wakacyjnych zajęciach w Świetlicy Środowiskowej działającej przy M-GOPS w Busku-Zdroju.

Zdjęcie 32. Pogadanka w Klubie Seniora pod hasłem „Bezpieczny Senior – jak nie dać się oszukać w internecie”.

W strukturze Ośrodka działa także Noclegownia, w której może przebywać 10 osób (mężczyzn). W 2024 r. z pobytu w noclegowni skorzystało 9 osób z czego 4 osoby przebywały systematycznie.

W zasobach Miasta i Gminy Busko-Zdrój nie ma domów i schronisk dla osób bezdomnych. W związku z potrzebą umieszczenia osób bezdomnych w schronisku, Ośrodek skierował i pokrywał koszty pobytu 2 bezdomnych w ww. placówce. Ponadto Ośrodek współfinansował pobyt 28 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju koordynował i monitorował realizację programów takich jak:

- **Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Busko-Zdrój na lata 2024-2028**, którego głównym celem było zwiększenie świadomości społecznej w tematyce przemocy, jako podstawa do jej przeciwdziałania.
- **Program Wspierania Rodziny w Gminie Busko-Zdrój na lata 2022-2024**, którego głównym celem było rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- **Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 r.** - celem programu była poprawa bezpieczeństwa oraz możliwość funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych, poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Świadczenie teleopieki realizowane było dzięki korzystaniu z opasek telemedycznych (opaski „SOS”).
- **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024** - głównym celem programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników programu, którymi były dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby oraz dorosłe osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wsparciem zostało objętych 6 dzieci i 46 osób dorosłych.
- **Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024** – program miał za zadanie odciążenie rodziców/opiekunów osób ze

znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, sprawujących bezpośrednią opiekę i wymagających wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami. Dzięki temu wsparciu rodzice/opiekunowie mieli czas na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Taką formą wsparcia zostało objętych 8 opiekunów osób dorosłych.

- **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025.**

W 2024 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju rozpoczął realizację dwóch projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+):

- **„Świetlica Środowiskowa szansą na lepszą przyszłość”**- Celem głównym projektu jest wsparcie 25 uczniów (10K/15M) oraz minimum 7 rodzin/opiekunów prawnych (5K/2M) z terenu gminy Busko-Zdrój. Uczestnikami projektu są rodziny borykające się z problemami wychowawczymi w procesie przygotowania dzieci do samodzielnego życia, rodziny wielodzietne, rodziny osób z niepełnosprawnościami, osób doświadczających przemocy, ofiary przemocy. Celem projektu jest objęcie tych osób, w czasie wolnych od zajęć szkolnych wsparciem specjalistycznym, opieką, zajęciami wyrównawczymi, aktywizującymi i edukacyjnymi. Uczestnicy projektu mogą skorzystać m.in. z pomocy specjalistycznej tj. socjalnej, psychologicznej oraz pomocy specjalisty do zajęć psychoedukacyjnych, warsztatów, zajęć wyrównawczych z języka angielskiego, zajęć wyrównawczych z matematyki, zajęć z nurkowania, spotkań integracyjnych dla dzieci i ich rodzin oraz festynów, wyjazdów integracyjno-krajoznawczych do teatru, do kina.
- **„Wydłużenie aktywności zawodowej pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju”** - Głównym celem projektu jest wsparcie profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczeniu rynku pracy poprzez wdrożenie programu zdrowotnego eliminującego czynniki ryzyka zawodowego. Projekt skierowany jest do pracowników M-GOPS w Busku-Zdroju i zakłada działania na rzecz poprawy warunków pracy, uwzględniające zagrożenia zdrowotne oraz promocję aktywności fizycznej.

Środki finansowe przeznaczone na bieżącą działalność M-GOPS w 2024 roku zostały wydatkowane w wysokości **32 227 086,60 zł**.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Busku-Zdroju (ŚDS) jest jednostką organizacyjną Gminy Busko-Zdrój, powołaną w celu realizacji zadań pomocy społecznej zleconych przez administrację rządową. Jego głównym celem jest stworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób przewlekle chorych psychicznie oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Misją placówki jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnej egzystencji osób zmagających się z chorobami psychicznymi oraz niepełnosprawnością, a także zapobieganie ich izolacji i wykluczeniu społecznemu.

W 2024 r. placówka realizowała szereg działań mających na celu wspieranie i wzmacnianie funkcjonowania uczestników w różnych obszarach życia codziennego, takich jak np. treningi wyglądu zewnętrznego, treningi budżetowe, treningi kulinarne, zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe, biblioterapia, organizacja czasu wolnego, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Zajęcia i programy dostosowane były do indywidualnych potrzeb uczestników, umożliwiając im rozwój osobisty, podnoszenie poczucia własnej wartości oraz integrację z lokalną społecznością.

W 2024 roku, ŚDS w Busku-Zdroju zorganizował oraz uczestniczył w szeregu wydarzeń o charakterze integracyjnym, które miały na celu zbliżenie uczestników do lokalnej społeczności oraz wzmacnianie poczucia przynależności do grupy. Do najważniejszych z nich należały: udział w projektach, festiwalach, konkursach, wycieczkach i warsztatach. Środki finansowe w pełni przeznaczone na bieżącą działalność Środowiskowego Domu Samopomocy z budżetu Wojewody za rok 2024 zostały wydatkowane ogółem w wysokości **625 382,50 zł**.

6.5. Ochrona zdrowia

W skład **Samodzielnego Publicznego Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju (SP ZPOZ)** wchodzi następujące jednostki organizacyjne: Przychodnia Rejonowa Nr 1 w Busku-Zdroju, ul. Sądowa 9; Przychodnia Rejonowa Nr 2 w Busku-Zdroju, os. Sikorskiego 10; Ośrodek Zdrowia w Dobrowodzie, Dobrowoda 24; Ośrodek Zdrowia w Kołaczkowicach, Kołaczkowice 11.

SP ZPOZ w Busku-Zdroju realizuje świadczenia zdrowotne z rodzaju podstawowej opieki zdrowotnej przede wszystkim dla mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

Zakres świadczeń zdrowotnych obejmuje: świadczenia lekarza POZ (**23 276** zadeklarowanych pacjentów), świadczenia pielęgniarki POZ (**23 024** zadeklarowanych pacjentów), świadczenia pielęgniarki szkolnej (**2 561** uczniów), świadczenia położnej POZ (**10 532** zadeklarowanych pacjentów) oraz transport sanitarny w POZ. W ten sposób realizowany jest kompletny zakres świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, jaki przewidują przepisy prawa.

W 2024 r. w SP ZPOZ zrealizowano:

- **99 574 porady lekarskie**, w tym **803 wizyty domowe**, przyjęto w gabinetach **75 805 pacjentów** (76,13%) i udzielono **23 769 teleporad** (22,69%).
- **86 214 porad** udzielanych przez pielęgniarki środowiskowe (m.in.: wizyty patronażowe, wizyty domowe, świadczenia diagnostyczne, pielęgnacyjne, lecznicze, rehabilitacyjne); pielęgniarki POZ dodatkowo samodzielnie wypisały **26 143 recept** dla pacjentów.
- **12 448 porad** udzielanych przez pielęgniarki szkolne (m.in.: testy przesiewowe uczniów, świadczenia pomocy doraźnej, świadczenia i zabiegi wykonane na podstawie zleceń lekarskich u uczniów przewlekle chorych, profilaktykę fluorkową).
- **1 669 porad**, wizyt patronażowych i edukacyjnych położnej POZ.
- **16 991 czynności** wykonanych w gabinecie zabiegowym (m.in.: iniekcje dożylnie, iniekcje domięśniowe, testy combo, pomiary ciśnień, szczepienia, zakładanie opatrunków, usuwanie kleszczy, profilaktykę).
- **9 002 czynności** wykonane przez pielęgniarki poradni dziecięcej (m.in.: szczepienia, badania profilaktyczne, testy przesiewowe, testy crp, testy combo); dodatkowo pielęgniarki poradni samodzielnie wypisały 447 recept dla pacjentów.

Wykonano też **3 523** badania USG, **2 550** badań EKG, **32** badania spirometryczne, **119** usług transportu sanitarnego, a także **3 046** szczepień obowiązkowych i **939** szczepień fakultatywnych, w tym: **224** szczepienia przeciw Covid-19, **484** szczepień przeciw grypie i **231** szczepień przeciw HPV.

W roku 2024 SP ZPOZ realizował programy i porady profilaktyczne, z których skorzystało **8 533 pacjentów**. Były to m.in.: program profilaktyki gruźlicy (umowa z NFZ, **2 557 osób**), program profilaktyki raka szyjki macicy (umowa z NFZ, 6 osób), program profilaktyki chorób układu krążenia (umowa z NFZ, 321 osób) oraz bezpłatne konsultacje i porady edukacyjne w ramach opieki koordynowanej.

SP ZPOZ w Busku-Zdroju posiada kompletne, wymagane do realizacji świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, wyposażenie w zakresie aparatury i sprzętu medycznego. Dodatkowo Zakład posiada aparat KTG, Holtery EKG i RR, Echokardiograf, bieżnię kardiologiczną, defibrylatory, spirometry oraz nowoczesny aparat USG i RTG. W roku 2024 nabyto 2 aparaty Holter EKG i 1 aparat Holter RR, analizator składu ciała, detektor przepływu krwi, skaner żył i tablet medyczny na wizyty domowe lekarzy.

W ostatnich latach stworzono podmiotom leczniczym realizującym świadczenia zdrowotne z zakresu POZ możliwość rozszerzenia oferty dla pacjentów o świadczenia opieki koordynowanej w 5 zakresach: kardiologia, pulmonologia, diabetologia, nefrologia, endokrynologia. Istotą opieki koordynowanej jest odciążenie podmiotów leczniczych realizujących specjalistyczne świadczenia ambulatoryjne w ww. zakresach i zapewnienie pacjentom szybszego dostępu do tych świadczeń. W grudniu 2023 roku po raz pierwszy została w SP ZPOZ w Busku-Zdroju wdrożona opieka koordynowana z zakresu kardiologii. Zakupiono specjalistyczny sprzęt medyczny, stworzono specjalistyczną pracownię kardiologiczną i zapewniono pacjentom oraz lekarzom POZ konsultacje z kardiologiem.

W maju 2024 roku wdrożono opiekę koordynowaną z zakresu pulmonologii, podejmując współpracę z pulmonologiem, a od września 2024 roku z zakresu diabetologii podejmując współpracę z diabetologiem. Pacjentom zapewniono bezpłatne konsultacje z 2 dietetykami, którzy otrzymali do monitorowania efektów swej pracy z pacjentami jeden z najlepszych analizatorów składu ciała. Pracę dietetyka wspierają pielęgniarki udzielające pacjentom bezpłatnych porad edukacyjnych.

W 2024 roku realizowano więc w SP ZPOZ w Busku-Zdroju 3 spośród 5 zakresów opieki koordynowanej, w ramach których przyjęto ogółem **1 093 pacjentów** (1 007 z kardiologii, 13 z pulmonologii i 73 z diabetologii), wykonano **622 badań** Holterem EKG i RR, **679 badań** Echa serca, **6** prób wysiłkowych, **1 204** porad kompleksowych, **2 090** porad dietetycznych, **3 559** porad edukacyjnych, **240** badań specjalistycznych. Udzielono ponadto **509** porad specjalistycznych na linii pacjent - lekarz specjalista.

6.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Działalność w ramach pożytku publicznego Gminy Busko-Zdrój oparto na Rocznym Programie Współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami o których mowa art. 3 ust 3 ustawy z 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie określonym Uchwałą LXVIII/826/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 23 listopada 2023r.

W ramach realizacji powyższego programu Gmina Busko-Zdrój ogłosiła w 2024 r. cztery otwarte konkursy na realizację zadań publicznych, w wyniku których 23 organizacje pożytku publicznego zrealizowały 33 zadania publiczne w 8 ustawowych sferach działalności pożytku publicznego zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 8. Zestawienie zadań publicznych zrealizowanych na rzecz mieszkańców gminy Busko-Zdrój ramach pożytku publicznego w 2024 r. w podziale na sfery ustawowe.

Lp.	Strefy zadań pożytku publicznego realizowane w 2024 roku	Liczba zrealizowanych zadań publicznych	Łączna wartość wykorzystanych dotacji
1.	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	1	1 076 262,02 zł
2.	Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	2	155 000,00 zł
3.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	18	580 000,00 zł
4.	Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	5	289 897,39 zł
5.	Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym	1	7 000,00 zł
6.	Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	1	25 000,00 zł
7.	Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	4	70 000,00 zł
8.	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	1	10 000,00 zł
Razem:		33	2 213 159,41 zł

W 2024 r. zostały określone następujące priorytetowe zadania publiczne:

- 1) **W sferze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej** – zadanie pn. Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej realizujących na rzecz mieszkańców Gminy Busko-Zdrój zadania w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. W ramach powyższego zadania przyznano jedną dotację

celową w wysokości 150 tys. zł, która została przekazana Fundacji Gospodarczej św. Brata Alberta w Kielcach, prowadzącej buskie hospicjum.

2) W sferze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:

a) Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinach: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, lekkoatletyka, pływanie, boks, sztuki walki;

b) Udział buskich zespołów sportowych w rozgrywkach ligowych.

W ramach obu zadań przyznano łącznie 12 dotacji celowych o łącznej wartości **538 000 zł**, zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 9. Dotacje w sferze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Lp.	Nazwa zadania:	Nazwa organizacji:	Wysokość dotacji:
1.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka nożna	Stowarzyszenie AKS 1947 Busko-Zdrój	100 000 zł
2.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka nożna	MUKS Akademia Piłkarska Champions Busko-Zdrój	10 000 zł
3.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka nożna	MUKS „Football Academy Kopernikus Busko-Zdrój”	9 000 zł
4.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: pływanie	MUKS „Unia” przy Pływalni Miejskiej w Busku-Zdroju,	40 000 zł
5.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: boks	Boksterski MUKS „Ring”	40 000 zł
6.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: lekkoatletyka	Klub Sportowy ATHLETICS w Busku-Zdroju	40 000,00 zł
7.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka ręczna	Stowarzyszenie KS Handbalove Busko	30 000,00 zł

8.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka siatkowa	Klub Sportowy Arena Busko	20 000,00 zł
9.	Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: sztuki walki	Buski Klub Kung-Fu Yantai	20 000,00 zł
10.	Udział buskich zespołów sportowych w rozgrywkach ligowych	Stowarzyszenie AKS 1947 Busko-Zdrój	188 000,00 zł
11.	Udział buskich zespołów sportowych w rozgrywkach ligowych	Buskie Stowarzyszenie Futsalu Busko-Zdrój	30 000,00 zł
12.	Udział buskich zespołów sportowych w rozgrywkach ligowych	Klub Sportowy Arena Busko	11 000,00 zł

3) W sferze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:

- a) Prowadzenie stałych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. W ramach powyższego zadania przyznano jedną dotację celową w wysokości 100 000 zł, która została przekazana Związkowi Harcerstwa Polskiego - Chorągiew Kielecka Hufiec Busko-Zdrój.
- b) Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia w środowisku lokalnym, prowadzenie zajęć terapeutycznych z osobami uzależnionymi od alkoholu i narkotyków. W ramach powyższego zadania przyznano jedną dotację celową w wysokości 100 000 zł, która została przekazana Buskiemu Ośrodkowi Terapii i Profilaktyki Uzależnień.

Oprócz współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, Gmina Busko-Zdrój jest członkiem 9 organizacji o zasięgu ogólnopolskim lub regionalnym, w tym stowarzyszeń i związków międzygminnych realizujących zadania z zakresu samorządności, turystyki i spraw uzdrowiskowych. W ramach ww. współpracy przedstawiciele Gminy Busko-Zdrój mają możliwość uczestniczenia w krajowych lub międzynarodowych projektach, przedsięwzięciach, szkoleniach, sympozjach czy kongresach. Jednym z wydarzeń, o którym warto wspomnieć w kontekście 2024 r. był XXX Kongres Uzdrowisk Polskich w Ciechocinku, jedna z najważniejszych konferencji branżowych turystyki zdrowotnej i lecznictwa uzdrowiskowego skierowana do administracji publicznej, naukowców, lekarzy

i przedsiębiorców, stanowiąca okazję do wymiany doświadczeń, prezentacji nowych rozwiązań i integracji środowisk naukowych oraz medycznych. Warto wspomnieć, że we wrześniu 2025 r. XXXI edycja tego wydarzenia zostanie zorganizowana w Busku-Zdroju.

Zdjęcie 33. XXX Kongres Uzdrowisk Polskich w Ciechocinku.

Zdjęcie 34. Realizacja zadania pn. „Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: lekkoatletyka”.

Zdjęcie 35. Realizacja zadania pn. „Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka ręczna.”

Zdjęcie 36. Realizacja zadania pn. „Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej realizujących na rzecz mieszkańców Gminy Busko-Zdrój zadania w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej”.

Zdjęcie 37. Zdjęcie ilustrujące realizację zadania pn. „Prowadzenie stałych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii – świetlica zajęciowa”.

7. REALIZACJA STRATEGII, PLANÓW I PROGRAMÓW GMINY

Gmina Busko-Zdrój w 2024 r. realizowała przyjęte i uchwalone polityki, programy i strategie określające różne cele i działania oparte na uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych, zmierzające do rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Trwały również prace nad nowymi dokumentami strategicznymi i planami rozwoju na kolejne lata. Będą one stanowiły podstawę do pozyskiwania środków zewnętrznych, zarówno unijnych jak i krajowych.

7.1. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2015-2025 została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Nr III/25/2014 z dnia 30 grudnia 2014 r. Strategia została zaktualizowana, dostosowania do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 i przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Nr XXII/300/2016 z dnia 20 października 2016 r. Strategia to dokument planistyczny, który określa długoterminowe kierunki i cele rozwoju. Wyznacza wizję przyszłości miasta oraz sposoby jej osiągnięcia.

Przedmiotowy dokument wyznacza strategiczne cele rozwoju Gminy do roku 2025. Ujęto w nim zadania dotyczące różnych dziedzin życia społecznego w rozbiciu na konkretne projekty zaplanowane do realizacji, w trakcie realizacji lub zakończone. Aktualny dokument dostępny jest na stronie BIP UMiG Busko-Zdrój pod adresem:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2016/2016_XXII_300.pdf.

Dokument podlega procesowi ewaluacji. Kolejny monitoring realizacji Strategii założono na 2025 r. Planowana jest również aktualizacja dokumentu i dostosowanie do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021 – 2027.

7.2. Strategia Rozwoju Turystyki Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2021-2025

2024 rok był przedostatnim rokiem wdrażania SRT Miasta i Gminy Busko-Zdrój na lata 2021-2025, której główne założenia oparte są na czterech celach strategicznych:

CEL STRATEGICZNY I

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ TURYSTYKI OPARTY NA POSZANOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO

W ramach realizacji zadań szczegółowych przypisanych do powyższego celu w 2024 roku zrealizowano szereg zadań inwestycyjnych, w tym m.in. modernizację Pływalni Miejskiej (zadanie I.1.5), budowę kilku odcinków ścieżek rowerowych, w tym przy ul. Starkiewicza i Rehabilitacyjnej. Ponadto rozpoczęto budowę ścieżek w ul. Grotta, Parkowej, 1-go Maja, Polnej i Waryńskiego (zadanie I.2.3). Dodatkowo zrealizowano inwestycje drogowe, które oprócz wspomnianych wcześniej odcinków objęły swoim zasięgiem ulice: Rokosza i Wypoczynkową, Łagiewnicką, Wojska Polskiego a także Zieloną i Batalionów Chłopskich (zadanie I.U.2.2).

W ramach zadania I.3.1 - „Kultura w Plenerze” zrealizowano szereg wydarzeń w muszli koncertowej (m.in. Buskie Spotkania z Folklorem, Senioralia Świątokrzeskie, 6 koncertów Buskiej Orkiestry Zdrojowej) oraz na terenach zielonych przy BSCK (Dni Buska-Zdroju, pokazy, widowiska, koncerty oraz liczne wystawy plenerowe). Celem wspierania lokalnych inicjatyw związanych z kulturą człowieka, w tym kulinariami i różnymi formami artystycznymi zwłaszcza na obszarach wiejskich wsparło organizację 16 wydarzeń w miejscowościach Bronina, Galów, Kameduły, Kotki, Łagiewniki, Młyny, Podgaje, Radzanów, Słabkowice, Szaniec, Welecz, Zwierzyniec i Żerniki. Ponadto realizowano tradycyjne wydarzenia wpisujące się w cel strategiczny tj. Polskie Kulinaria oraz kiermasze świąteczne (zadanie I.U.3.2).

W ramach programu ochrony zabytków w 2024 r. udzielono dotacji na zabezpieczenie i restaurację struktur zabytkowego Zespołu Kościoła Cmentarnego Św. Leonarda oraz na konserwację gotyckiego krucyfiks z XV w. , neogotyckiego ołtarza głównego oraz trzech neogotyckich konfesjonałów i kredensji w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Szańcu (zadanie I.U.3.2). Celem poprawy bezpieczeństwa turystów i kuracjuszy w części uzdrowskiej wyposażono w defibrylatory Dom Zdrojowy, Stadion i siedzibę BSCK oraz przeprowadzono szkolenie z pierwszej pomocy modułem AED pracowników i mieszkańców Gminy (zadania I.U.4.1). Natomiast w ramach zadania I.U.4.3 kontynuowano realizację gminnego programu dotacyjnego na wymianę systemów grzewczych w ramach którego zostało zmodernizowanych 30 indywidualnych kotłowni domowych.

CEL STRATEGICZNY II

SPÓJNY SYSTEMU OBSŁUGI RUCHU TURYSTYCZNEGO I ZRÓŻNICOWANE PRODUKTY TURYSTYCZNO-UZDROWISKOWE

W ramach realizacji zadań szczegółowych przypisanych do powyższych celów Centrum Informacji Turystycznej działające przy BSCK zorganizowało w 2024 r. 84 rajdy piesze, 9 rajdów rowerowych oraz 2 spływy kajakowe (zadanie II.1.1). W ramach zadania II.1.2 – rozwijanie oferty dla rodzin z dziećmi oraz oferty kulturalno-rozrywkowej dostępnej dla kuracjuszy po zabiegach, przy Kompleksie #TężniaBusko przez całe lato organizowano wydarzenia plenerowe pn. Lato na trawie, a przez cały rok program pn. Muzyczna Tężnia. Celem wsparcia działań związanych z tworzeniem produktów lokalnych w sklepiku Kredens w Domu Zdrojowym sprzedawano produkty spożywcze wytwarzane przez lokalnych dostawców. Przeprowadzono również ponad 30 prelekcji promujących m.in. czosnek wójczański, lokalne miody, konfitury ze śliwki Damachy czy wodę mineralną Buskowską (zadanie II.U.1.1).

W ramach zadania II.3.1 – otwarcie tężni dla odwiedzających - w roku 2024 r. obiekt odwiedziło ponad 360 tys. osób, co stawia go na drugim miejscu wśród najczęściej odwiedzanych atrakcji województwa świętokrzyskiego. Stało się tak m.in. za sprawą organizowanych tu imprez upamiętniających tradycje uzdrowskie, jak lipcowa konferencja „Sól na rany” z towarzyszącym jej „Targiem solnym” a także wrześniowy Jarmark Norbertański towarzyszący wydarzeniu „Polskie Kulinaria 2024”. Dodatkowo w Buskiej Galerii Sztuki Willa Polonia otwarto wystawę historyczną pn. Projekt Historia kontynuującą tradycje Muzeum Ziemi Buskiej (zadanie II.3.3.).

CEL STRATEGICZNY III

EFEKTYWNA KOMUNIKACJA MARKETINGOWA STANOWIĄCA PODSTAWĘ
KREOWANIA POZYTYWNEGO WIZERUNKU TURYSTYCZNEGO I MARKI
BUSKA-ZDROJU

W ramach realizacji zadań szczegółowych przypisanych do powyższych celów w 2024 roku:

1. Kompleks #TężniaBusko korzystał ze wszystkich form promocji w ramach nagrody POT na Najlepszy Produkt Turystyczny Roku, które obejmowały m.in. reklamę w Wiadomościach Turystycznych, magazynie pokładowym PLL LOT, kampanię promocyjną „Polska – te miejsca trzeba zobaczyć”, kampanię Najlepszych Europejskich Destynacji Turystycznych EDEN. Ponadto Gmina Busko-Zdrój i jej produkty promowane były za pośrednictwem ROT WS, w tym poprzez wydawnictwa tj. TOP Atrakcje, Największe Atrakcje Turystyczne Województwa Świętokrzyskiego, Album „Świętokrzyskie czaruje” i wydarzenia targowe - ITB Berlin, Polish Day Bruksela, Atrakcje Regionów w Chorzowie, Piknik nad Odrą w Szczecinie, TT Warsaw w Nadarzynie, Tour po Wybrzeżu - Jastarnia, Władysławowo, Ustka, Darłowo, Mielno, Grzybowo, Dziwnów, Międzywodzie, Międzyzdroje, Świnoujście. Prowadzona była również promocja własna, w tym m.in. we współpracy z mediami ogólnopolskimi i lokalnymi (zadanie III.1.1).
2. W ramach zadania III.1.3. - Promocja zewnętrzna Buska-Zdroju poprzez miasta partnerskie w kraju i za granicą – Gmina Busko-Zdrój uczestniczyła w projekcie Inicjatywa Bilateralna Związku Miast Polskich. Dzięki temu od 22 do 27 września na naszym terenie gościliśmy samorządowców z Bergen w Norwegii, natomiast w terminie od 7 do 10 października Burmistrz wraz z I Zastępcą uczestniczyli w Europejskim Tygodniu Miast i Regionów OPEN DAYS w Brukseli.
3. Celem wsparcia działań związanych z promocją kosmetyków i innych produktów opartych na siarce w Domu Zdrojowym zorganizowano szereg prelekcji, w tym spotkań autorskich m.in. z dr Romanem Dudą oraz Mariuszem Wendą (zadanie III.U.1.1).

CEL STRATEGICZNY IV

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PARTNERSTW ZBUDOWANY NA
LOKALNYCH ZASOBACH

W ramach realizacji zadań szczegółowych przypisanych do powyższego celu w 2024 roku podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Gminą Busko-Zdrój i Akademią Kultury Fizycznej w Krakowie w zakresie turystyki oraz turystyki uzdrowiskowej (zadanie IV.1.2).

W ramach zad. IV.2.1 – program szkoleń związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych kadr turystycznych współorganizowano lub uczestniczono w szeregu szkoleń, w tym dotyczących tworzenia prawa dla branży turystycznej, zrównoważonej turystyki na obszarach wiejskich czy współpracy miast ponad granicami administracyjnymi. W ramach zadania IV.U.2.3. zorganizowano ekologiczny event Eco Studio Electro – System dla uczniów klas VI i VII szkół podstawowych, natomiast w ramach zadania IV.U.4.1. – angażowanie młodzieży w życie publiczne - zorganizowano warsztaty pn. Tour de Konstytucja "Siła Młodych - Most Pokoleń", mające na celu edukowanie w zakresie społeczeństwa obywatelskiego, Konstytucji RP i Karty Praw Podstawowych, konferencję „I ty możesz zostać młodzieżowym radnym” oraz prelekcję dot. pierwszej pomocy. Ponadto przeprowadzono 4 sesje Rady Młodzieżowej Kadencji 2022-2024 i zorganizowano wybory do Młodzieżowej Rady Kadencji 2024-2026.

Na bazie rekomendacji wynikających z ewaluacji SRT w połowie okresu jej obowiązywania, w 2024 r. przeprowadzono badania ruchu turystycznego w Busku-Zdroju a także zewnętrzne badanie wizerunkowe. Wnioski z tych badań opracowano w formie raportów stanowiących bazę wyjściową do działań na 2025 r., w tym przede wszystkim do opracowania ewaluacji ex-post, przeprowadzenia konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych, a także określenia celów i zadań strategicznych na kolejne lata do 2030 roku.

Zdjęcie 38. Turyści i kuracjusze w Kompleksie #TężniaBusko.

Zdjęcie 39. 7-8 września 2024, Jarmark Norbertański - stoiska wytwórców lokalnych w czasie Festiwalu Polskie Kulinaria.

Zdjęcie 40. Prelekcja na temat buskich kosmetyków produkowanych na bazie siarki.

Zdjęcie 41. Projekt Historia w Buskiej Galerii Sztuki Willa Polonia – wystawa historyczna.

7.3. Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ obowiązującej na podstawie Uchwały Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazany został obszar uzdrowiskowy. W jego granicach znajdują się gminy dysponujące zasobami wód leczniczych: uzdrowiskowe Busko-Zdrój i Solec-Zdrój oraz Kazimierza Wielka (w trakcie budowy infrastruktury uzdrowiskowej) i Pińczów (starający się o wyznaczenie strefy uzdrowiskowej). Stąd też gminy określone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz część powiatów, na których gminy te są położone (Powiat Buski i Powiat Kazimierski), rozpoczęły współpracę w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska (OSI ŚU).

W 2021 r. samorządy podpisały porozumienie, określające zasady współpracy dotyczące opracowania Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie

Uzdrowiska. Podjęte zostały również stosowne uchwały Rad Miejskich / Rad Gmin / Rad Powiatów w tym zakresie.

W latach 2021-2024 prowadzono prace związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 - strategii rozwoju ponadlokalnego, stanowiącej jednocześnie strategię Innych Instrumentów Terytorialnych - niezwykle ważnej zarówno w kontekście zarządzania spójnym i zintegrowanym rozwojem danego obszaru jak i możliwościami pozyskiwania środków zewnętrznych, zwłaszcza w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego - Uchwałą nr 8043/23 z dnia 2 listopada 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 7652/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie przyjęcia propozycji zmian z zapisach Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego uwzględnił Partnerstwo OSI Świętokrzyskie Uzdrowiska w Kontrakcie Programowym Województwa. Zarząd zarezerwował środki w wysokości 8 820 507,00 euro na realizację kluczowych dla Partnerstwa OSI ŚU zadań.

W 2024 r. zostały przez Partnerów OSI ŚU podjęte uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027. W Gminie Busko-Zdrój dokument strategiczny został przyjęty Uchwałą Nr LXXIII/880/2024 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2024/2024_LXXIII_880.pdf.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pozytywnie zaopiniował Strategię Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027: Uchwałą nr 9009/24 z dnia 24 kwietnia 2024 roku w sprawie wydania opinii Instytucji Zarządzającej Programem Regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w zakresie możliwości finansowania Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022–2027 w ramach powyższego Programu.

Dnia 26 listopada 2024 r. Gmina Busko-Zdrój oraz Gmina Solec-Zdrój zawarły porozumienie międzysamorządowe na rzecz wspólnej realizacji projektu w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska. Projekt pn. „Budowa infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrowisk - I etap”, stanowi część wiązki 1.2. „Budowa infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrowisk” w ramach zintegrowanego projektu strategicznego nr 1 „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk - rozwój potencjału

turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego” Strategii Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji Świętokrzyskie Uzdrowiska na lata 2022-2027.

Dnia 31 grudnia 2024 r. Gmina Busko-Zdrój w partnerstwie z Gminą Solec-Zdrój złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Budowa infrastruktury Szlaku Świętokrzyskich Uzdrowisk - I etap” w ramach naboru w trybie niekonkurencyjnym nr FESW.06.03-IZ.00-001/24, Działanie 6.3 Wzmacnianie lokalnych potencjałów na obszarach innych niż obszary miejskie, programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Wniosek stanowi część wiązki 1.2. projektu zintegrowanego pn. „Szlakiem Świętokrzyskich Uzdrowisk - rozwój potencjału turystycznego świętokrzyskiego obszaru uzdrowiskowego”. Wniosek o dofinansowanie dotyczy rozbudowy Domu Zdrojowego w Busku-Zdroju oraz budowy wieży widokowej w Kikowie (gm. Solec-Zdrój).

7.4 Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój na lata 2022–2030

Miejski Obszar Funkcjonalny Busko-Zdrój (MOF) został wskazany w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ obowiązującej na podstawie Uchwały Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

„Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój na lata 2022-2030” ma na celu umożliwienie odpowiedniego planowania działań rozwojowych na obszarze dwóch, powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin, wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Dokument Strategii został opracowany z wykorzystaniem metodologii partycypacyjno-eksperckiej. W proces jego powstawania zaangażowano mieszkańców, władze i pracowników samorządowych oraz ekspertów zewnętrznych. Dokument jest odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby i problemy rozwojowe, a poprzez realizację zaplanowanych kierunków działań, pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych oraz realizację wskazanej wizji rozwoju obszaru funkcjonalnego. Zaplanowane w dokumencie działania mają służyć długotrwałej poprawie warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych. Opracowanie strategii rozwoju ponadlokalnego, stanowiącej jednocześnie strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jest niezwykle ważne, zarówno w kontekście zarządzania spójnym i zintegrowanym rozwojem obszaru, jak i możliwościami

pozyskiwania środków zewnętrznych, zwłaszcza w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego - Uchwałą nr 6495/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia propozycji zmian w zapisach Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego uwzględnił Partnerstwo MOF Busko-Zdrój w Kontrakcie Programowym Województwa. Zarząd zarezerwował środki w wysokości **3 130 176,00 euro** na realizację kluczowych dla Partnerstwa zadań.

Rada Miejska w Busku-Zdroju przyjęła dokument Uchwałą nr LXII/745/2023 z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022–2030:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2023/2023_LXII_745.pdf.

Dnia 28 września 2023 r. dokument został zaopiniowany przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego - Uchwałą nr 7861/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wydania opinii Instytucji Zarządzającej Programem Regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w zakresie możliwości finansowania Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju na lata 2022-2030 w ramach powyższego Programu.

Dnia 27 listopada 2024 r. Gmina Busko-Zdrój oraz Gmina Stopnica zawarły porozumienie międzysamorządowe na rzecz wspólnej realizacji projektu w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Buska-Zdroju pn. „Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury” planowanego do realizacji w ramach Działania 6.1 Rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (ZIT) Priorytetu 6 Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027.

Dnia 31 grudnia 2024 r. Gmina Busko-Zdrój w partnerstwie z Gminą Stopnica złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn „Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój kultury w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej obszaru dzięki utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kultury”.

7.5. Strategia Ponadlokalna dla Gmin: Busko-Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Pierzchnica, Raków, Szydłów i Tuczępy do roku 2030

Gminy Busko-Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Pierzchnica, Raków, Szydłów oraz Tuczępy na mocy podjętych Uchwał, podpisały Porozumienie Ponadlokalne „Na Szlaku” na rzecz

opracowania i wdrażania Strategii Ponadlokalnej dla Gmin Busko-Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Pierzchnica, Raków, Szydłów i Tuczępy do roku 2030.

Celem porozumienia jest propagowanie partnerskiego modelu współpracy gmin, opracowanie oraz wdrożenie strategii ponadlokalnej z perspektywą do 2030 roku, a także podniesienie jakości administracji publicznej w zakresie realizacji projektów partnerskich. Wspólne działania obejmą m.in. poprawę infrastruktury edukacyjnej, rekreacyjnej, rewitalizację, gospodarkę wodno-kanalizacyjną, czy stworzenie wspólnego obszaru turystycznego.

W 2024 r. nadal prowadzono prace nad projektem Strategii Ponadlokalnej dla Gmin Busko-Zdrój, Chmielnik, Gnojno, Pierzchnica, Raków, Szydłów i Tuczępy do roku 2030.

7.6. Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2019-2039

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Busko-Zdrój na lata 2019-2039 została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Nr XXV/304/2020 z dnia 15 września 2020 r. Przedmiotowy dokument określa długofalowe cele i działania zmierzające do wdrożenia i upowszechnienia elektromobilności na terenie miasta i gminy Buska-Zdroju. Ujęto w nim zadania dotyczące różnych dziedzin życia społecznego w rozbiciu na konkretne projekty. Każde ze wskazanych działań ma charakter rekomendacyjny sprzyjający osiągnięciu zamierzonych celów. Zaprezentowany w strategii katalog nie może być traktowany, jako zamknięte zestawienie, ale raczej jako zestaw wytycznych, który w miarę pojawiania się nowych źródeł finansowania oraz rozwiązań technologicznych powinien być aktualizowany i poszerzany.

7.7. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015–2025 (GPR) ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla gminy i jej rozwoju. Proces ten następuje poprzez realizację kompleksowych przedsięwzięć (uwzględniających aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowanych terytorialnie oraz prowadzonych w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Rada Miejska uchwałą nr XXX/424/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r. przyjęła GPR do realizacji. Stanowi on spójny

dokument strategiczny zawierający szereg działań zmierzających do poprawy życia mieszkańców. Dostępny jest na stronie BIP UMiG Busko-Zdrój pod adresem:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2017/2017_XXX_424.pdf.

Większość z wyznaczonych w Programie Rewitalizacji celów udało się zrealizować, dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym w tym z Unii Europejskiej.

Zgodnie z zapisami art. 22 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz zapisami części IV, rozdział 2, podrozdział 2.1 Uchwały Nr XXX/424/2017 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 29 czerwca 2017 r. został przeprowadzony monitoring oraz ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015-2025:

<https://www.umig.busko.pl/dzialania-gminy/rewitalizacja-miasta/gpr-2015-2025/22660-raport-z-realizacji-gminnego-programu-rewitalizacji.html>.

Monitoring, którego zadaniem było zbadanie i ocena sposobu oraz efektywności dążenia do osiągnięcia założonych w GPR celów, dotyczył lat 2020 – 2023. Sporządzony Raport z monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój został przedstawiony Komitetowi Rewitalizacji do zaopiniowania, a następnie po pozytywnym zaopiniowaniu i rekomendacji, został przedłożony do akceptacji Radzie Miejskiej w Busku-Zdroju. Stanowi on podsumowanie i ocenę dotychczasowych działań Gminy Busko-Zdrój w zakresie realizacji Programu. Raport został pozytywnie zaopiniowany przez Komitet Rewitalizacji i zaakceptowany przez Radę Miejską w Busku-Zdroju.

W dniu 14 marca 2024 r. na LXXIII Sesji Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Raport z monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015-2025 został przyjęty. Wyniki monitorowania, odwzorowane we wskaźnikach produktu i rezultatu przypisane do konkretnych projektów, wskazują na pozytywne, mierzalne efekty interwencji rewitalizacyjnej na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój.

Zarekomendowano kontynuację założeń wynikających z opracowanego GPR, szczególnie w obszarze projektów społecznych, uzupełniając Program o nowe narzędzia i przedsięwzięcia możliwe do realizacji. Z uwagi na wejście w życie w czasie obowiązywania GPR nowej perspektywy finansowania zadań min. w ramach FEŚ 2021-2027, koniecznym jest, aby Gminny Program Rewitalizacji został do tego okresu dostosowany i spełniał m.in. kryterium strategii IIT (Inne Instrumenty Terytorialne). Wobec powyższego rekomendowano dostosowanie okresu obowiązywania GRP do ram czasowych obowiązywania nowej perspektywy finansowej.

7.8. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój 2030+

Gmina Busko-Zdrój rozpoczęła działania związane z przystąpieniem do procedury zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój na lata 2015-2025 podjęciem Uchwały Nr LXXIII/879/2024 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 marca 2024r. Następnie przeprowadzono proces diagnostyczny na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a następnie przystąpiono do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój 2030+ zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Dnia 29 kwietnia 2024 r. podpisana została umowa z Wykonawcą na opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój 2030+.

Program ten będzie stanowił podstawę do podjęcia kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze Gminy, wymagającym szczególnego wsparcia. Ponadto umożliwi efektywne pozyskiwanie dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2021-2027. Zaplanowane do realizacji projekty w ramach ww. dokumentu przyczynią się do pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, przywrócenia estetyki i ład przestrzennego, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Pierwszy etap prac, prowadzony w 2024 r. stanowił opracowanie całościowej diagnozy Miasta i Gminy Busko-Zdrój, umożliwiającej wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, charakteryzujących się największą kumulacją problemów i lokalnych potencjałów w ww. sferach - „Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Busko-Zdrój”. Na przełomie listopada i grudnia 2024 r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Busku-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Busko-Zdrój w tym spotkania z interesariuszami rewitalizacji. Zakres konsultacji obejmował wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój. Konsultacje miały na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas spotkań ekspert zewnętrzny przedstawił propozycję granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz metodologię ich wyznaczenia. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a następnie dyskutowali min. nad

przedstawionymi propozycjami dotyczącymi obszarów. Uchwałą Nr XI/137/2024 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 27 grudnia 2024 r. wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Busko-Zdrój:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2024/2024_XI_137.pdf

Trwają dalsze prace nad opracowaniem Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Busko-Zdrój 2030+.

7.9. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Busko-Zdrój na 2024 rok

Program ten uchwalany jest corocznie przez Radę Miejską, a realizacja zadań w nim określonych ma na celu zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę oraz zmniejszenie populacji bezdomnych psów i kotów wolnożyjących poprzez sterylizację i kastrację oraz usypianie ślepych miotów. W ramach przedmiotowego Programu w 2024 roku zrealizowano następujące zadania:

- poniesiono koszty wykonania dwóch zabiegów sterylizacji i kastracji kotów wolno żyjących,
- dofinansowano w 50% 168 zabiegów sterylizacji i kastracji psów i kotów posiadających właściciela,
- zakupiono suchą karmę dla kotów wolno żyjących, którą przekazano społecznym karmicielom,
- udzielono dotacji celowej, stosownie do przepisów ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, Stowarzyszeniu Ochrony Zwierząt „DRUGA RADOŚĆ” z siedzibą przy ulicy Sienkiewicza 5 w Chmielniku na pomoc bezdomnym psom w zakresie opieki weterynaryjnej,
- zapewniono usuwanie z dróg i terenów publicznych rannych zwierząt poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych na podstawie umowy zawartej z lekarzem weterynarii.

Koszt realizacji ww. zadań w 2024 roku wyniósł **46 184,00 zł**.

7.10. Program ochrony środowiska

W 2024 roku, w ramach działań wynikających z kompetencji zawartych w ustawie o odpadach, wydano 2 decyzje z zakresu składowania odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Z zakresu realizacji obowiązków wynikających z ustawy o ochronie

przyrody sporządzone zostały 172 protokoły w związku ze zgłoszeniem zamiaru usunięcia drzew w gminie Busko-Zdrój przez osoby fizyczne. Wydanych zostało 20 decyzji w sprawie usunięcia drzew lub krzewów oraz dopuszczono do eksploatacji 26 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zorganizowano i przeprowadzono 2 konkursy dla szkół podstawowych dotyczące ochrony środowiska.

W 2024 roku zorganizowano akcję sprzątania świata, jest to akcja prowadzona corocznie wiosną, której celem jest promowanie ochrony środowiska, rozszerzenia świadomości ekologicznej i życia w zgodzie z naturą. W akcję włączyli się mieszkańcy poszczególnych sołectw, dzieci ze szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Łącznie w akcji wzięło udział 986 osób.

Dodatkowo w dniu 6 marca 2024 r. w Buskim Samorządowym Centrum Kultury zorganizowano wydarzenie „Eco Studio ELECTRO - SYSTEM” o charakterze programu edukacyjno - ekologicznego przedstawiającego problematykę dbania o środowisko w kontekście szczególnego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. Uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 w Busku-Zdroju, którzy zebrali największą masę elektrośmieci w nagrodę pojechali do Warszawy na Wielki Finał wydarzenia.

*Zdjęcie 42. „Eco Studio ELECTRO - SYSTEM”
w Buskim Samorządowym Centrum Kultury.*

7.11. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Busko-Zdrój

Zakres postępowania dotyczącego usuwania wyrobów zawierających azbest w roku 2024 w Gminie Busko-Zdrój określony został w uchwałach Rady Miejskiej i zarządzeniach Burmistrza Miasta i Gminy.

- Uchwała nr VIII/100/2011 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój na lata 2011 – 2032.
- Zarządzenie nr 76/2011 Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie ustalenia Regulaminu świadczenia przez gminę Busko-Zdrój usługi załadunku, wywozu oraz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest na nieruchomościach znajdujących się na terenie gminy Busko-Zdrój, stanowiących własność osób fizycznych, realizowanych ze środków budżetu Miasta i Gminy Busko-Zdrój ze wsparciem pozyskanych na ten cel środków finansowych z innych źródeł.
- Zarządzenie nr 160/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 15 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu świadczenia przez Gminę Busko-Zdrój usługi załadunku, wywozu oraz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest na nieruchomościach znajdujących się na terenie gminy Busko-Zdrój, stanowiących własność osób fizycznych, realizowanych ze środków budżetu Miasta i Gminy Busko-Zdrój ze wsparciem pozyskanych na ten cel środków finansowych z innych źródeł.

W roku 2024 zainteresowane osoby fizyczne – posiadacze wyrobów zawierających azbest mogły skorzystać z pomocy gminy w zakresie bezpłatnego odbioru i utylizacji tych wyrobów przystępując do Programu. W okresie od 2 kwietnia do 30 września odebrano od osób fizycznych do miejsca unieszkodliwienia i unieszkodliwiono wyrobów zawierających azbest w ilości 330,86 Mg. ze 184 posesji, a wartość wykonywanych prac razem brutto wyniosła **132 343,87 zł**. Łącznie do chwili obecnej usunięto **3 774 tony** azbestu z **1 766 posesji**.

Gmina Busko-Zdrój od lat przeznacza własne środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest jak również stara się pozyskać takie środki. W celu uzyskania środków finansowych na realizację przedmiotowego zadania w 2024 roku złożony został wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach o udzielenie dotacji na dofinansowanie zadania pn.: *Realizacja w 2024 roku: „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój na lata 2011-2032”*. Wniosek ten został rozpatrzony pozytywnie. Gmina Busko-Zdrój z Wojewódzkiego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach otrzymała dotację w wysokości 2 924,00 zł. odpowiednio do ilości odbiorców ostatecznych spełniających warunki zawarte w umowie dotacji.

7.12. Program opieki nad zabytkami

Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Busko-Zdrój na lata 2023-2026, przyjęty został Uchwałą Nr LIX/720/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 20 kwietnia 2023 r. Wskazane w programie działania ukierunkowane są na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów.

W roku 2024 udzielono dotacji współfinansowanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków dla:

- **Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Busku-Zdroju** na zachowanie, zabezpieczenie i restaurację struktur zabytkowego Zespołu Kościoła Cmentarnego Św. Leonarda przy ul. Bohaterów Warszawy w Busku-Zdroju - uchwała Nr LXV/785/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 września 2023r. w sprawie udzielenia dotacji współfinansowanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie gminy Busko-Zdrój. Na podstawie podjętej uchwały, przekazano w roku 2024 r. dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Busku-Zdroju łącznie **366 000,00 zł** na wskazany cel.
- **Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szańcu:** na dofinansowanie konserwacji gotyckiego krucyfiks z XV w. oraz neogotyckiego ołtarza głównego w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Szańcu - uchwała nr LXV/786/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 września 2023r. w sprawie udzielenia dotacji współfinansowanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie gminy Busko-Zdrój oraz uchwała Nr LXV/821/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 24 listopada 2023r. zmieniająca uchwałę nr LXV/786/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 września 2023r. Na podstawie podjętych uchwał

przekazano na ww. cel dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szańcu łącznie **343 878 zł**:

- w 2023 roku: 2% dofinansowania tj. **6 878,00 zł**,
- w 2024 roku: 98 % dofinansowania tj. **337 000,00 zł**,

7.13. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

W 2024 r. na terenie gminy Busko-Zdrój realizowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Busko-Zdrój na 2024 rok przyjęty uchwałą Nr LXVIII/825/2023 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 23 listopada 2023 r.

Zadania związane z realizacją ww. programów były finansowane ze środków uzyskanych przez gminę:

- z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w 2024 r. do budżetu Gminy Busko-Zdrój z tego tytułu wpłynęło **1 102 902,13 zł**),
- z tytułu opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napojów nieprzekraczającej 300 ml tzw. „małpki” (w 2024 r. do budżetu Gminy Busko-Zdrój z tego tytułu wpłynęło **281 605,97 zł**).

Na zadania z zakresu realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Busko-Zdrój w 2024 roku wydatkowano kwotę **1 464 818,45 zł**.

7.14. Plan gospodarki niskoemisyjnej

W 2024 roku Gmina Busko-Zdrój w ramach udzielanej dotacji celowej na wymianę systemów grzewczych w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni na terenie gminy Busko-Zdrój dofinansowała

wymianę 30 systemów grzewczych, łączna kwota zrealizowanych przez gminę dopłat wyniosła **128 602,70 zł**.

Stare niskosprawne kotły zastąpione zostały:

- kotłami na paliwo gazowe w ilości 16 szt.,
- kotłami na pellet lub biomasę w formie drewna kawałkowego spełniającymi wymagania ekoprojektu w ilości 5 szt.,
- pompą ciepła w ilości 9 szt.

Liczba niezrealizowanych przez Beneficjentów, a zawartych z Gminą umów – 17 szt.

W Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju funkcjonuje punkt konsultacyjno – informacyjny programu „Czyste Powietrze”.

Dzięki uruchomieniu ww. punktu w roku 2024 za pośrednictwem Gminy do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach przekazanych zostało:

- 31 wniosków z podstawowym poziomem dofinansowania,
- 12 wniosków z podwyższonym poziomem dofinansowania,
- 7 wniosków z najwyższym poziomem dofinansowania,
- 74 wniosków o płatność Beneficjentów z terenu gminy.

W dniu 28 listopada 2024 r. o godz. 14:15 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach wydał komunikat o wstrzymaniu naboru wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”.

Zorganizowano 2 spotkania konsultacyjne na temat możliwości pozyskania dofinansowania z rządowego programu „Czyste powietrze”, które miało miejsce w dniu 7 marca 2024 r. w świetlicy wiejskiej w Kamedulach oraz w dniu 24 października 2024 r. w Centrum Aktywizacji Społecznej w Busku Zdroju ul. Boczna 6 w Busko-Zdrój.

W 2024 roku pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju kontynuowali czynności związane z wprowadzaniem danych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).

7.15. Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Busko-Zdrój

Zmiany klimatu mają ogromny wpływ na dynamikę rozwoju miasta i jakość życia jego mieszkańców. Aby się do nich dostosować a w dalszej perspektywie podejmować kroki łagodzące i zapobiegawcze, zrodziła się inicjatywa opracowania dokumentu wskazującego drogę jaką powinno pójść miasto, aby sprostać klimatycznym wyzwaniom. Miejski plan adaptacji do zmian klimatu (MPA) jest dokumentem strategicznym zawierającym charakterystykę obszaru miasta Busko-Zdrój, analizę danych klimatycznych, ocenę

podatności, potencjału i wrażliwości oraz propozycję działań mających na celu zarówno łagodzenie skutków zmian klimatu, jak i adaptację do nich. Ze względu na postępujące zmiany klimatu szczególnie miasta doświadczają licznych sytuacji ekstremalnych, takich jak fale upałów, susze, miejskie wyspy ciepła, nawalne opady oraz powodzie błyskawiczne. Każde z tych zjawisk negatywnie wpływa na mieszkańców oraz funkcjonowanie terenów zurbanizowanych. Sporządzenie „Planu adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Busko-Zdrój” umożliwia podjęcie szeregu działań, które przyczynią się do poprawy komfortu i funkcjonowania miasta.

Innym powodem, dla którego został sporządzony miejski plan adaptacji do zmian klimatu jest fakt, iż wpisanie poszczególnych przedsięwzięć adaptacyjnych ułatwia oraz umożliwia pozyskanie funduszy zewnętrznych na rozwiązywanie najważniejszych problemów Miasta Busko-Zdrój wynikających ze zmian klimatu. Opracowany dokument, jest komplementarny z obowiązującymi już strategicznymi, planistycznymi oraz operacyjnymi dokumentami własnymi Gminy, służącymi kształtowaniu i realizacji szeroko rozumianej polityki miejskiej. Do dokumentu została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko, będącą elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr III/37/2024 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przyjęcia „Planu adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Busko-Zdrój”:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2024/2024_III_37.pdf.

W oparciu o jego zapisy Gmina Busko-Zdrój złożyła w 2024 r. wniosek o dofinansowanie projektu pt. „Adaptacja do zmian klimatu poprzez zmniejszenie podatności miasta Busko-Zdrój na niekorzystne zjawiska pogodowe z uwzględnieniem małej retencji”. Projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości **17 022 563,21 zł** w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027, Działanie 2.2. Adaptacja do zmian klimatu, Typ projektu I. Spójne i zintegrowane przedsięwzięcia infrastrukturalne, kompleksowo dostosowujące miasta do ekstremalnych stanów pogodowych oraz łagodzące efekt miejskich wysp ciepła przez rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.

7.16. Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonowania Busko-Zdrój (MOF Busko-Zdrój)

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (*ang. Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP*) to strategiczny dokument stanowiący koncepcję zrównoważonego i całościowego

planowania mobilności miejskiej, kształtujący jakość życia, rozumianą jako atrakcyjność gospodarczą terenu, stan przestrzeni miejskiej/wiejskiej, dostępność i koszt świadczonych usług, sposoby i charakter przemieszczania się mieszkańców. SUMP ma za zadanie zaspokajać potrzeby mobilności mieszkańców, sektora przedsiębiorstw i pozostałych interesariuszy. Opiera się na istniejących praktykach planowania i uwzględnia zasady integracji, uczestnictwa i oceny. Dokument zawiera wspólne, multimodalne, ekologiczne, spójne rozwiązania odpowiadające na potrzeby interesariuszy Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój. Posiada pełną diagnozę głównych problemów i wyzwań w zakresie zrównoważonej mobilności, uwzględniając identyfikowane powiązania funkcjonalne, współpracę jednostek samorządu terytorialnego w obszarze organizacyjnym i inwestycyjnym, ukierunkowanym na usprawniające zmiany i działania proklimatyczne. Do dokumentu została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko, będącą elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Rada Miejska w Busku-Zdroju przyjęła dokument *Uchwałą nr LIX/717/2023 z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój”*:

https://dl.umig.busko.pl/uchwaly/2023/2023_LIX_717.pdf.

Na podstawie dokumentu opracowane zostały wnioski o dofinansowanie projektów:

- „Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę systemu ścieżek rowerowych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój”. Projekt planowany do realizacji w zakresie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój, ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, Działanie 3.1 Mobilność miejska w MOF (ZIT), Priorytet 3 Fundusze Europejskie na mobilność miejską.
- „Rozwój infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Jest to projekt partnerski Gmin Busko-Zdrój i Stopnica w zakresie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Busko-Zdrój, planowany do realizacji w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, Działanie 3.1 Mobilność miejska w MOF (ZIT) Priorytet 3 Fundusze Europejskie na mobilność miejską.
- „Rozwój infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego poprzez budowę dróg rowerowych Busko-Zdrój – Solec-Zdrój”. Projekt jest projektem partnerskim Gmin

Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, planowanym do realizacji w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, działanie 4.2 Rozwój transportu zbiorowego i poprawa bezpieczeństwa ruchu.

Wszystkie trzy wnioski zostały pozytywnie ocenione i otrzymały dofinansowanie, którego łączna wartość wynosi ponad 78 mln zł.

Realizując ujęte w omówionych dokumentach cele i działania Gmina Busko-Zdrój skutecznie pozyskiwała zewnętrzne środki finansowe z Unii Europejskiej oraz krajowe. Ze środków tych realizowano ważne i potrzebne inwestycje (budowy, remonty dróg, remonty obiektów, termomodernizacje budynków użyteczności publicznych, gminnego zasobu mieszkaniowego i inne), projekty edukacyjne oraz społeczne.

W ramach tworzonych dokumentów strategicznych planowany jest długofalowy rozwój regionu – południa województwa świętokrzyskiego, co w znaczący sposób wpłynie na Gminę Busko-Zdrój i jakość życia jej mieszkańców. Nowe dokumenty strategiczne umożliwią aplikowanie o środki w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na podstawie Ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, na wniosek Wojskowego Centrum Rekrutacji w Busku-Zdroju wydano:

- 8 decyzji nakładających obowiązek świadczeń rzeczowych na rzecz obrony,
- 15 decyzji zmieniających nałożony obowiązek świadczeń rzeczowych na rzecz obrony,
- 3 decyzje uchylające nałożony obowiązek świadczeń rzeczowych na rzecz obrony,
- 2 decyzje nakładających obowiązek świadczeń osobistych na rzecz obrony,
- 8 decyzji zmieniających nałożony obowiązek świadczeń osobistych na rzecz obrony,
- 1 decyzję uchylającą nałożony obowiązek świadczeń osobistych na rzecz obrony.

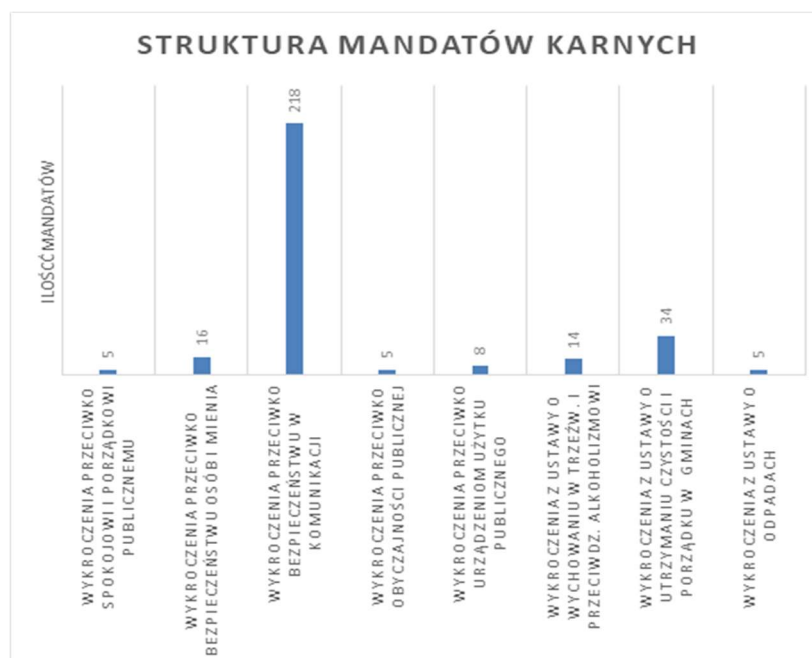
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 listopada 2023 r., w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2024 roku oraz na podstawie Obwieszczenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 stycznia 2024r. w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 r. w dniach 08–15.04.2024 r. na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój przeprowadzono kwalifikację wojskową dla 166 mężczyzn z podstawowego rocznika 2005, 29 mężczyzn z rocznika 2000-2004 oraz 23 kobiet. Celem kwalifikacji wojskowej było ustalenie zdolności do czynnej służby wojskowej wskazanych kobiet i mężczyzn.

Straż Miejska w Busku-Zdroju w 2024 roku liczyła 8 osób tj. komendant staży i 7 strażników miejskich. Efekty pracy strażników miejskich w roku 2024 były następujące:

1) Mandaty karne.

Tabela 10. Zestawienie mandatów.

Lp.	Kategoria wykroczeń	Ilość nałożonych mandatów	Łączna kwota nałożonych mandatów
1.	Wykroczenia przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu	5	1 350 zł
2.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	16	2 300 zł
3.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	218	33 500 zł
4.	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	5	500 zł
5.	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	8	1 100 zł
6.	z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	14	1 300 zł
7.	z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	34	5 250 zł
8.	z ustawy o odpadach	5	600 zł
Razem:		305	45 900 zł

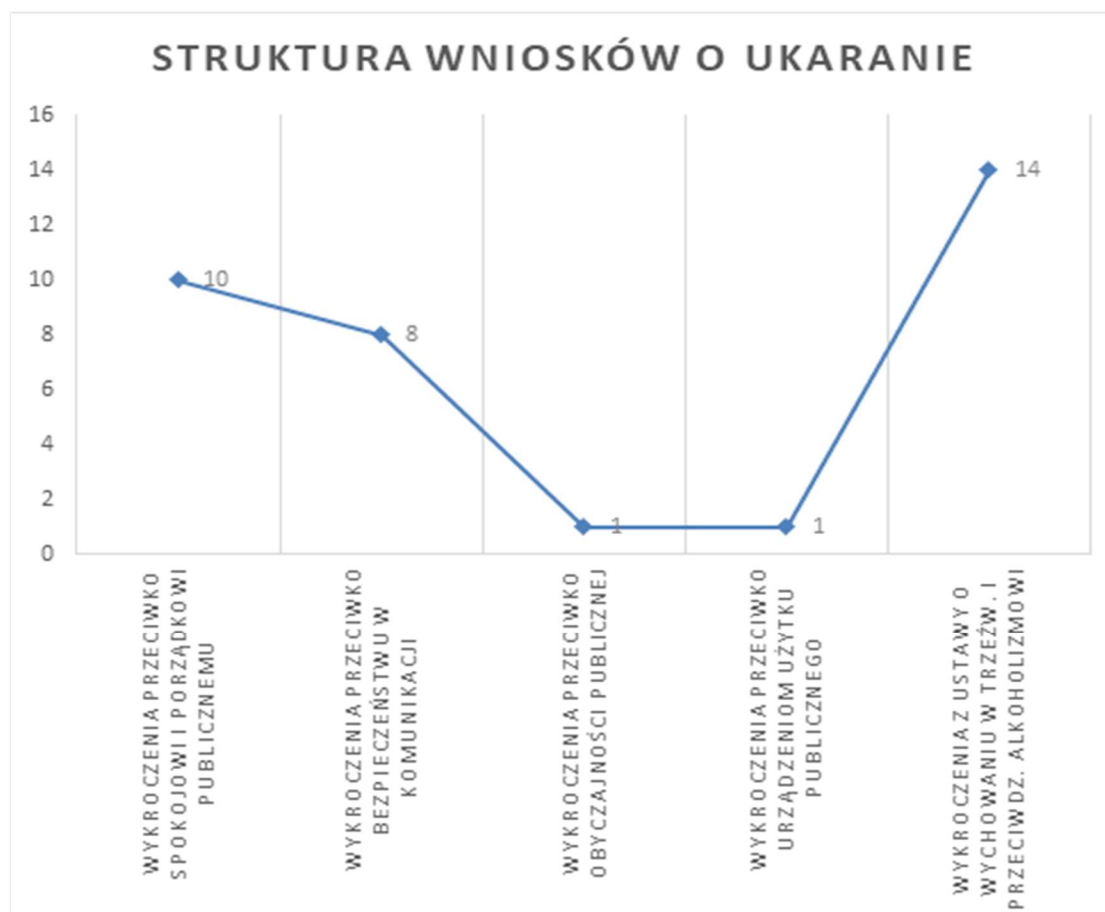
Wykres 2. Struktura mandatów karnych.

2) Wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju.

Tabela 11. Kategorie wykroczeń.

Lp.	Kategoria wykroczeń:	Ilość wniosków:
1.	wykroczenia przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu	10
2.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	8
3.	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	1
4.	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	1
5.	wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	29
Razem:		49

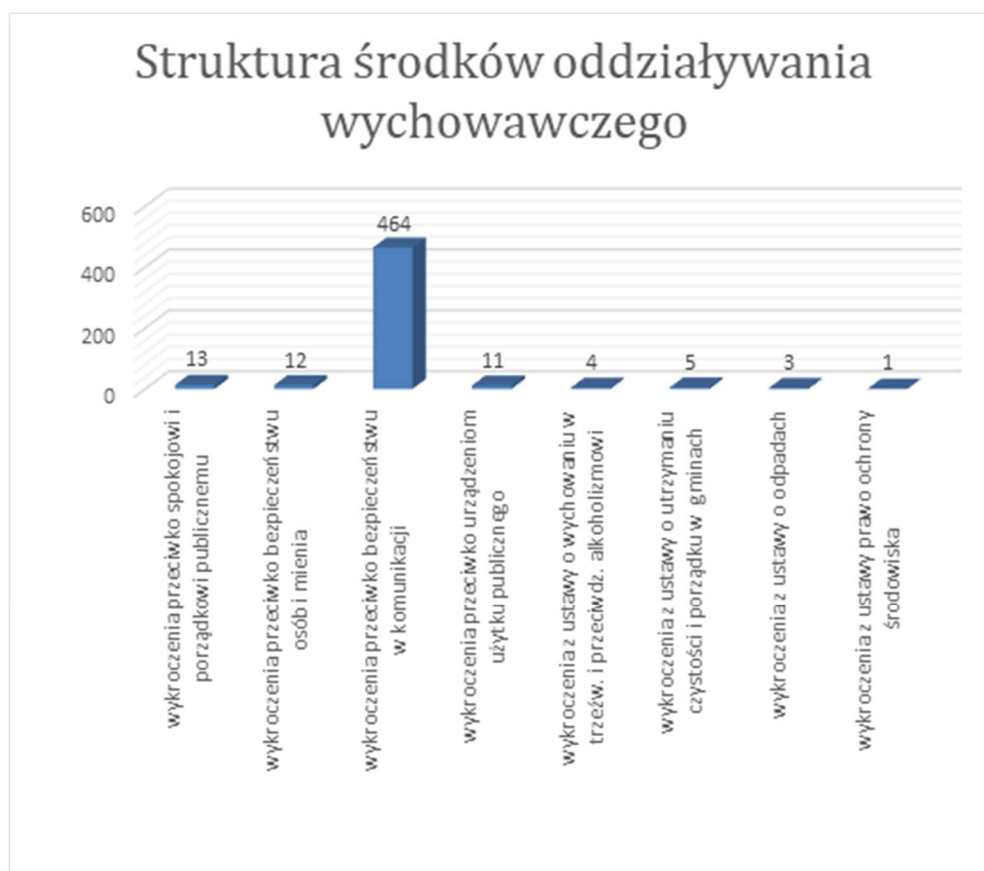

Wykres 3. Struktura wniosków o ukaranie.

3) Środki oddziaływania wychowawczego.

Tabela 12. Rodzaje środków oddziaływania.

Lp.	Środki oddziaływania wychowawczego według kategorii wykroczeń	Ilość zastosowanych środków
1.	wykroczenia przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu	13
2.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	12
3.	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	464
4.	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	11
5.	wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	4
6.	wykroczenia z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	5
7.	wykroczenia z ustawy o odpadach	3
8.	wykroczenia z ustawy prawo ochrony środowiska	1
Razem:		513

Wykres 4. Struktura środków oddziaływania.

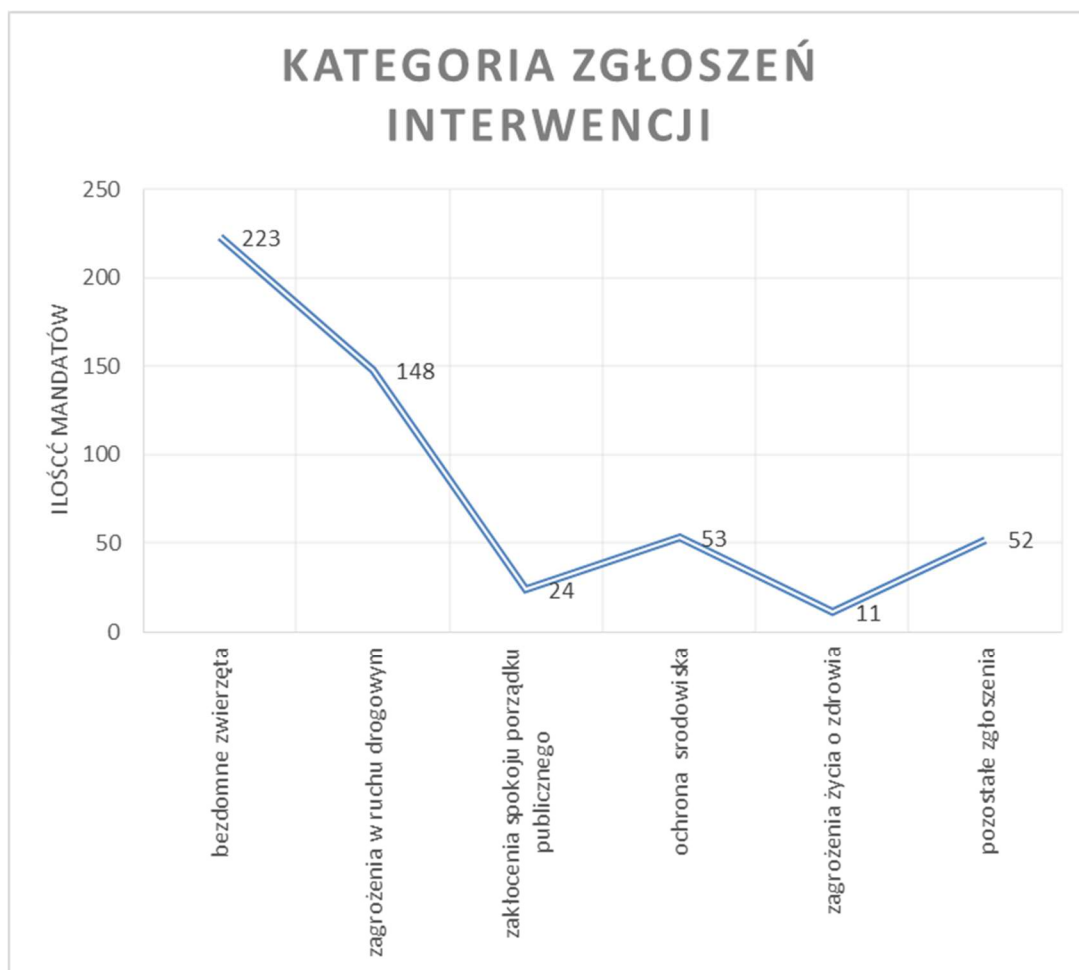
Łącznie strażnicy miejscy w 2024 roku ujawnili 867 wykroczeń, z czego w 305 przypadkach na sprawców nałożyli grzywny w drodze mandatów karnych, co stanowi 35,2 % przypadków. W 513 przypadkach zastosowali wobec sprawców środki oddziaływania wychowawczego, co stanowi 59,2 %, oraz sporządzili 49 wniosków o ukaranie względem sprawców wykroczeń, co stanowi 5,6 % przypadków.

Wykres 5. Struktura wykroczeń.

Tabela 13. Zgłoszenia interwencji przyjętych do realizacji.

Lp.	Kategoria zgłoszeń:	Ilość:
1.	bezdome zwierzęta	223
2.	zagrożenia w ruchu drogowym	148
3.	zakłócenia porządku publicznego i spokoju	24
4.	ochrona środowiska	53
5.	zagrożenia życia i zdrowia	11
6.	pozostałe zgłoszenia	52
Razem:		511

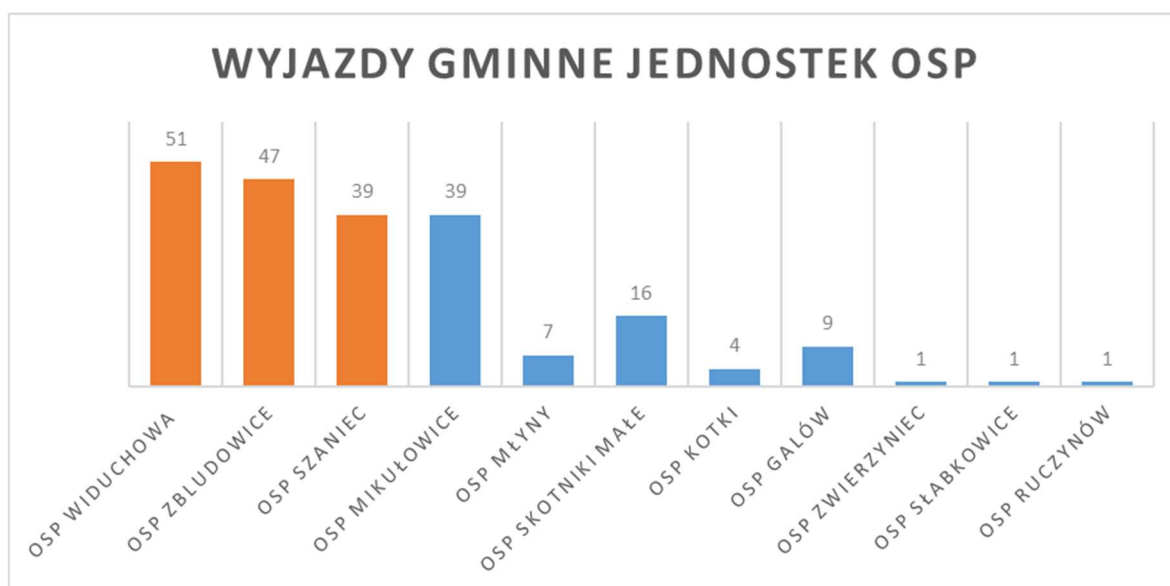
Wykres 6. Kategoria zgłoszeń interwencji.

Strażnicy miejscy w 2024 roku zabezpieczali różnego rodzaju imprezy, festyny, uroczystości w liczbie 18. Przeprowadzili kontrole wywozu nieczystości ciekłych w 198 posesjach. W związku z sezonem grzewczym przeprowadzili 111 kontroli palenisk domowych oraz jakości stosowanych paliw do kotłów. Strażnicy miejscy odłowili i przekazali do schroniska 17 bezdomnych psów oraz wystawili 312 wezwań do wniesienia opłaty dodatkowej w związku z brakiem opłaty za parkowanie pojazdu w strefie płatnego parkowania. Dostarczyli również 7 636 decyzji podatkowych mieszkańcom Miasta i Gminy Busko-Zdrój.

Na terenie gminy Busko-Zdrój zarejestrowanych jest 18 stowarzyszeń Ochotniczych Straży Pożarnych.

Jednostki OSP Szaniec, OSP Zbludowice oraz OSP Widuchowa włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i współdziałają w tym zakresie z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej (KP PSP) w Busku-Zdroju.

W 2024 roku jednostki OSP z terenu Gminy Busko-Zdrój włączone do KSRG uczestniczyły w **137** wyjazdach do akcji ratowniczo-gaśniczych i **23** zabezpieczeniach rejonu powiatu. Jednostki, które są poza tym systemem uczestniczyły w **78** zdarzeniach. **7** jednostek OSP z terenu gminy Busko-Zdrój nie brało udziału w żadnej akcji ratowniczej inie były dysponowane do działań przez Stanowisko Kierowania KP PSP w Busku-Zdroju.

Wykres 7. Struktura wyjazdów gminnych jednostek OSP w 2024 roku.

W ramach realizacji zadania własnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej Gmina stosownie do posiadanych sił i środków pokrywała min.: koszty wyposażenia i utrzymania sprzętu i obiektów strażnic, ubezpieczenia środków transportu i członków OSP, a także badań lekarskich strażaków ratowników i kandydatów na strażaków ratowników OSP.

Wydatki dotyczyły należności za media (prąd, gaz, woda, ścieki, śmieci), usługi remontowe i bieżącego funkcjonowania OSP, do których zalicza się zakup paliw i wyposażenia, części zamiennych itp., okresowych badań lekarskich, ubezpieczeń osobowych i środków transportowych, wypłatę ekwiwalentu za udział strażaka ratownika w akcjach i działaniach ratowniczych oraz szkoleniach, a także utrzymanie bieżące strażnic OSP.

Na zapewnienie gotowości bojowej i funkcjonowanie OSP w 2024 roku Gmina Busko-Zdrój wydatkowała łącznie środki finansowe w wysokości ~ **442 186,69 zł**.

W roku 2024 ze środków gminnych na rzecz OSP zakupiono wyposażenie pożarnicze i przekazano do użytkowania m.in. 2 sygnalizatory bezruchu Motion Scout, ubrania bojowe i specjalistyczne, gaśnice samochodowe i do garaży OSP, przewody hydrauliczne 10mb do zestawów hydraulicznych, radiotelefon Hytera, pilarkę do drewna, węże ssawne, tłoczne, hełmy, kaski, baterie do defibrylatora i rękawice strażackie. W 2024 roku Gmina Busko-Zdrój wykonała również remont garażu OSP w Zbludowicach.

Gmina Busko-Zdrój uzyskała także dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Działanie 2.5 „*Gospodarowanie zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym*”, Priorytet 2. „*Fundusze Europejskie dla środowiska, Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*” i dokonała zakupu ciężkiego zestawu do ratownictwa technicznego, kompresora do napełniania butli aparatów oddechowych oraz prądownicy wodnopianowej typu Turbomatic-52 dla OSP w Widuchowej. Koszt całkowity zadania to **91 635,00 zł**. Wartość dofinansowania **59 844,80 zł**.

Gmina realizuje obowiązek zawarcia porozumienia o współpracy ze wszystkimi OSP działającymi na jej terenie, wynikający z art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz.U. z 2025 r., poz. 244). Łącznie zawartych jest 10 umów z jednostkami OSP. 8 jednostek nadal nie ma uregulowanego stanu prawnego (nieaktualne wpisy w KRS). Umowy o współpracy mogą zostać zawarte po dokonaniu przez jednostki OSP aktualizacji danych w Krajowym Rejestrze Sądowym.

9. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA GMINY

31 stycznia 2024 r. Gmina Busko-Zdrój otrzymała nagrodę główną w ogólnopolskim konkursie na Najlepiej Oświetloną Gminę i Miasto 2023 za oświetlenie parku zdrojowego. Nagrodę odebrał Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój podczas XXXI Międzynarodowych Targów Sprzętu Oświetleniowego Światło International Trade Show w Warszawie.

9 grudnia 2024 r. Gmina Busko-Zdrój otrzymała wyróżnienie za zdobycie pierwszego miejsca wśród gmin powiatu buskiego w IV edycji Rankingu Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Nagrodę odebrał Piotr Kaczocha, II Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój podczas uroczystej gali w Kieleckim Centrum Kultury.

Ranking, przygotowany przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej we współpracy z Urzędem Statystycznym, oparty był na 16 wskaźnikach klasyfikowanych w trzy główne grupy: wskaźników finansowych i gospodarczych, społecznych oraz dotyczących jakości życia mieszkańców.

Wyróżnienie dla gminy Busko-Zdrój jest potwierdzeniem skutecznych działań prowadzonych na rzecz społeczności lokalnej.

Zdjęcie 43. Nagroda dla Gminy Busko-Zdrój za oświetlenie parku zdrojowego.

Zdjęcie 44. Nagroda dla Gminy Busko-Zdrój za zdobycie 1 miejsca wśród gmin powiatu buskiego w IV edycji Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

10. PODSUMOWANIE

Raport o stanie Gminy Busko-Zdrój za 2024 r. stanowi podsumowanie pracy Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój w minionym roku kalendarzowym. W Raporcie zawarte zostały informacje na temat realizowanych inwestycji i przedsięwzięć, strategii, programów i planów, rozwoju infrastruktury oświatowej, zaspakajania potrzeb społecznych, podejmowanych inicjatyw na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Busko-Zdrój. Niniejszy dokument odzwierciedla również kondycję finansową Gminy Busko-Zdrój. Raport o stanie Gminy Busko-Zdrój za 2024 r. został opracowany na podstawie materiałów przygotowanych przez Wydziały Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju .

SPIS ZDJĘĆ, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I MAP

Zdjęcia:

- Zdjęcie 1. Obiekt gminny na os. Sikorskiego w Busku-Zdroju po realizacji zadania. 29*
- Zdjęcie 2. Prace związane z rozbudową kanalizacji sanitarnej 31*
- Zdjęcie 3. Jedno z trzech zmodernizowanych i doświetlonych przejść dla pieszych na ul. Bohaterów Warszawy w Busku-Zdroju. 32*
- Zdjęcie 4. Jeden z sześciu defibrylatorów zamontowany w Buskim Samorządowym Centrum Kultury w Busku-Zdroju. 33*
- Zdjęcie 5. Rewitalizowany zbiornik retencyjny w Radzanowie. 34*
- Zdjęcie 6. Budynek wielorodzinny przy ul. Boh. Warszawy w Busku-Zdroju. 40*
- Zdjęcie 7. Świetlica wiejska w Pęczelicach. 45*
- Zdjęcie 8. Świetlica wiejska i strażnica OSP w Skotnikach Małych. 45*
- Zdjęcie 9. Strażnica OSP w Mikułowicach. 46*
- Zdjęcie 10. Plac zabaw i siłownia w Kołaczkowicach. 46*
- Zdjęcie 11. Dekoracje w Parku Zdrojowym. 47*
- Zdjęcie 12. Bratki w Parku Zdrojowym. 48*
- Zdjęcie 13. Rabaty kwiatowe w Parku Zdrojowym. 48*
- Zdjęcie 14. Monitor interaktywny zakupiony w ramach programu „Aktywna tablica”. 52*
- Zdjęcie 15. Oprogramowanie zakupione w ramach programu „Aktywna tablica”. 52*
- Zdjęcie 16. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. 53*
- Zdjęcie 17. Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Krystyny Jamroz. 60*
- Zdjęcie 18. 16 Ogólnopolski Festiwal Piosenki in. Wojtki Belona „Niechaj zabrzmi bukowina”. 61*
- Zdjęcie 19. Dni Buska-Zdroju. 61*
- Zdjęcie 20. 48 Buskie spotkania z folklorem. 62*
- Zdjęcie 21. Dożynki Powiatowo-Gminne, Busko-Zdrój 2024. 62*

- Zdjęcie 22. Spotkanie z Januszem Leonem Wiśniewskim. 65*
- Zdjęcie 23. Spotkanie członków Dyskusyjnego Klubu Książki przy M-GBP. 65*
- Zdjęcie 24. Noc Bibliotek w filii bibliotecznej w Dobrowodzie. 66*
- Zdjęcie 25. Wizyta studyjna bibliotekarzy w M-GBP w Busku-Zdroju. 66*
- Zdjęcie 26. 26 października 2024 r., rozpoczęcie meczu Reprezentacja Polski U16 69*
- Zdjęcie 27. 27 listopada 2024 r. obóz piłkarskich talentów wyłonionych przez skautów PZPN z turnieju "Z Orlika na Stadion" – trening z udziałem selekcyjnera Reprezentacji Polski Michała Probierza. 70*
- Zdjęcie 28. III Półmaraton Buski. 70*
- Zdjęcie 29. I edycja zawodów Scoot Masters Busko-Zdrój 2024. 71*
- Zdjęcie 30. Zawody pływackie na Pływalni Miejskiej w Busku-Zdroju. 71*
- Zdjęcie 31. Rajd zorganizowany dla dzieci uczestniczących w wakacyjnych zajęciach w Świetlicy Środowiskowej działającej przy M-GOPS w Busku-Zdroju. 72*
- Zdjęcie 32. Pogadanka w Klubie Seniora pod hasłem „Bezpieczny Senior 72*
- Zdjęcie 33. XXX Kongres Uzdrowisk Polskich w Ciechocinku. 81*
- Zdjęcie 34. Realizacja zadania pn. „Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: lekkoatletyka”. 81*
- Zdjęcie 35. Realizacja zadania pn. „Popularyzacja sportu oraz szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w dziedzinie: piłka ręczna. 82*
- Zdjęcie 36. Realizacja zadania pn. „Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej realizujących na rzecz mieszkańców Gminy Busko-Zdrój zadania w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej”. 82*
- Zdjęcie 37. Zdjęcie ilustrujące realizację zadania pn. „Prowadzenie stałych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii – świetlica zajęciowa”. 83*
- Zdjęcie 38. Turyści i kuracjusze w Kompleksie #TężniaBusko. 87*
- Zdjęcie 39. 7-8 września 2024, Jarmark Norbertański - stoiska wytwórców lokalnych w czasie Festiwalu Polskie Kulinaria. 88*

Zdjęcie 40. Prelekcja na temat buskich kosmetyków produkowanych na bazie siarki. 88

Zdjęcie 41. Projekt Historia w Buskiej Galerii Sztuki Willa Polonia – wystawa historyczna. 89

Zdjęcie 42. „Eco Studio ELECTRO - SYSTEM” 97

Zdjęcie 43. Nagroda dla Gminy Busko-Zdrój za oświetlenie parku zdrojowego. 112

Zdjęcie 44. Nagroda dla Gminy Busko-Zdrój za oświetlenie parku zdrojowego za zdobycie 1 miejsca wśród gmin powiatu buskiego w IV edycji Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego. 113

Wykresy:

Wykres. 1. Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.2024 r.22.

Wykres 2. Struktura mandatów karnych.105.

Wykres 3. Struktura wniosków o ukaranie.106.

Wykres 4. Struktura środków oddziaływania.107.

Wykres 5. Struktura wykroczeń.108.

Wykres 6. Kategoria zgłoszeń interwencji.109.

Wykres 7. Struktura wyjazdów gminnych jednostek OSP w 2024 roku.110.

Mapy:

Mapa 1. Granice Gminy Busko-Zdrój.5.

Schematy:

Schemat 1. Struktura organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Busku-Zdroju w brzmieniu określonym Zarządzeniem Nr 101/ 2024 Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój z dnia 28 maja 2024 r.6.

Tabele:

Tabela 1. Ludność wg wieku, płci i miejsca zamieszkania - stan na dzień 31. 12. 2024 r. 9

Tabela 2. Ludność wg miejscowości i płci - stan na dzień 31. 12. 2024 r. 10

Tabela 3. Wykonanie dochodów budżetowych w 2024 roku. 15

Tabela 4. Wykonanie wydatków budżetowych w 2024 roku. 18

Tabela 5. Środki finansowe otrzymane z budżetu Unii Europejskiej w 2024 roku. 19

Tabela 6. Zestawienie wykonania inwestycji w 2024 r. według kategorii poszczególnych wydatków. 23

Tabela 7. Zestawienie wykonania funduszu sołeckiego w 2024 roku. 35

Tabela 8. Zestawienie zadań publicznych zrealizowanych na rzecz mieszkańców gminy Busko-Zdrój ramach pożytku publicznego w 2024 r. w podziale na sfery ustawowe. 78

Tabela 9. Dotacje w sferze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. 79

Tabela 10. Zestawie mandatów. 105

Tabela 11. Kategorie wykroczeń. 106

Tabela 12. Rodzaje środków oddziaływania. 107

Tabela 13. Zgłoszenia interwencji przyjętych do realizacji. 108